

DERLEME SÖZLÜĞÜ VERİ TABANINDA MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

Tuğba TOSUN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Özgür AY

Uşak

Ocak, 2025

DERLEME SÖZLÜĞÜ VERİ TABANINDA MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

Tuğba TOSUN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Özgür AY

Uşak

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ocak, 2025

ÖZET

DERLEME SÖZLÜĞÜ VERİ TABANINDA MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

Tuğba TOSUN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ocak 2025

Danışman: Doç. Dr. Özgür AY

Meslek kavramı, geçmişten günümüze insanların geçimini sağladıkları iş adlarını karşılamak için kullanılmıştır. Meslekler geçim sağlamanın yanında sosyal hayattaki dayanışma, hizmet ve toplumsal düzen ile ilgili izler taşımaktadır. Ünvan adları ise, kimi zaman bir meslek adını karşılamak kimi zaman da bir rütbe, makam veya mevki belirtmek amacıyla kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye Türkçesi ağızlarında meslek ve ünvan adlarının kullanım çeşitliliğini ve zenginliğini tespit etmektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak şekillendirilmiştir. Çalışma hazırlanırken yeni bir metin derlemesi yapılmamış, Türk Dil Kurumunun genel ağ ortamında yayınlanan Derleme Sözlüğü veri tabanında yer alan veriler incelenmiştir. Bu veriler tek tek taranmış ve veri tabanında geçen meslek ve ünvan adlarının tamamı fişlenmiştir. Veri tabanından tespit edilen meslek ve ünvan adları kaynak bilgisi de gösterilerek yapısına, kavram alanlarına ve kökenlerine göre tasnif edilmiştir. Meslek ve ünvan adları öncelikle yapısındaki sözcük sayısına göre “Tek Sözcükten Oluşanlar” ve “Birden Fazla Sözcükten Oluşanlar” olmak üzere iki farklı başlık altında tasnif edilmiştir. İkinci adım olarak meslek ve ünvan adları yapısındaki eklere göre incelenmiştir. Meslek ve ünvan adlarının kullanımında Türkçe ile birlikte 11 farklı dilden örnekler tespit edilmiştir. Köken tasnifinde en fazla sayıda örnek içeren dil Türkçedir. Türkçe kökenli 502 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. İkinci sırada ise 141 adet meslek ve ünvan adı örneği ile Arapça yer almaktadır. Çalışmada, kavram alanlarına göre meslek ve ünvan adları 27 başlık altında tasnif edilmiştir. Bazı başlıklar da kendi içinde alt başlıklara ayrılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Türkiye Türkçesi ağızları, Derleme Sözlüğü veri tabanı, meslek adları, ünvan adları.*

ABSTRACT

OCCUPATION AND TITLE NAMES IN THE "DERLEME SÖZLÜĞÜ" DATABASE

Tuğba TOSUN

Department of Turkish Language and Literature

Uşak University Graduate Education Institute, January 2025

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Özgür AY

The concept of profession has been used throughout history to refer to the names of occupations through which people earn their livelihood. In addition to providing a means of sustenance, professions also carry traces of solidarity, service, and social order in daily life. Title names, on the other hand, have been used either to denote a profession or to indicate a rank, position, or status. The aim of this study is to determine the diversity and richness of the use of profession and title names in the dialects of Turkish spoken in Turkey. The study has been structured using the document analysis method, one of the qualitative research techniques. No new text corpus was compiled for this study; instead, data from the *Derleme Sözlüğü* (Compilation Dictionary), published online by the Türk Dil Kurumu, were examined. These data were individually reviewed, and all profession and title names found in the database were recorded. The identified profession and title names were classified according to their structure, conceptual fields, and origins, with reference to their sources. Primarily, profession and title names were categorized under two main headings based on the number of words in their structure: "Single-Word Names" and "Multi-Word Names." As a second step, they were analyzed according to the suffixes present in their structure. In addition to Turkish, examples from 11 different languages were identified in the use of profession and title names. The language with the highest number of examples in the origin classification was Turkish, with 502 identified profession and title names of Turkish origin. Arabic ranked second, with 141 examples. In the study, profession and title names were classified into 27 categories based on their conceptual fields. Some of these categories were further divided into subcategories.

Keywords: *Türkiye Turkish dialects, "Derleme Sözlüğü" database, occupation names, title names..*

ÖN SÖZ

Türkiye Türkçesinin yeterince anlaşılabilmesi için, kendisine kaynaklık eden Türkiye Türkçesi ağızlarının ayrıntılarıyla incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bugün Türkiye Türkçesi ağızlarının söz varlığı ile ilgili en ayrıntılı kaynak Türk Dil Kurumu tarafından genel ağ ortamında yayınlanan “Derleme Sözlüğü” veri tabanıdır. Bu veri tabanında sadece “Derleme Sözlüğü” verileri yer almaz. Bu verilerin yanında Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan bölgesel ağız araştırmalarının sonunda yer alan sözlükler de yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı Derleme Sözlüğü veritabanında yer alan meslek ve ünvan adlarını tespit etmek ve incelemektir.

Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak şekillendirilmiştir. Çalışma hazırlanırken yeni bir metin derlemesi yapılmamış, Türk Dil Kurumunun genel ağ ortamında yayınlanan Derleme Sözlüğü veri tabanında yer alan veriler incelenmiştir. Bu veriler tek tek taranmış ve veri tabanında geçen meslek ve ünvan adlarının tamamı fişlenmiştir. Veri tabanından tespit edilen meslek ve ünvan adları kaynak bilgisi de gösterilerek çeşitli açılardan sınıflandırılmıştır.

Kendimi kaybolmuş hissettiğim bu yolda bana sürecin başından sonuna kadar hep destek olan ve yolumu aydınlatan danışmanım Doç. Dr. Özgür AY’a minnettarım. Bana eğitim fırsatı veren, her daim arkamda duran ve hiçbir fedakarlığı esirgemeyen aileme teşekkürü borç bilirim.

Tuğba TOSUN

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Tuğba TOSUN

Lisans Öğretimi : Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZ GEÇMİŞ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	x
İŞARETLER	xii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1
TEZİN AMACI.....	3
MATERYAL VE YÖNTEM	3
1. BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI.....	5
1.1. MESLEK VE ÜNVAN ADLARI	5
1.2. MESLEK VE ÜNVAN ADLARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR	5
2. BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMALAR.....	7
2.1. YAPISINA GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI	7
2.1.1. Yapısındaki Sözcük Sayısına Göre Meslek ve Ünvan Adları	7
2.2. YAPISINDAKİ EKLERE GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI.....	53
2.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları.....	53
2.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları.....	79
2.3. KÖKENLERİNE GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI	89
2.3.1. Arapça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	89
2.3.2. Ermenice Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	95
2.3.3. Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	96
2.3.4. Fransızca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	99
2.3.5. Gürcüce Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	100
2.3.6. İtalyanca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	100
2.3.7. Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	101
2.3.8. Rumca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	101
2.3.9. Rusça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:.....	101

2.3.10. Sırpça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	102
2.3.11. Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:	102
2.3.12. Türkçe + Arapça:.....	122
2.3.13. Türkçe + Farsça:.....	122
2.3.14. Türkçe + Moğolca:.....	122
2.3.15. Türkçe + Rumca:.....	123
2.3.16. Arapça + Farsça:	123
2.3.17. Arapça + Moğolca:.....	123
2.3.18. Arapça + Türkçe:.....	123
2.3.19. Arapça + Farsça + Türkçe:.....	126
2.3.20. Ermenice + Türkçe:.....	126
2.3.21. Farsça + Farsça:	126
2.3.22. Farsça + Türkçe:.....	126
2.3.23. Farsça + Arapça + Türkçe:	128
2.3.24. Fransızca + Türkçe:.....	128
2.3.25. İngilizce + Türkçe:	128
2.3.26. İtalyanca + Farsça:	129
2.3.27. İtalyanca + Türkçe:	129
2.3.28. Moğolca + Türkçe:.....	129
2.3.29. Moğolca + Farsça:.....	129
2.3.30. Rumca + Türkçe:.....	129
2.3.31. Yunanca + Türkçe:	129
2.4. KAVRAM ALANLARINA GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI ...	132
2.4.1. Yönetimle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:.....	132
2.4.2. Sosyal, Siyasî ve Dinî Meslek ve Ünvan Adları:	132
2.4.3. Güvenlik Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	135
2.4.4. Toplumca Olumsuz Algıya Sahip Meslek ve Ünvan Adları:	141
2.4.5. Kaynağını Hayvanların Oluşturduğu Meslek ve Ünvan Adları:	144
2.4.6. Tarım ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	148
2.4.7. Yeme İçme Kültürü ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	153
2.4.8. Giyim Kuşam ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	155
2.4.9. Çeşitli Üretim Alanlarıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	155
2.4.10. İnşaat ve Yapı Sektörü ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:.....	157
2.4.11. Maliyeyle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	158
2.4.12. Ulaşım ve İletişim ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	165

2.4.13. Hukuk ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:.....	167
2.4.14. Tıp Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	167
2.4.15. İlaç Sektörü İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	170
2.4.16. Eğitim Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	170
2.4.17. Dil Bilimi ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	171
2.4.18. Yazı İşleri, Basım ve Yayınla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	171
2.4.19. İnanç, Din, Metafizik Konularındaki Meslek ve Ünvan Adları:	172
2.4.20. Temizlik ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	175
2.4.21. Edebiyat ve Sanatla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	177
2.4.22. Sanat Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	177
2.4.23. Denizcilik İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:.....	179
2.4.24. Spor Dalları ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:	179
2.4.25. İşçi, Köle, Hizmetçi Adlandırmaları:	180
2.4.26. Madencilikle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:.....	188
2.4.27. Teknik Beceri İsteyen Meslek ve Ünvan Adları:	188
3. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	191
KAYNAKLAR.....	198

KISALTMALAR

- AA** : Aydın, Mehmet (2002). *Aybastı Ağzı (İnceleme-Metin-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AİYİUKA** : Turan, Zikri (2006). *Artvin İli Yusufeli İlçesi Uşhum Köyü Ağzı* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AKD** : Olcay, Selahattin, Ercilasun, Ahmet B., Aslan, Ensar (1988), *Arpaçay Köylerinden Derlemeler* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AOİA** : Yıldırım, Faruk (2006), *Adana ve Osmaniye İlleri Ağızları* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- C** : Cilt
- DA** : Erten, Münir (1994). *Diyarbakır Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DİÇÇYA** : Boz, Erdoğan, Özçelik, Saadettin (2002) *Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik Yöresi Ağzı, (Dil İncelemesi, Metinler, Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DTYA** : Olcay, Selahattin (1995). *Doğu Trakya Yerli Ağzı (İnceleme-Derleme-Dizin)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EA** : Olcay, Selahattin (1995) *Erzurum Ağzı, (İnceleme-Derleme-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EDİA** : Kalay, Emin (1998) *Edirne İli Ağızları, (İnceleme, Metin)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EİA** : Gemalmaz, Efrasiyap (1995). *Erzurum İli Ağızları, (İnceleme-Metinler-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ERYA** : Sağır, Mukim (1995), *Erzincan ve Yöresi Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GBAA** : Korkmaz, Zeynep (1994) *Güney-Batı Anadolu Ağızları, (Ses Bilgisi, Fonetik)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KBAYA** : Buran, Ahmet (1997). *Keban, Baskil ve Ağın Yöresi Ağızları* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- KİA** : Ercilasun, Ahmet B. (2002) *Kars İli Ağızları-Ses Bilgisi* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KÜYA** : Gülensoy, Tuncer (1988), *Kütahya ve Yöresi Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KYA** : Günsen, Ahmet (2000). *Kırşehir ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- MİA** : Gülseren, Cemil (2000) *Malatya İli Ağızları, (İnceleme, Metinler, Sözlük ve Dizinler)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- OİYA** : Demir, Necati (2001). *Ordu İli ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- RİA** : Turgut, Günay (2002). *Rize İli Ağızları, (İnceleme-Metinler-Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- THADS** : Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü
- UİA** : Gülsevin, Gürer (2002) *Uşak İli Ağızları, (Dil Özellikleri, Metinler, Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- UMA** : Özçelik, Saadettin (1997) *Urfa Merkez Ağzı, (İnceleme, Metinler, Sözlük)* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ZBKİA** : Eren, M. Emin (1997), *Zonguldak, Bartın, Karabük İlleri Ağızları* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İŞARETLER

C	: c-ç
I	: ı, i, u, ü
U	: u, ü
A	: a, e

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Yapısındaki Sözcük Sayısına Göre Meslek ve Ünvan Adları	51
Tablo 2.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları	78
Tablo 2.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları	88
Tablo 2.3. Kökenlerine Göre Meslek ve Ünvan Adları	129
Tablo 2.4. Kavram Alanlarına Göre Meslek ve Ünvan Adları	189

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kökenlerine Göre Meslek ve Ünvan Adları.....192

Şekil 2. Meslek ve Ünvan Adlarının Kavram Alanlarına Göre Sayısal Dağılımı.....194

GİRİŞ

Türkiye Türkçesi ağızları, Türkçenin canlı müzesidir. Hem dilin zenginliği hem de tarihî gelişmesinin takibi Türkiye Türkçesi ağızlarında görülmektedir. Tarih boyunca Türkçe konuşulan hemen bütün coğrafyalardan Anadolu'ya göçlerin olduğu düşünülürse müzenin zenginliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır (Demir, 2001, s. 11).

Bugün Anadolu ağızları bazı genel özellikleri ile coğrafi bölgelere uygun birtakım bölümlere ayrılabilse de çok defa, birbirine komşu kasaba ve köylerde bile birçok önemli ayrılıkların bulunduğu ya da uzak bölgelerdeki yerlerin ağız özellikleri bakımından birleştikleri görülmüyor. Bu durum, esas itibariyle, XI. yüzyıldan bu yana yaptıkları sürekli göçler ile Anadolu'nun Türkleşmesini gerçekleştiren türlü Oğuz boyları arasındaki ağız ayrılıklarından ileri gelmekte ise de özellikle Anadolu'ya gelen boyların belirli yerlere belirli gruplar hâlinde yerleşmemiş olmalarından ve Anadolu'nun Sekçuklular'dan bu yana kendi yapısında geçirdiği tarihî ve sosyal değişimler ile ilgili etnik dalgalanmalardan ileri gelmektedir (Korkmaz, 1963, s. 1).

Son yıllarda Anadolu ağızları üzerinde yapılan çalışmalar yeni bir hız kazanmıştır. Bu çalışmaların devam etmesi, Anadolu ağızlarının ses ve şekil özellikleri yönünden tam anlamıyla ortaya konması ve Türkçenin söz varlığının tespiti bakımından son derece önemlidir. Çünkü ağızlar, sanayileşme ve hızlı nüfus artışı nedeniyle yaşanan göçler, toprağa bağımlı hayatın yerini çok değişken, kararsız ve hareketli bir hayatın alması ve nihayet haberleşme araçlarının artması sebebiyle her geçen gün hızla ortadan kalkmaktadır (Özcelik, 1997, s. 1).

Türk dili tarihi içindeki muayyen bir devri şiveyi işaret etmekle birlikte, bugün için millî Türk devletinin siyasî sınırları içindeki konuşulan dile Türkiye Türkçesi; bu millî sınırlar içerisindeki il, ilçe ve köylerde konuşulan farklı fonetik ve morfolojik özelliklere sahip ağızlara da Anadolu ağızları adı verilmektedir (Gülensoy ve Buran, 1994, s. 21).

Anadolu, XI. yüzyıldan başlayarak XIV. yüzyıla kadar devam eden sürekli göçlerle bir Türk ülkesi hâline gelmiştir. Başta Oğuzlar olmak üzere, birçok Türk boyunun Anadolu ağızlarının şekillenmesinde, bölgede yaşayan diğer bazı dillerin etkisi vardır (Buran, 1997, s. VII).

XI. yüzyıldan itibaren, Oğuz Türkleri kendi ağız özelliklerini Anadolu’da bir yazı dili hâline getirmeye başlamışlardır. Klasik Osmanlıca denilen döneme kadar, pek çok Oğuz boyu ağzının özelliği yazılı metinlere yansımakla birlikte, edebî dili İstanbul’daki aydın ve sanatçı çevrelerin dili oluşturmuştur. Bununla beraber, günümüze kadar, yazı dilimizin yanında muhtelif ağızların özellikleri de devam edegelmiştir. Ne yazık ki, son yıllardaki nüfus hareketleri, büyük şehirlere göç, okullaşmanın yaygınlaşması ve televizyon gibi iletişim araçları sebebiyle, bölge ağızları kaybolmaya yüz tutmuştur (Gülsevin, 2002, s. 1).

Derleme Sözlüğü, Anadolu’da halk ağzında bulunan ve kullanılan ancak yazı diline geçmemiş Türkçe ve yabancı kökenli kelimelerin derlenmesi amacıyla Türk Dil Kurumu tarafından 1932-1960 yılları arasında yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkan bir sözlüktür. Bu sözlük ağızlarımızın zenginliğini bize gösteren en önemli kaynaklardandır. Türk Dil Kurumu Derleme Sözlüğü veri tabanı ise Derleme Sözlüğü’nün bilgisayar sistemine aktarılmış şekli olmakla birlikte Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan tüm ağız çalışmalarının sözlük kısımlarının da yer aldığı Türkiye Türkçesi ağızlarının en geniş sözlüğü konumundadır. Türk Dil Kurumunun 1932-1960 yılları arasında yurdumuzun farklı bölgelerindeki halk ağızlarından derleyerek oluşturduğu “Derleme Sözlüğü”nün sorgulanabilir veri tabanı hâline getirilmesinin ilk aşaması Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın danışmanlığında doktora tezi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu veri tabanında sadece Derleme Sözlüğü verileri değil, Türk Dil Kurumu ağı çalışmalarının sözlük kısımları da bulunduğu için, tezimizin kapsam alanı genişlemiş, elde ettiğimiz örnek sayısı artmıştır. Böylece meslek ve ünvan adlarındaki kullanım çeşitliliği daha geniş çalışma alanında incelenmiştir.

TEZİN AMACI

Meslekler bir toplumun sosyal ve kültür tarihi açısından oldukça önemlidir. Meslek alanlarının çeşitliliği o toplumun sosyal hayatı ile ilgili bilgi verir, dil zenginliğini gösterir.

Derleme Sözlüğü Veri Tabanında Meslek ve Ünvan Adları başlıklı tezimizin amacı, Türkiye Türkçesi ağızlarında meslek ve ünvan adlarının kullanım çeşitliliğini, dilimizdeki zenginliğini tespit etmektir. Geçmişten günümüze kadar kullanımı hiç değişmeden süregelen meslekler olduğu gibi, kullanımı çok çeşitlilik gösteren meslekler de hayli çoktur. Tezimizde kullanımı değişmeyen ve kullanım çeşitliliği çok fazla olan bu meslek ve ünvan adlarını tespit ve tasnif etmeyi amaçladık. Bu adlandırmaların kullanım sıklığı, çeşitliliği, çeşitlilik sebepleri ortaya konularak Türkiye Türkçesi ağızlarının zenginliğinin gözler önüne serilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak şekillendirilmiştir. Çalışma hazırlanırken yeni bir metin derlemesi yapılmamış, Türk Dil Kurumunun genel ağ ortamında yayınlanan Derleme Sözlüğü veri tabanında yer alan veriler incelenmiştir. Bu veriler tek tek taranmış ve veri tabanında geçen meslek ve ünvan adlarının tamamı fişlenmiştir. Veri tabanından tespit edilen meslek ve ünvan adları kaynak bilgisi de gösterilerek çeşitli açılardan sınıflandırılmıştır. Meslek ve ünvan adlarının çeşitliliği ve kullanım oranları tespit edilmiştir. Meslek ve ünvan adları yapısına, kavram alanlarına ve kökenlerine göre tasnif edilmiş, kelime varyantları madde imi yerine noktalı virgül ile sıralanmıştır. Böylece kelimelerin kaç farklı şekilde kullanıldığı ve kullanım şekilleri gösterilmiştir.

VARSAYIM VE SINIRLILIKLAR

Türkiye Türkçesi ağızları üzerine yapılmış birçok derleme ve inceleme çalışması bulunmaktadır. Bunların tamamının belli bir açıdan fişlenmesi ve karşılaştırılması Türkiye Türkçesi ağızlarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Ancak Türkiye Türkçesi ağızlarının tamamı üzerine yapılacak bir çalışma, yüksek lisans tezi kapsamını aşacağından, bu çalışma Derleme Sözlüğü veri tabanı ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada Derleme Sözlüğü veri tabanının seçilmesinin en önemli

nedeni, řu anda mevcut olan en kapsamlı Türkiye Türkçesi ağızları sözlüğü olmasındandır. Bu kapsamda çalışma, Derleme Sözlüğü veri tabanı içerisinde yer alan Türkiye Türkçesi ağızlarından derlenmiş Derleme Sözlüğü'nü ve ağız çalışmalarının sözlük kısımlarını içermektedir. Bu veri tabanında yer alan sözcüklerin araştırmacılar tarafından doğru bir şekilde tespit edildikleri ve sözlük hâline getirildikleri varsayılmıştır. Bu varsayım üzerinden fişlemeler yapılmış ve bu çalışmada kullanılmıştır.

1. BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI

1.1. MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

Çok eski dönemlerden itibaren insanlar, toplumsal hayatla birlikte var olan becerilerini birlikte yaşadığı diğer insanların hizmetine sunmuştur. Bu hizmetler neticesinde toplumsal birlik oluşmuş, insanlar geçimini sağlamak için farklı çalışma alanları bulmuştur. Bu çalışma alanları yıllar içinde çeşitlenmiş ve meslekleri meydana getirmiştir. Zaman içinde toplumda yönetime, zenginliğe, mesleklere göre bazı ünvan gruplarını da meydana gelmiştir. Bu ünvan grupları zaman zaman sıfat görevinde kullanılsa da genel olarak bir hiyerarşi belirtmektedir.

Özellikle halk ağızlarında kullanılan bu adlar toplumsal yaşamın bir parçası olmuştur. Meslek ve ünvan adları dilimizi zenginleştirmekte, toplumsal yaşamdan bize bazı izler göstermektedir.

1.2. MESLEK VE ÜNVAN ADLARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Erol (2007), “Eski Asurca Metinlerde Meslek Adları ve Ünvanlarla Geçen Şahıs İsimleri” adlı tezinde eski Asur dönemindeki ünvan ve meslek sahiplerinin isimlerini tespit etmiştir.

Güner (2010) “Kıpçak Türkçesindeki Meslek Adları Üzerine içerik ve Yapı Bakımından Bir Sınıflandırma Denemesi” adlı makalesinde Kıpçak Türkçesiyle yazılmış eserlerden hareketle meslek adları içerik ve yapı bakımından incelenmiştir. Yücelli Atas (2018) “Çeviribilim Akademisyenlerinin Üst Alan, Alt Alan, Eylem, ve Meslek Adlarını Kullanma Eğilimleri Üzerine Bir Terminoloji İncelemesi” adlı tezinde Türkiye’deki çeviri faaliyetlerinin tarihçesine, çeviriden akademik bir alan olan çeviribilim sürecine, bu sürece katkı sağladığı düşünülen aşamalara, eğitim alt yapılarının terminolojiye etkisine değinmiştir.

Özgan (2018) “Evliya Çelebi Seyehatnamesi’ndeki (1.cilt) Meslek Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi” adlı tezinde öncelikle Evliya Çelebi hakkında bilgi vermiştir. Evliya Çelebi seyahatnamesinin birinci cildindeki meslek adları sınıflandırılmış ve meslek adlarının dil özellikleri etimolojik, morfolojik ve semantik açıdan incelemiştir.

Çevik (2021) “Babürname’de Meslek Adları” adlı makalesinde Babürname’deki meslek adlarını sınıflandırmış, köken ve yapı bakımından incelemiştir. Mesleklerin iş kollarına dağılımı ile köken ve yapı bakımından görünümlerine dair tespitler yapmıştır.

Güler (2022) “Modern Uygurcadaki Ünvan ve Meslek Adlarının Tarihsel Karşılaştırmalı İncelenmesi” adlı tezinde, modern Uygurcadaki meslek adları temel alınarak hazırlanan tez çalışmasında meslek adlarının tarihsel bağlamda karşılaştırması yapılmış, morfolojik ve semantik açılardan değişimlerini ele almıştır.

2. BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMALAR

2.1. YAPISINA GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

Meslek ve ünvan adları yapı bakımından “yapısındaki sözcük sayısına göre” ve “yapısındaki eklere göre” olmak üzere iki ayrı başlık altında incelenmiştir.

2.1.1. Yapısındaki Sözcük Sayısına Göre Meslek ve Ünvan Adları

Meslek ve ünvan adları yapısındaki sözcük sayısına göre “Tek sözcükten oluşan meslek ve ünvan adları” ve “Birden fazla sözcükten oluşan meslek ve ünvan adları” olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

2.1.1.1. Tek Sözcükten Oluşan Meslek ve Ünvan Adları

Meslek ve ünvan adlarının birden fazla sözcükten oluşan örnekleri de mevcuttur ancak tek sözcükten oluşan örnekleri daha fazladır. Bu kapsamda 1002 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar madde imi yerine noktalı virgül ile sıralanmıştır.

- ❖ *a* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Usta’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Tarlası çok olan kimse, ağa. (THADS, 1982:XII); *a* ‘Ağa’ (DTYA, 1995); *a* ‘Ağa’ (KBAYA, 1997); *a* ‘Ağa’ (KYA, 2000); *a* ‘Ağa ağabey’ (bk. aga) (OİYA, 2001); *a* bk. ‘ağa’ (RİA, 2002); *aga* ‘Ağa, geniş toprak sahibi, sözü geçen kimse’ (DA, 1994); *aga* ‘Ağa’ (DİÇÇYA, 2002); *ago* ‘ağa’ (THADS, 1963:I); *ago* ‘ağa’ (THADS, 1982:XII); *agu* ‘ağa’ (THADS, 1963:I); *ağa* ‘ağa’ (THADS, 1963:I); *ağē* ‘ağa’ (THADS, 1963:I); *ağey* ‘ağa’ (THADS, 1963:I); *ağō* ‘ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *abracı* ‘İdare eden, zor durumdan kurtaran, aracı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aalɨh* Ağalık’ (KYA, 2000)
- ❖ *abdāl* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *abdāl* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *abdāl* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *abesi* ‘Bir işin ustası’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *abıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abıkat* ‘avukat’ (DA, 1994); *ablakat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abogat* ‘bk. Agubat’ (EİA, 1995); *abugat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abugat* bk. Agubat (AA, 2002); *abugat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *aflagat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *agubat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘avukat’ (EİA, 1995); *agubat* ‘Avukat’ (MİA, 2000); *ağubat* ‘Avukat’ (EA, 1995); *akıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *apukat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *apukot* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *avugat* ‘Avukat’ (UİA, 2002); *ebıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *abıla* ‘Koyunların sağım zamanlarında, süt sağan kadınlara çobanların hitabı’(THADS, 1963:I)
- ❖ *acamı* ‘Çırak’ (THADS, 1963)
- ❖ *acan* ‘Ajan; casus’ (EİA, 1995); *acan* ‘Ajan’ (AİYİUKA, (2006)
- ❖ *açgıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I); *açkıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *adam* ‘adam; ahbap; yardımcı, çırak, uşak’ (EİA, 1995)
- ❖ *afaracı* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Bağ, bahçe ve zeytinliklerde kalan döküntüyü toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Harman işçisi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *affaraca* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *afiyancı* ‘Haşhaş işi ya da alım satımı ile uğraşan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ağacı* ‘ağa’(THADS, 1963:I)
- ❖ *ağacık* ‘ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağatçı* ‘ağıtçı, mersiyeci’ (THADS, 1963:I); *ağıtçı* ‘Ağıt söyleyen, ağıt söyleyerek cenaze sahiplerini ağlatan’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağcık* ‘ağacık’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağşarlı* ‘Hastalık veya nazar gibi şeylere okumaya yetkili kimse’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahçi* ‘Aşçı’ (DA, 1994); *aşçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I); *aşcı* ‘Aşçı’ (UİA, 2002); *aşçi* ‘Aşçı’ (ZBKİA, 1997)

- ❖ *ahunt* ‘Acemlerin din adamı, bilgini’ (THADS, 1963:I); *ahunt* ‘Hoca’ (KİA,2002)
- ❖ *akim* ‘Hâkim’ (EDİA, 1998)
- ❖ *alafdar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I); *alafdar* ‘hayvan yemi taciri’ (EİA, 1995); *alaftar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alcı* ‘Al basanların gittikleri hoca’ (OİYA, 2001)
- ❖ *algıncılık* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alıcı* ‘Gezgin tecimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *amarak* ‘Dülger, marangoz’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *amele* ‘Amele’ (DA, 1994); *amele* ‘İşçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *ameleliğ* ‘İşçilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *antıranor* ‘antrenör’ (EİA, 1995)
- ❖ *araçı* ‘Ara bulucu, aracı, uzlaştırmacı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aragcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arakçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arıkçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arıyıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arpağcı* ‘Üfürükçü, büyücü’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arvan* ‘Deveci, develeri götüren adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *asar* ‘Eğitmen’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *asas* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *asger* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *asker* ‘Asker’ (DA, 1994)
- ❖ *aşbaz* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşefçi* ‘Çapacı’ (DA, 1994)
- ❖ *aşganacı* ‘Aşçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *aşıcı* ‘Sağlık memuru’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşıhlık* ‘Âşıklık, saz şairliği; saz çalıp, şiir söyleyip köy köy gezme’ (EİA, 1995)
- ❖ *aşlakçı* ‘Sağlık memuru’ (THADS, 1963:I); *aşlakçı* ‘Aşı yapan görevli’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *aşsıh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I); *aşuh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşvan* ‘Değirmenci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *atak* ‘Atıcı, nişancı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *atçu* ‘Doktor’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *atdı* ‘Atlı süvari’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *atgıcı* 'Tahsildar' (THADS, 1963:I); *atgıcı* 'Avcı, nişancı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atıcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atımcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atkıcı* 'Yufka ekmeği pişiren, çeviren kadın' (THADS, 1963:I)
- ❖ *attarya* 'Bakkaliye' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atter* 'Köylerde hayvanla gezici satıcılık yapan' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ava* 'Ağa, patron' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avara* 'Hamal' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avaralılıh* 'Hamallık' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avarcı* 'Sebze bahçıvanı (kadın)' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avarcılık* 'Sebzecilik' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avcı* 'Avcı' (UİA, 2002); *avci* Avcı (DA, 1994); *avci* 'Avcı' (EİA, 1995); *avcu* Avcı (THADS, 1963:I); *avcu* 'Avcı' (KYA, 2000); *avçı* 'Avcı' (KYA, 2000); *awcu* 'Avcı' (EİA, 1995); *ovçu* 'Avcı' (THADS, 1977:IX); *oycu* 'Avcı' (THADS, 1977:IX); *oyçu* 'Avcı' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *avcılıh* 'Avcılık || avcılıh || avcılıh' (EİA, 1995); *avcilo* 'Avcılık' (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *aveşiyh* 'Orman bakım memuru' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avul* 'Asker' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aya* 'Vekil' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayakçı* 'Ayakta çalışan işçi, garson' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'İşçi başı' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Ekin işi bitinceye kadar çalışan tarla işçisi' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Seyyar satıcı, çerçi' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayan* 'Köy ya da mahalle muhtarı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacı* 'Kaçak tütün satıcısı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacılık* 'Tütün kaçakçılığı' (THADS, 1963:I); *ayangacılık* 'Alışveriş, ticaret' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayankacı* (Kaçak tütün satıcısı) (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayen* 'Köy ya da mahalle muhtarı' (THADS, 1963:I); *ayen* 'Muhtar' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ayınkacı* 'Tütün kaçakçısı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayınpaç* 'Hırsız' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *aylak* 'Bir aylığına tutulan işçi, hizmetçi' (THADS, 1963:I)

- ❖ *aylakçı* 'İş sahibinin, aile başkanının ücretsiz yardımcısı' (THADS, 1963:I); *aylakçı* 'Avcıların ağırlığını taşıyan tüfeksiz yardımcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylıhçı* 'Aylıkçı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aytar* 'Haberci' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayvaz* 'Gemilerde hasta bakıcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *azab* 'Bir yıllık tutulan erkek hizmetçi, uşak' (THADS, 1963:I); *azab* 'Köle, hizmetkar' (THADS, 1963:I)
- ❖ *babışcı* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuccu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuşcu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *baççı* 'Tahsildar, vergici' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağap* 'Hizmetçi, odacı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağcı* 'Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi' (THADS, 1965:II); *bagcı* 'Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi' (THADS, 1965:II); *bağji* 'Bağcı' (GBAA, 1994)
- ❖ *bagcılığ* 'Üzüm yetiştiriciliği' (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *bağman* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II); *bağman* 'Bahçıvan' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağmançı* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II); *bağvancı* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağvand* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahcivannih* 'bahçıvanlık' (EİA, 1995); *bahcivannuh* 'bahcivannih' (EİA, 1995)
- ❖ *bahçivancı* 'Bahçıvan, bahçe işleriyle uğraşan kimse' (KBAYA, 1997); *bakçivancı* 'Bahçıvan' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahıcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahımcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahmant* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahtcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakal* 'Manav, sebze' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakkal' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakkal' (THADS, 1982:XII); *bakgal* 'Bakkal' (UİA, 2002); *bakkal* '-> bakal' (THADS, 1965:II); *bakul* '-> bakal (I)' (THADS, 1965:II); *bokal* 'bakkal' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakan* 'Hükûmetteki bakan' (UİA, 2002)
- ❖ *bakgalcı* 'Bakkal' (THADS, 1965:II)

- ❖ *bakıcı* ‘-> bakımcı - 1’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘dadı’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakımcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II); *bakımcı* ‘Bakım ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *bakkal* ‘Bakallık’ (DA, 1994)
- ❖ *baklacı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *balıkçı* ‘Balıkçı’ (DA, 1994)
- ❖ *balkal* ‘İmam’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bancı* ‘Müezzin’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bangacı* ‘Bankacı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *barak* ‘Kır bekçisi, koğucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bardal* ‘Orospu, fahişe’ (THADS, 1965:II); *bardil* ‘Orospu, fahişe’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bâriye* ‘Bahriye, denizci’ (RİA, 2002)
- ❖ *baskıcı* ‘Sürek avında yan taraftan giden avcı’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Özel kalıplarla motifleri kumaşa basan kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Zeytinyağı fabrikalarında preseyi idare eden kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Makasçı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *basmacı* ‘Bohçacı, bohça ile köylerde eşya satan kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastacı* ‘İşportacı, seyyar tuhafiyeci’ (THADS, 1965:II); *bastacı* ‘Sebzeci, manav, sebze satan sergici’ (THADS, 1965:II); *bastacı* ‘Duvar harçcısı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastırık* ‘Bir kimseyi koruyan ve eğiten kişi, koruyucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başakçı* ‘Sürek avında yan taraftan avlanan kimse’ (THADS, 1965:II); *başakçı* ‘Başak toplayan ve bununla geçinen kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başargan* ‘Kumandan, polis âmiri’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başçıl* ‘Başkan, amele başı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başmahcı* ‘Kunduracı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *batancı* ‘Av gözetleyen, av kaldıran silâhsız avcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bay* ‘Zengin, ağa’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bayıcı* ‘< ET bakı: bağıcı, göz bayıcı: sihirbaz’ (EİA, 1995)
- ❖ *bayik* ‘Satıcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *baytar* ‘baytar, veteriner’ (DA, 1994)
- ❖ *bazlamacı* ‘Bazlama yapıp satan (kimse)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *becen* ‘İşçi, amele’ (THADS, 1965:II)

- ❖ *bedel* ‘Uşak, hizmetçi, çoban (bir ücret karşılığı çalışan)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedelci* ‘Uşak, hizmetçi, çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedizci* ‘Heykeltraş’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *behi* ‘Satıcı, tekel malı satan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *behiyeci* ‘Satıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *bekâr* ‘Çiftlik işlerinde çalışan işçi, rençber’ (THADS, 1965:II); *bekâr* ‘Uşak, hizmetçi’ (THADS, 1965:II); *bekâr* ‘Para ile tutulmuş özel sığırtaç’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekçi* ‘Bekçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *belber* ‘Berber’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *belci* ‘Bel ile toprak kazın işçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *belevi* ‘Köy ağası, eşraf’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beneci* ‘Sıvacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *benne* ‘Sıvacı’ (THADS, 1965:II); *berne* ‘Duvarcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *besicilik* ‘Ucuz zamanda davar alıp besledikten sonra satmak işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beslek* ‘Besleme, hizmetçi, evlâtlık’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *besleme* ‘Hizmetçi kız. Küçük yaşlardan itibaren ailesinden alınarak büyütülen hizmetçi kız. Evlatlık’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *beslemeliyh* ‘Hizmetçilik; uşaklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *bezekçi* ‘Gelin süsleyen kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bezirgân* ‘ticaretle uğraşan’ (DA, 1994)
- ❖ *biderci* ‘Tohumcu, tohum veren’ (THADS, 1965:II); *biderci* ‘Para karşılığında tarlalara tohum serpen kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bikas* ‘Toprağı az olan, yahut hiç olmayan fakir çiftçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bilaççın* ‘Gökbilimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *bitikci* ‘Yazman’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boluşçu* ‘Yardımcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *borucu* ‘Çalgıcı, mızıkacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *bostancı* ‘Bostan bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boyacı* ‘Boyacı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *boyanacı* ‘Boyacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bölükdeş* ‘Usta çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *böyici* ‘Büyücü’ (ERYA, 1995)

- ❖ *bullak* ‘Kalaycı ırağı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *burucu* ‘Tosun ve boğaları burma işini yapan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buruculuk* ‘Tosun ve boğaları burma işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buyrak* ‘Memur’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büglükcü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büğücü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bülükçü* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *camadar* ‘Tellâk’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cambaz* ‘Cambaz, hayvan tüccarı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *canbar* ‘Alış verişte ara bulan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *caplak* ‘Dağda yaşayan ve odun satarak geçinen kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *carcı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *carcı* ‘Kuran okuyup para kazanan’ (THADS, 1968:III); *carçı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cariye* ‘Cariye hizmetçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *casıt* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çaşıt* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çaşut* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çaşut* ‘Gözeleyici’ (THADS, 1968:III); *çaşut* ‘Muhabir’ (THADS, 1968:III); *çarşut* ‘Bildirmeden denetleyen’ (THADS, 1968:III); *çavşut* ‘Casus’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *câyide* ‘Hizmetçi’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *cebeli* ‘Silâhlı kılavuz’ (THADS, 1968:III); *cebeli* ‘Tüccarların tehlikeli yollarda yanlarına özel olarak aldıkları silâhlı adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cedırma* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celbci* ‘Postacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celebci* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III); *celebçi* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celep* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cenderme* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *ceryah* ‘Cerrah’ (KYA, 2000)
- ❖ *cevahirci* ‘Kuyumcu; alay sözü olarak: lağımıcı; foseptik çukurları temizleyen kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *cıncıkçı* ‘Züccaciyeci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cinga* ‘Güreşçi’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *cıva* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvan* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cuvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cilban* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cilcilik* ‘Sepet ve hasır dokuma sanatı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cinci* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cinci* ‘Falci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cindar* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cindar* ‘Falci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *citci* ‘Ciltçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *civan* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III); *cıvar* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *civelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cizir* ‘Bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cort* ‘Dilenci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *coylancı* ‘Dilenci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *culfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *culfa* ‘Çulha, el tezgâhında bez dokuyan kimse, dokumacı’ (THADS, 1968:III); *culha* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cumru* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *curnalci* ‘casus; gizli haber götüren’ (EİA, 1995)
- ❖ *cülha* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *cülhe* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cütikâr* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *cütkar* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cüvelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çaca* ‘Genelev işleten, kötü yol gösteren kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çâçici* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III); *çerçici* ‘Köylerde kapı kapı dolaşıp alış veriş yapan kimse, çerçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çağırğan* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *çağırğan* ‘Mübaşir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çakmakçı* ‘Makine onarımı yapan adam, tüfekçi, çilingir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalavan* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalavanlık* ‘İşçilik’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalgıcı* ‘Çalgı çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *çalgın* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çalpatur* ‘Katırcı, kervancı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çandırma* ‘Jandarma’ (KYA, 1988)
- ❖ *çapacı* ‘Mezar kazıcı’ (UİA, 2002)
- ❖ *çapan* ‘Düğün yemeği yapan ahçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapar* ‘Jandarma’ (KİA, 2002)
- ❖ *çapılacı* ‘Çarık, yemeni yapıp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarhacı* ‘Güreş kızıştıran, yöneten’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çaruhcu* ‘Çarıkçı’ (AA, 2002)
- ❖ *çaşıtcı* ‘Gözeleyici’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çaşut* ‘Koyun sağıcı kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çavuş* ‘Çavuş’ (UİA, 2002); *çoyuş* ‘Çavuş’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çece* ‘Ova köylerinden çalışmağa inen işçi’ (THADS, 1968:III); *çece* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1968:III); *çeçe* ‘Genelev çalıştıran kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekelez* ‘Kasap’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekem* ‘Su yollarını yapan ve su işlerinden anlayan kimse’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Kuyucu’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekemci* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celebi* ‘Hristiyan tüccar’ (THADS, 1968:III); *celebi* ‘İstasyon şefi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çelıklilik* ‘Hububat faizciliği’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeltek* ‘Çoban yardımcısı’ (KYA, 2000)
- ❖ *çelten* ‘Deveyi çeken kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çengelci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çentici* ‘Hastanın şişip sızlayan yerini, bıçağın ağzıyla yontuyormuş gibi yavaş yavaş vurarak iyileştirmeye çalışan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çepni* ‘Fahişe’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çerçi* ‘Köy, mahalle ve pazar yerlerinde dolaşarak ufak tefek tuhafiyeye eşyası satan gezginci satıcı’ (MİA, 2000)
- ❖ *çeşdiman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III); *çeşteman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeteci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çeteleci* ‘Ormandan kesilen odunları bir tüccar adına teslim alan, alım ve satım hesaplarını tutan memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çetmi* ‘Yağ, yoğurt yaparak geçinen köylü’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çevirgen* ‘Damızlık eşeğini dişi eşeğe çekerek para alan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çıbıkçı* ‘Bağ kütüklerinin dibi kazılırken budamaları tutup, kırılmaktan koruyan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çığırtmaç* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çirah* ‘Çırak’ (DİÇÇYA); *çirak* ‘Terzilik gibi işleri öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse’ (MİA, 2000)
- ❖ *çirakman* ‘Tekke ve türbelerde kandil yakıp temizliğe bakan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çirban* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III); *çırpıcı* ‘Çamaşırcı’ (THADS, 1968:III); *çırpıcı* ‘Zeytin toplama işçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıştırucu* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çitak* ‘Erkek hizmetçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çifci* ‘Çiftçi’ (EİA, 1995); *çifci* ‘Çiftçi’ (UİA, 2002); *çifçi* ‘Çiftçi, rençper’ (KYA, 2000); *çiftçi* ‘Çırak, işçi’ (THADS, 1968:III); *çivçi* ‘Çiftçi’ (ZBKİA, 1997); *çüççü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *çütçü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çilbant* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çilenger* ‘Kaynak işi yapmayan soğuk demirci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çimşitçi* ‘Çaşıt, casus’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çiyci* ‘Üzerine tarhana serilen hasırları örüp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çokay* ‘Köy zengini, çiftlik sahibi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorakçılık* ‘Topraktan, kaynatılıp süzülerek barut güherçilesi çıkarma işi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çoramık* ‘Çoban, deveci yamağı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorbacı* ‘Tüccara verilen ad’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çömrü* ‘Fakir çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çöne* ‘Çoban yamağı, küçük erkek hizmetçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çöşger* ‘Yemenici’ (THADS, 1968:III); *çöşger* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çuğul* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çuğul* ‘Çaşıt, casus’ (THADS, 1982:XII); *çuğul* ‘Haberci’ (AKD, 1988)
- ❖ *çulcu* ‘Gezici satıcı, çerçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çulfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *çulfa* ‘Çiftçi olmayan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *daba* ‘Deri terbiye eden kimse, ham deriyi işleyen’ (MİA, 2000); *dabak* ‘Ham deriyi işleyen kimse’ (THADS, 1969:IV); *dabih* ‘Ham deriyi işleyen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dağcı* ‘Oduncu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dalbaz* ‘Meyve toplamak için dalları gezen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dallal* ‘Tellal’ (KBAYA, 1997); *delal* ‘Tellal’ (DİÇÇYA, 2002); *dellâl* ‘Tellal’ (ZBKİA, 1997); *dellal* ‘delal’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *dalmacı* ‘Oyun bilmeyen, sadece kuvvet ye çeviklikle rakibinin bacaklarına dalarak onu yenmeye çalışan pehlivan’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *damcı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV); *damçı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *darğa* ‘Mübaşir’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daruğa* ‘Askerî vali’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daşçı* ‘Taşçı’ (UMA, 1997)
- ❖ *davarcılık* ‘Hayvan gütmeye işi’ (DİÇÇYA, 2002); *davarcılık* ‘Davar besiciliği’ (KYA, 2000)
- ❖ *davaryancı* ‘Hergün davar sağmaya giden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *davulcu* ‘Davulcu’ (UİA, 2002); *davulcu* ‘Davul çalan’ (GBAA, 1994); *davulçı* ‘Davulcu’ (KYA, 2000); *davulcu* ‘Davulcu’ (DTYA, 1995); *davulçi* ‘Davulcu’ (DA, 1994)
- ❖ *dayiliyeci* ‘iç hastalıkları doktoru; dahiliyeci’ (EİA, 1995)
- ❖ *dedeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *defterder* ‘Defterdar’ (UMA, 1997)
- ❖ *değme* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dejo* ‘Çoban yardımcısı’ (AKD, 1988)
- ❖ *delek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Hamamda çalışan kimse, natır’ (THADS, 1982:XII); *telek* ‘Hamamlardaki

erkek yıkayıcı' (THADS, 1978:X); *telek* 'Hamamda kadın yıkayıcı, tellak' (THADS, 1982:XII); *tellak* 'Hizmetçi' (UİA, 2002)

- ❖ *delil* '1. Yol gösteren. 2. Kılavuz, rehber' (MİA, 2000)
- ❖ *demreği* 'Temriye, egzama hastalığını tedavi eden kimse' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *denetleyici* 'Av gözetleyen' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *denişçi* 'Denizci' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *derici* 'Kestane toplayan işçi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *destiman* 'Koru bekçisi, korucu' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *destimenci* 'Ekin bekçisi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *deşdevan* 'Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi' (THADS, 1969:IV); *deşduan* 'Korucu, bekçi' (UİA, 2002); *deşduvan* 'Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *deşi* 'Meyhaneci' (EİA, 1995)
- ❖ *devecik* 'Devecilik' (KYA, 2000)
- ❖ *devriye* 'Asker, jandarma, kolluk gücü' (MİA, 2000)
- ❖ *deymenci* 'Değirmenci' (GBAA, 1994)
- ❖ *dıraat* 'Korucu, kır bekçisi' (THADS, 1969:IV); *dırağat* 'Korucu, kır bekçisi' (THADS, 1969:IV); *dırat* 'Korucu, kır bekçisi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dıravacı* 'Dilenci' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dilenci* 'Dilenci' (DA, 1994)
- ❖ *dilmaç* 'Çevirmen' (THADS, 1969:IV); *dilmanç* 'Çevirmen' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *diltar* 'Çevirmen' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dingirci* 'Kadın ile erkek arasındaki ilişkiye aracılık eden kimse' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dingircilik* 'Sevişenler arasında aracılık yapma işi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dinkçi* 'Değirmenci' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *direkçi* 'Alamana kayıklarında direğe çıkarak gözcülük yapan kimse' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dohdor* 'bk. tohdor' (EİA, 1995); *dohdur* 'Doktor' (KYA, 2000); *dohtor* (Doktor, tabip) (DA, 1994); *dohtur* Doktor (OİYA, 2000); *dokdur* 'Doktor, hekim' (UİA, 2002); *doktor* 'Doktor, tabip' (DA, 1994); *doktur* 'Doktor' (KÜYA, 1988); *tohdor* 'Doktor' (EA, 1995); *tohdur* 'Doktor' (THADS, 1978:X); *tohdur* 'Doktor' (THADS, 1978:X); *tohdur* 'Doktor' (EİA, 1995); *tohtor* 'Doktor' (DİÇÇYA, 2002); *tohtor* 'Doktor' (RİA, 2002); *tohtur* 'Doktor' (THADS, 1978:X); *tohtur*

‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (GBAA, 1994); *toktur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *toktur* ‘Doktor’ (KÜYA, 1988); *toktur* ‘Doktor’ (OİYA, 2001); *toktur* ‘Doktor’ (UİA, 2002)

- ❖ *dokuyucu* ‘Ağaçtan sırikla kestaneleri döken’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dolapçı* ‘Su dolabı yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *donlukçu* ‘Çamaşır yıkayan, çamaşırcı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dorakçılık* ‘Yoğurt süzmek için taştan süzgeç yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmeci* ‘Sergici, işportacı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmecilik* ‘Denizde sürü halinde gezen balıkların etrafını ağ ve kayıklarla çevirip tutma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökücü* ‘Kurşun döken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dudma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *duhma* ‘Uşak’ (THADS, 1969:IV) *dutma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Sığirtmaç’ (THADS, 1969:IV); *tutma* ‘Hizmetçi, uşak, işçi’ (THADS, 1978:X); *tutma* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII); *tutma* ‘Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *dulup* ‘Hallaç’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *duyukçu* ‘Haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Yalnız harman zamanı döven sürmek için tutulan çocuk’ (THADS, 1969:IV); *düğenci* ‘Döven yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğencilik* ‘Dükkâncılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dümbük* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dümbüllü* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düreyh* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düzenci* ‘Gelin olacak kızı süsleyen kadın’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ebe* ‘Doğum yaptıran yaşlı kadın’ (AİYİUKA, 2006); *abee* ‘Doktor, hekim’ (THADS, 1972:V); *ebu* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *edee* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *eppe* ‘-> ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ebede* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eğrilik* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ekdi* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V); *ekti* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V); *ekti* ‘Pezevenk, yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ekinceliğ* ‘Ekim işiyle uğraşmak, çiftçilik’ (MİA, 2000)

- ❖ *ekinci* ‘Ekinici, çiftçi’ (THADS, 1972:V); *ekinçi* ‘Ekinici, çiftçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elce* ‘Elçi’ (EİA, 1995); *elçi* ‘Elçi’ (DA, 1994)
- ❖ *elci* ‘Amele başı’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Yapı ustasının yamaklığını yapan amele’ (THADS, 1972:V); ‘Çiftliklerde çalıştırmak için amele toplayan kimse’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘İrgatın biçeceği ekin parçasını işaretleyen, ayıran kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elekçi* ‘Dilenci’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ellik* ‘Tercüman’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1982:XII); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emcin* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emici* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeci* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeksiz* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emele* ‘Amele, işçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *emici* ‘Yemişçi, sebze’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emlikci* ‘Kuzu ya da oğlakları annelerine emdiren adam’ (THADS, 1972:V); *emlikci* ‘Çam kabuğu toplayıp satan kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enekçi* ‘Hayvanları eneleyen, iğdiş eden adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enikli* ‘Oyuncu’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ennağı* ‘İdare amiri’ (KİA, 2002)
- ❖ *erişber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *ileşber* ‘Çiftçi, rençper’ (THADS, 1974:VII); *ileşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *ileşber* ‘Rençper’ (UİA, 2002); *ileşper* ‘Çiftçi; ireşber ‘Rençper, çiftçi’ (KYA, 2000); *lenşber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *leşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *leşber* ‘bk. reşber’ (EİA, 1995); *leşber* ‘Rençper’ (RİA, 2002); *raşparlıh* ‘Rençperlik’ (KBAYA, 1997);) *reçber* ‘İrgat, rençper’ (MİA, 2000); *reçber* ‘Çiftçi’ (DİÇÇYA, 2002); *reşber* ‘Çiftçi’ (THADS, 1982:XII); *reşber* ‘Rençber, çiftçi’ (EYA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EİA, 1995)
- ❖ *esge* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *esgê* ‘Asker’ (UİA, 2002); *esger* ‘Asker’ (THADS, 1972:V); *esker* ‘Asker’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *esgellik* ‘Askerlik’ (AA, 2002); *esgerliyh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995); *esgerluh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995)

- ❖ *eskiçi* ‘Eskici’ (UMA, 1997)
- ❖ *esnaf* ‘Esnaf’ (DA, 1994); *esnav* ‘Esnaf’ (DA, 1994)
- ❖ *eşhiya* ‘Eşkîya’ (EİA, 1995)
- ❖ *eşhiyaloh* ‘Eşkîyalık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *etdar* ‘Aktar; dükkânında iğne, iplik, baharat, zarf, kağıt tütün, kuru yiyecek maddeleri vb. satan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *etdâreci* ‘Çerçi, zerzevatçı’ (AA, 2002)
- ❖ *etik* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *evdeci* ‘Çiftliklerde işçilere yemek hazırlayan ahçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *evlekçi* ‘Tarlayı evleklere ayıran işçilerin başında duran adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eyitmen* ‘Eğitmen, eğitici’ (KYA, 2000)
- ❖ *eynelci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V); *eynerci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ezvacı* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fadlacı* ‘Deri tüccarı’
- ❖ *fahı* ‘Hoca, imam’ (THADS, 1972:V); *fakı* ‘Hoca’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *faraş* ‘Cem'deki on iki hizmet sıralamasında yer alan temizlik işlerini yürüten süpüren, düzenleyen (Alevilik töresince)’ (MİA, 2000)
- ❖ *faşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V); *fayışe* ‘Fahişe’ (EİA, 1995); *fayşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fayızcılıh* ‘Fâizcilik’ (AA, 2002)
- ❖ *fehle* ‘Amele, işçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ferzant* ‘Usta’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ferzek* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V); *ferzenk* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fırancı* ‘Fırıncı’ (UMA, 1997)
- ❖ *firdeci* ‘Vergi alımcısı, tahsildar’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fırınçılıh* ‘Fırıncılık’ (DA, 1994)
- ❖ *gabarı* ‘Demet yapan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gabış* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gafes* ‘Kavas, gardiyan’ (EA, 1995)
- ❖ *galaycılıh* ‘Kalaycılık’ (AA, 2002)
- ❖ *gale* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *galek* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *galeyçi* ‘Kalaycı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *galıpcı* ‘İnşaatta kalıpçı ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *galuş* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garıcı* ‘Kar satan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garranguç* ‘Göz hastalıklarını tedavi eden gezici kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gasap* ‘Kasap’ (AA, 2002); *gesseb* ‘Kasap’ (AKD, 1988); *kasab* ‘Kasap’ (DTYA, 1995)
- ❖ *gavaf* ‘Ucuz ayakkabı satan, kavaf’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1972:VI); *kavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *gayıhçı* ‘Kayıkçı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gaymagam* ‘Kaymakam’ (EİA, 1995); *gaymaham* ‘Kaymakam’ (KYA, 2000); *gaymakam* ‘Kaymakam’ (GBAA, 1994)
- ❖ *gaynahçı* ‘Kaynakçı’ (AA, 2002)
- ❖ *gazılçı* ‘İplikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *geçginci* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI); *geçkinci* ‘Seyyah’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gedayıfçı* ‘Kadayıfçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *gelek* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gerbeci* ‘Tenteli araba sürücüsü’ (EİA, 1995)
- ❖ *geygel* ‘Demirci’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gezekçi* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *gezekçi* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gezgin* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gılavız* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1972:VI); *gılavuz* ‘Kılavuz’ (THADS, 1972:VI); *kulağuz* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *gırcı* ‘Eskici’ (OİYA, 2001)
- ❖ *gıribci* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gızır* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1972:VI); *gızır* ‘Muhtar’ (THADS, 1972:VI); *gızır* ‘Köy odası hizmetçisi’ (THADS, 1972:VI); *gızır* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *godaş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI); *godeş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *goga* ‘Lağım temizleyen kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *golcu* ‘Orman bekçisi’ (ERYA, 1995)
- ❖ *golculuh* ‘Bekçilik; köy bekçiliği; kaçakçı takipçiliği’ (EİA, 1995)
- ❖ *gomadar* ‘Kumandan, komutan’ (THADS, 1972:VI); *gomutan* ‘Komutan’ (KYA, 2000)
- ❖ *gondohdor* ‘Kondüktör; tren bilet kontrolcüsü’ (EİA, 1995)
- ❖ *gonduracı* ‘Kunduracı, ayakkabıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gorucu* ‘Korucu’ (UİA, 2002)
- ❖ *goruma* ‘Koruma görevlisi’ (UİA, 2002)
- ❖ *goşun* ‘Asker, ordu’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göbele* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *göble* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *göble* ‘Yanaşma, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göçer* ‘Tarlada çalışan işçiler’ (THADS, 1972:VI); *göçer* ‘Kına gecelerinde, kadınları çalgısıyla eğlendiren kadın’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gölükcü* ‘Hayvancılıkla uğraşan’ (THADS, 1972:VI); *gölükcü* ‘Katırcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göncü* ‘Ham ya da işlenmiş deri satıcısı’ (THADS, 1972:VI); *göncü* ‘Ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *görme* ‘Hizmetçi kız’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözcü* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözdekçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI); *gözdeyhçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güleşçi* ‘Güreşçi’ (KYA, 2000)
- ❖ *gulluhcu* ‘Memur’ (THADS, 1972:VI); *gulluhcu* ‘Hizmetçi’ (AKD, 1988); *gulluhçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gunnükcülük* ‘Gündelikçilik, yövmiyecilik’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddebci* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddeci* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *güdekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddek* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güden* ‘Bandoyu yöneten adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdücü* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *güdücülük* ‘Çobanlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *günlükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI); *günnükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gütlekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güttekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *gütteyci* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güylekçi* ‘Pazarda tahıl ölçmekle görevli kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *haca* ‘Softa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hadah* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII); *hadak* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII); *hedak* ‘Çiftçi yardımcısı, hodak’ (RİA, 2002); *hodah* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Çiftçi yamağı, erkek hizmetçi’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Hayvanlara bakan uşak, sığirtmaç’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hâfiz* ‘Hafız’ (DA, 1994); *hafız* ‘Hafız’ (DTYA, 1995); *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hagim* ‘Hakim’ (OİYA, 2001); *hâkim* ‘Hekim’ (DA, 1994); *hâkim* ‘Hakim’ (DA, 1994); *hekim* ‘Tabip, hekim’ (AİYİUKA, 2006); *hikim* ‘Doktor’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hakkem* ‘Hakem’ (OİYA, 2001)
- ❖ *halife* ‘Kalfa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hallakç* ‘Hallaç’ (UİA, 2002); *hellec* ‘Pamuk atan, hallaç’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hamal* ‘Hamal’ (DA, 1994); *hambal* ‘Hamal’ (THADS, 1974:VII); *hambal* ‘Hamal’ (UMA, 1997); *hambal* ‘Hamal’ (KYA, 2000); *hammal* ‘Hamal’ (EİA, 1995); *hammal* ‘Hamal’ (DA, 1994)
- ❖ *hamallıh* ‘Hamallık’ (DA, 1994); *hamballıg* ‘Hamallık’ (UMA, 1997)
- ❖ *hamamçi* ‘Hamamcı’ (DA, 1994)
- ❖ *hampa* ‘Toptancı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hanci* ‘Hancı’ (DA, 1994)
- ❖ *hapapcı* ‘Nalinci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmanda* ‘Hizmetçi, uşak’ (THADS, 1974:VII); *harmanda* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmandal* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hasar* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII)

- ❖ *hasas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasas* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1982:XII); *hasse* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hatıp* ‘Hatip’ (UİA, 2002); *hetib* ‘Hâtip’ (EİA, 1995)
- ❖ *hatıplık* ‘Hatıplık’ (UİA, 2002)
- ❖ *havalacı* ‘Bağ, bahçe ve tarlalara gelen suyu yöneten adam’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *havcı* ‘Avcı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *helayıh* ‘Halayık’ (EİA, 1995)
- ❖ *helebici* ‘Tezgâhdar’ (EİA, 1995)
- ❖ *helvacı* ‘Helvacı’ (UMA, 1997)
- ❖ *heneyci* ‘Herkesin buğdayını değirmende öğütüp getiren kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hınbıl* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hırgat* ‘Amele’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hırhış* ‘Hırsız’ (EİA, 1995); *hırhız* ‘Hırsız’ (THADS, 1974:VII); *hırkız* ‘Hırsız’ (AOİA, 2006)
- ❖ *hırıççı* ‘İğne iplik satan gezgin satıcı’ (THADS, 1974:VII); *hırıtcı* ‘Sürü sahibi olmayıp, az hayvanı olan kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hızan* ‘Hizmetçi, uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmeker* ‘Hizmetçi’ (EA, 1995); *hızmekger* ‘Hizmetkâr’ (EYA, 1995); *hızmeker* ‘Hizmetkâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (ZBKİA, 1997); *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002); *hızmeccı* ‘Hizmetçi’ (EİA, 1995); *izmetçi* ‘Hizmetçi’ (EDİA, 1998)
- ❖ *hizmetkârlöh* ‘Hizmetçilik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *hoca* ‘Hoca’ (DA, 1994); *hoca* ‘Hoca; köy imamı’ (EİA, 1995); *hoca* ‘Hoca, muallim’ (AİYİUKA, 2006); *hocu* ‘Hoca’ (GBAA, 1994)
- ❖ *hocalıh* ‘Hocalık’ (AA, 2002)
- ❖ *honcu* ‘Ekin biçen kimse’ (THADS, 1974:VII); *honcu* ‘Ekin biçenlerin başı’ (THADS, 1974:VII); *honcu* ‘İrgat, işçi takımı’ (MİA, 2000)
- ❖ *höke* ‘Aşçı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hökümdar* ‘Hükümdar’ (EİA, 1995); *hökümdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000); *hukumdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000)

- ❖ *hönkar* ‘Padişah’ (EİA, 1995)
- ❖ *ırgal* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII); *ırgat* ‘Amele, ırgat’ (MİA, 2000); *ırğat* ‘İşçi, tarım işçisi (KBAYA, 1997); *ırhat* ‘İşçi’ (THADS, 1974:VII); *ırğat* ‘İrgat’ (EİA, 1995)
- ❖ *ırgatlıh* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ırıkçı* ‘Ağrıları nefesle ya da büyü ile iyileştirdiğine inanılan kimse, büyücü’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ıspa* ‘Toprak ürünlerinden vergi alan’ (THADS, 1974:VII); *ıspaha* ‘Toprak ürünlerinden vergi alan’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ıbiş* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ilçi* ‘Elçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ileçbêlik* ‘Rençperlik, çiftçilik’ (UİA, 2002); *ileçbellik* ‘Rençperlik, toprağı işleme’ (AA, 2002); *ileşbellig* ‘Rençperlik’ (ZBKİA, 1997); *ileşbellik* ‘Çiftçilik’ (OİYA, 2001); *ileşberlik* ‘Rençperlik’ (GBAA, 1994); *ireçberlig* ‘Çiftçilik’ (DİÇÇYA, 2002); *ireçbernig* ‘Rençper, çiftçi’ (DİÇÇYA, 2002); *rençperlik* (THADS, 1974:VII); *leşberlıh* ‘Rençperlik’ (EİA, 1995); *leşberlik* ‘Rençperlik’ (KÜYA, 1988); *reçberlig* ‘bk. ireçbernig, ireçberlig’ (DİÇÇYA, 2002); *reşberleyh* ‘bk. reşberliyh’ (EİA, 1995); *reşberliyh* ‘Rençperlik; çiftçilik’ (EİA, 1995); *reşberluh* ‘bk. reşberliyh’ (EİA, 1995)
- ❖ *imam* ‘İmam’ (DA, 1994); *imam* ‘İmam’ (AİYİUKA, 2006); *iman* ‘İmam, hoca’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *imral* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII); *imro* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *inneci* ‘Aşı yapan’ (THADS, 1974:VII); *inneçi* ‘İğne yapan, sağlıkçı’ (MİA, 2000)
- ❖ *ipci* ‘Tarlaların alanını ölçen, kadastro memuru’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *iremdar* ‘Remilci, falcı’ (KİA, 2002)
- ❖ *isdeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isdenci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII); *isteyci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteyici* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ispiçer* ‘Eczacı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *istama* ‘Dilencilik yapma’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *işbortacı* ‘İşportacı’ (EİA, 1995)
- ❖ *işçi* ‘İşçi’ (DA, 1994); *işşi* ‘İşçi’ (EİA, 1995)

- ❖ *jandarma* ‘Jandarma’ (DA, 1994); *janderme* ‘Jandarma’ (DİÇÇYA, 2002); *jandırma* ‘Jandarma’ (UİA, 2002)
- ❖ *kaametçi* ‘Ekmek, sebze vb. şeyler toptancısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabakçı* ‘Vergi toplayan görevli’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabalıcı* ‘Tarla işlerinde götürü olarak çalışan, götürü alış veriş yapan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabış* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kaboş* ‘Erkek ya da kadın hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaçahçı* ‘Kaçakçı’ (DA, 1994)
- ❖ *kahda* ‘Muhtar’ (KİA, 2002); *kahda* ‘Muhtar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *kaley* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kamat* ‘Toptan mal alıp perakende satan tüccar’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kamber* ‘Kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaneci* ‘Kiremitçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kanevetçi* ‘Su yollarını yapan adam’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kapçı* ‘Bakırcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kara* ‘Gece bekçisi, jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaca* ‘Jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karak* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karamancı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karavul* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *karavul* ‘Gözcü, nöbetçi, öncü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karsın* ‘Garson’ (AKD, 1988); *karson* ‘Garson’ (EİA, 1995); *karson* ‘Garson’ (RİA, 2002)
- ❖ *kasadar* ‘Muhasebeci’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *katıncı* ‘Oğlaklara bakan kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *katip* ‘Katip’ (EİA, 1995); *katip* ‘Kâtib: kâtip; sekreter’ (EİA, 1995)
- ❖ *kavancı* ‘Nişancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kavuk* ‘Çıkıkçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kâya* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII); *koyha* ‘Muhtar’ (AKD, 1988)
- ❖ *kayaf* ‘Gezginci satıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayakçı* ‘Meşe kömürü satan, kömürcü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayışçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayıtçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kayihçi* ‘Kayıkçı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kayin* ‘Kahin’ (EİA, 1995)
- ❖ *kaymakam* ‘Kaymakam’ (DA, 1994)
- ❖ *kayme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaytaz* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayvan* ‘Ev işleri yapan kadın’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kazancı* ‘Kazancı’ (UMA, 1997)
- ❖ *kazançılık* ‘Kazancılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *kazi* ‘Kadı’ (DA, 1994)
- ❖ *kazzaz* ‘İpek işleyen, ipekçi’ (UMA, 1997); *kezzez* ‘İpek işi yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kebiçi* ‘Elçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keçeçilih* ‘Keçecilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *keçire* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kefci* ‘Bilirkişi, keşifçi’ (AOİA, 2006)
- ❖ *keğiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kelete* ‘Toprağı az olan çiftçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kelikçi* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keliyip* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kenen* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keniscilih* ‘Hizmetçilik’ (KİA, 2002)
- ❖ *keniz* ‘Hizmetçi kadın’ (KİA, 2002)
- ❖ *kerimtici* ‘Tırpancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kervancı* ‘Kervancı’ (AA, 2002); *kervanci* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kervançi* ‘Kervancı’ (DA, 1994)
- ❖ *kesici* ‘Kurban kesen’ (UİA, 2002)
- ❖ *keşikçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *ketda* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kevelci* ‘Deri, kürk satan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keveni* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kevrancı* ‘Kervancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keyfeni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyfeni* ‘Düğün yemeği yapan kimse, aşçı’ (THADS, 1982:XII); *keyvani* ‘Aşçı kadın’ (EİA, 1995); *keyvene* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni*

‘Ekmek yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Düğün yemeği yapan kimse, aşçı (genellikle kadın için)’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1975:VIII); *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *keyme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kezkiç* ‘Gezici, gezgin’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1975:VIII); *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kındımcı* ‘Çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırgın* ‘Dağarcık satan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırıncı* ‘Hayvan ve başka şeyler alıp satan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırık* ‘Yolsuz birleşmelerde arabulucu erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırkımcı* ‘Kumaş tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırlı* ‘İşçi’ (THADS, 1975:VIII); *kırlı* ‘Testici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırnak* ‘Güzel kız ya da kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kırnak* ‘Buyrukaltı, uşak, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kırnak* ‘Cariye’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırtılcı* ‘Vergi toplayan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıskacı* ‘Kıskı alıp yetiştiren’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıvcı* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıymalıcı* ‘Lahmacun satan’ (UMA, 1997)
- ❖ *kilci* ‘Kil satan kimse’ (AA, 2002)
- ❖ *kindir* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kiriz* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kirkele* ‘Falcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kiya* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kizir* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII); *kizir* ‘Vergi toplayan’ (THADS, 1975:VIII); *kizir* ‘Çığırtmacı’ (THADS, 1982:XII); *kizir* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1982:XII); *kizir* ‘Kahya’ (EİA, 1995)
- ❖ *koçaş* ‘Arabacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koçek* ‘Köçek, kadın kılığına girmiş erkek oyuncu’ (ZBKİA, 1997); *koçek* ‘Köçek’ (KYA, 2000); *koçek* ‘Köçek’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *koçira* ‘Aşçı kadın’ (EİA, 1995)
- ❖ *kodikçi* ‘Yontulmuş tomruklar yapıp taşıyan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koha* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kola* ‘Köle’ (AİYİUKA, 2006); *kole* ‘Köle’ (KYA, 2000); *kole* ‘Hizmetkar’ (AA, 2002)
- ❖ *kolci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006); *korci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kondıraçı* ‘Kunduracı’ (UMA, 1997)
- ❖ *kormutcu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kormutcu* ‘Arabacı yamağı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korok* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korudoğurlıyan* ‘Kırılmış şişe ya da camdan yapılmış herhangi bir şeyi iyi onaran kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koruhcu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *koruhçi* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *korukçu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *korumcu* ‘Su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koşu* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII); *koşun* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kotaran* ‘İçki dağıtan erkek ya da kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köçekçi* ‘Köçek oynatan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *köfteci* ‘Düğünlerde koruyucu baş hizmetçi, yasakçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçek* ‘Evlerde ağır işlerde çalıştırılan işçi kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçü* ‘İşçi, ırgat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köm* ‘Çoban, sığırtaç’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kömekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kömüs* ‘Tarlalara su dağıtımını yöneten su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köpekçi* ‘Köpek besleyen kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kösemen* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstege* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII); *kösteğe* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstek* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşger* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Ayakkabıcı’ (EYAD, 1994); *köşkel* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997); *köşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkerlik* ‘Eskicilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkürcü* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köycülük* ‘Çerçilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kudamacı* ‘Leblebici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kudu* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kuşçu* ‘Kuşçu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kullıgçı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Memur’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘İşçi, besleme’ (THADS, 1982:XII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulluk* ‘Memurluk’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kumandan* ‘Kumandan’ (DTYA, 1995)
- ❖ *kumser* ‘Komiser’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuymçi* ‘Kuyumcu’ (DA, 1995); *kuyumci* (AİYİUKA, 2006); *kuyumçi* (DA, 1995)
- ❖ *kükçü* ‘Kürkçü, tabak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kümgeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII); *küngeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *küreci* ‘Demirci’ (MİA, 2000)
- ❖ *kürtüncü* ‘Semerci’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kürtüncülük* ‘Semer ve palan yapma işi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçü* ‘Kereste tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçülük* ‘Kereste alım satımı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *lâmcı* ‘Lâğımci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *lohçı* ‘İşçi, emekçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *maazin* ‘Müezzin’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *macgal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçigel* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçkal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX) *majgal* ‘Sapanı tutan adam’ (EA, 1995); *majgal* ‘Arazi sürülürken kotanın ‘maj’ını tutan kimse’ (EİA, 1995); *majgal* ‘Güçlü işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mafız* ‘Muhâfız’ (EİA, 1995); *mafız* ‘Muhâfız’ (AOİA, 2006)
- ❖ *mahandis* ‘bk. mühendis’ (EİA, 1995)
- ❖ *makenes* ‘Makinist’ (EİA, 1995)
- ❖ *makule* ‘Yasa dışı cinsel ilişkilere aracılık eden’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *malcılıh* ‘Sığır yetiştirme; sığır besiciliği’ (EİA, 1995); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (KYA, 2000); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (AOİA, 2006)
- ❖ *malci* ‘Besici, sığır yetiştiricisi’ (RİA, 2002)
- ❖ *maldar* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX); *maldır* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *malle* ‘İmam’ (THADS, 1977:IX); *malle* ‘Molla’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *mallim* ‘Muallim’ (GBAA, 1994)
- ❖ *mâmur* ‘Memur’ (GBAA, 1994); *mamur* ‘Memur’ (EİA, 1995); *mamur* ‘Memur’ (DA, 1994); *mâmur* ‘Memur’ (ERYA, 1995)
- ❖ *manav* ‘Tahıl satıcısı’ (THADS, 1977:IX); *manav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *maraba* ‘Çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftlik kahyası’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftçilikte, toprağı işleyerek ürüne ortak olan kimse, ortakçı’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla toprağı işleyen kimse’ (THADS, 1982:XII); *maraba* ‘Ortakçı’ (EA, 1995); *maraba* ‘Hizmetçi’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *marabaci* ‘Ortakçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *maranci* ‘Kağnı arabası yapan usta; marangoz’ (EİA, 1995)
- ❖ *martaluz* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *maşat* ‘Güreşçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mâvin* ‘Muavin’ (KÜYA, 1988); *mâvin* ‘Şoför yamağı’ (EİA, 1995); *mâvin* ‘Muavin, yardımcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *mavuz* ‘Muhafız’ (KYA, 2000)
- ❖ *mazıcılık* ‘Kağnı dingili yapma işi’ (THADS, 1977:IX); *mazıcılık* ‘Tabaklıkta kullanılan mazıyı satma işi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mazman* ‘Kıldan ip büken, çuval dokuyan, keçe yapan kimse’ (THADS, 1977:IX); *mazman* ‘Kendirden ip, yular, urgan yapan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mazzaf* ‘Muvazzaf’ (DTYA, 1995)
- ❖ *mehmandar* ‘Rehber’ (EİA, 1995)
- ❖ *mellim* ‘Muallim’ (EİA, 1995)
- ❖ *memer* ‘Memur’ (EİA, 1995); *memur* ‘Memur’ (EİA, 1995); *memur* ‘Memur’ (DTYA, 1995); *memür* ‘Memur’ (EİA, 1995)
- ❖ *menav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX); *menef* ‘Manav’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mendis* ‘Mühendis’ (EİA, 1995); *miyendiz* ‘Mühendis’ (THADS, 1977:IX); *möhendis* ‘Mühendis’ (EİA, 1995); *möyendiz* ‘Mühendis’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *mennekçi* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *merav* ‘Bahçecilerin yazın kirayla tuttukları, suyu bahçelere sırayla ve düzenle dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX); *merav* ‘Köylerde su ve sulama işlerine bakan

görevli kimse' (KYA, 2000); *mirav* 'Su yollarına bakan kimse, su yolcu' (THADS, 1977:IX); *mirav* 'Su yolu bekçisi' (THADS, 1982:XII); *miraw* 'Su yolları ustası;sucu' (EİA, 1995); *mirov* 'Su yollarına bakan kimse, su yolcu' (THADS, 1977:IX); *murav* 'Su yollarına bakan kimse, su yolcu' (THADS, 1977:IX)

- ❖ *meşeci* 'Arıları kovanlara çekmeye çalışan kimse' (THADS, 1977:IX); *meşeci* 'Arıcı, arı yetiştiricisi' (RİA, 2002)
- ❖ *meşecilik* 'Arıcılık, arı yetiştiriciliği' (RİA, 2002)
- ❖ *meydancı* 'Çay ve kahveyi kahve dışındakilere dağıtan kimse' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *meyter* 'Hizmetkâr, seyis, çoban, sığırtaç' (AKD, 1988)
- ❖ *meyvacılıh* 'Meyvecilik' (EİA, 1995); *meyvaçılıh* 'bk. meyvacılıh' (EİA, 1995)
- ❖ *mezin* 'Ezan okuyan' (THADS, 1977:IX); *mezin* 'Müezzin' (EİA, 1995); *müezzin* 'Müezzin' (DA, 1994)
- ❖ *mığribi* 'Bilinmeyen geçmişten, olacaktan haber veren kimse' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mıhdar* 'Muhtar' (EA, 1995); *mıhdar* 'Muhtar' (EİA, 1995); *mıhtar* 'Muhtar' (THADS, 1977:IX); *mıhtar* 'Muhtar' (ZBKİA, 1997)
- ❖ *mulla* 'Molla' (KYA, 2000); *mulle* 'Molla, hoca' (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *millihçi* 'Hizmetçi' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *murık* 'Sünnetçi' (THADS, 1977:IX); *mırrık* 'Sünnetçi' (THADS, 1977:IX); *murrik* 'Sünnetçi' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mırtık* 'Güvercinle uğraşan kimse' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mızdur* 'Çoban' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mikere* 'Hademe' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mitilci* 'Yorgancı' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *moçu* 'Yapı işlerinde harç karan usta' (THADS, 1977:IX)
- ❖ *morbed* '8 - 10 yaşlarında hizmetçi kız; dadı' (EİA, 1995)
- ❖ *moturcu* 'Motorcu, traktör sahibi kimse' (KYA, 2000)
- ❖ *möfetdiş* 'Müfettiş' (EİA, 1995)
- ❖ *möftü* 'Müftü' (KYA, 2000); *muhtü* 'Müftü' (THADS, 1977:IX); *muvtü* 'Müftü' (THADS, 1977:IX); *muvtü* 'bk. muhtü' (THADS, 1977:IX); *müfdü* 'Müftü' (UİA, 2002); *müfti* 'Müftü' (DA, 1994); *mühdü* 'Müftü' (AA, 2002); *mühtü* 'Müftü' (THADS, 1977:IX); *mütü* 'Müftü' (GBAA, 1994)

- ❖ *mömasil* ‘Mümasil’ (EİA, 1995)
- ❖ *möneccim* ‘Müneccim’ (EİA, 1995)
- ❖ *mörşid* ‘Mürşit’ (EİA, 1995)
- ❖ *mössür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1982:XII); *mösür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *muazzeplik* ‘Muvazzaflık’ (AA, 2002)
- ❖ *muçu* ‘Emekçi, işçi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Hela temizleyicisi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Yapı işlerinde çalışan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mudur* ‘Müdür’ (KBAYA, 1997); *müdir* ‘Müdür’ (DA, 1994); *müdir* ‘Müdür’ (UMA, 1997); *müdir* ‘Müdür’ (DA, 1994)
- ❖ *müdü* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *muhbir* ‘Muhbir: muhbir; casus; jurnalci’ (EİA, 1995)
- ❖ *muhtar* ‘Muhtar’ (DA, 1994); *muhtar* ‘Muhtar’ (DTYA, 1995); *mukdar* ‘Muhtar’ (OİYA, 2001); *muktar* ‘Muhtar’ (THADS, 1977:IX); *mûtar* ‘Muhtar’ (EİA, 1998)
- ❖ *muhtarlık* ‘Muhtarlık’ (DA, 1994)
- ❖ *muhtemet* ‘Sayman, mutemet’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *mulak* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *munsur* ‘İcra memuru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *murçu* ‘Lağım temizleyicisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *muşut* ‘Bahçe ve tarlalara suyu dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *muzdur* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mücellid* ‘Ciltçi; tenekeci’ (EİA, 1995)
- ❖ *müettiş* ‘Müfettiş’ (THADS, 1977:IX); *müheddiş* ‘Müfettiş’ (GBAA, 1994)
- ❖ *müezinnik* ‘Müezzinlik’ (AA, 2002)
- ❖ *müftilih* ‘Müftülük’ (DA, 1994)
- ❖ *mühreci* ‘Duvarcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *münecim* ‘Müneccim’ (UMA, 1997)
- ❖ *mürbe* ‘Toprağı olmayan çiftçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mütahet* ‘Mütahid’ (EİA, 1995); *mütahid* ‘Müteahit, mütahet, mütayit’ (EİA, 1995); *mütayit* ‘bk. mütahid’ (EİA, 1995); *mütayit* ‘Müteahhit’ (AOİA, 2006)
- ❖ *nacer* ‘Marangoz’ (MİA, 2000)
- ❖ *nağğaş* ‘Nakkaş’ (KYA, 2000)

- ❖ *nahıl* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Yabanıl at çobanı, hergeleci’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII); *nahırcı* ‘Büyükbaş hayvanları otlatan çoban’ (EİA, 1995); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Sığır çobanı’ (KİA, 2002); *nehırçı* ‘Sığirtmaç’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *naşal* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *naşallık* ‘Büyücülük’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *natır* ‘Efeye yardım eden kimse’ (THADS, 1977:IX); *natır* ‘Kadınlar hamamında yıkayıcı kadın’ (EİA, 1995); *natır* ‘Kadınlar hamamında müşteriye yıkayan kadın’ (MİA, 2000)
- ❖ *neçenlih* ‘Rus Kaymakamlığı’ (KİA, 2002)
- ❖ *nobetçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (AİYİUKA, 2006); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (THADS, 1977:IX); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (KBAYA, 1997); *nöbetci* ‘Nöbetçi’ (UİA, 2002); *nöbetçi* ‘Nöbetçi’ (DTYA, 1995)
- ❖ *nöker* ‘Erkek hizmetçi, uşak’ (THADS, 1982:XII); *nöker* ‘Erkek hizmetçi’ (AKD, 1988); *nöker* ‘Hizmetkâr; emireri’ (EİA, 1995); *nöker* ‘Hizmetkâr’ (KİA, 2002)
- ❖ *nühürcü* ‘Zurnacı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *odlayıcı* ‘Tandır yakmakla görevli kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oduncu* ‘Oduncu’ (DTYA, 1995)
- ❖ *odunçılıh* ‘Odunculuk’ (DA, 1994)
- ❖ *oğarman* ‘Usta, onarıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *oğocu* ‘Kızıl, karın şişmesi gibi hastalıkları ovarak iyileştiren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *olçum* ‘Mesleğinde ustalaşmamış sanatçı’ (THADS, 1977:IX); *olçum* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *ölçüm* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *onbaşı* ‘Onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *ondeleci* ‘Kadın berberi’ (EİA, 1995); *ondüleci* ‘Bayan kuaförü’ (UİA, 2002)
- ❖ *onovçu* ‘Kumandan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oparator* ‘Operatör; cerrah’ (EİA, 1995)
- ❖ *orakçı* ‘Orakçı’ (DTYA, 1995)

- ❖ *orçumcu* ‘Bilinmeyen olmuştan ya da olacaktan haber veren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *orfala* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *orfana* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortah* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortak* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortahci* ‘Ortakçı; bk. ayrıca maraba’ (EİA, 1995); *ortahçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortakcı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *oruntak* ‘Milletvekili’ (THADS, 1977:IX); *oruntak* ‘Delege, elçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otacı* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otacı* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otaran* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otçu* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otçu* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otdahcı* ‘Sürüsü için başka köyün dağını kiralayan kimse’ (THADS, 1977:IX); *otlakçı* ‘Sürüsü için başka köyün dağını kiralayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *otrağçı* ‘Yatak, yorgan vb. eşyaları satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oturahci* ‘Kullanılmış ev eşyası alıp satan kimse’ (EİA, 1995); *oturahçı* ‘Kullanılmış kıymetli ev eşyası alıp satan’ (EA, 1995); *oturakçı* ‘Eski eşya satan, bitpazarı tüccarı’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Gezgin satıcı, çerçi’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Sandalye, merdiven parmaklığı vb. tahta işlerini yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ödekci* ‘Ördekçi’ (GBAA, 1994)
- ❖ *öğ* ‘Ağa, efendi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öğretmen* ‘Öğretmen’ (DA, 1994); *öratman* ‘Öğretmen’ (KBAYA, 1997); *öremen* ‘Öğretmen, bk. öradmen, öretmen Öredmen, bk. öretmen vb.’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘bk. öretmen, vb’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘Öğretmen’ (KYA, 2000); *örgetmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *örtmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *üretmen* ‘Öğretmen’ (EDİA, 1998)

- ❖ *öncü* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndaş* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndeç* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *önekçi* ‘Sürek avında avın çıkacağı yeri gözleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *önezeci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezekçi* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ören* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *ören* ‘Bir aracı yapan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örücü* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *örücü* ‘Yapı ustası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örümcekçi* ‘Evlerde temizlik işlerine bakan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *paççı* ‘Vergi alımcısı, vergici’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *padişa* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişâ* ‘Hükümdar, bk. padişah’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişah* ‘bk. padişâ’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (AİYİUKA, 2006); *padişak* ‘Padişah’ (OİYA, 2001); *padşaf* ‘Padişah’ (ZBKİA, 1997) *patışa* ‘Padişah’ (KYA, 2000); *pedişah* ‘Padişah’ (GBAA, 1994)
- ❖ *pakırçılık* ‘Bakırcılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *pandar* ‘Köy tarlaları bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *partal* ‘Kumaş alıp satan’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *paytonçı* ‘Faytoncu’ (DA, 1994)
- ❖ *pazivat* ‘Polis’ (THADS, 1982:XII); *pazvant* ‘Bekçi’ (EA, 1995); *pazvant* ‘Bekçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *pedi* ‘Dadı’ (THADS, 1977:IX); *pedi* ‘Tarım işlerinde kullanılan hayvanlara bakan adam, yanaşma’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pençik* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pernekçi* ‘Az sayıdaki koyun ve keçilerini büyük sürüye katan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *peşdamaz* ‘Yıldızbilimci’ (THADS, 1982:XII); *peşnamaz* ‘Topluluğa namaz kıldırان, imam’ (THADS, 1982:XII); *peşnamaz* ‘İmam’ (KİA, 2002)
- ❖ *peylavan* ‘Güreşçi’ (THADS, 1977:IX); *peylavan* ‘Pehlivan’ (RİA, 2002)
- ❖ *pezu* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pırtıcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1977:IX); *pırtıcı* ‘Kumaş alım satımı yapan, manifaturacı’ (THADS, 1982:XII); *pırtıcı* ‘Manifaturacı, bezazcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *pilingir* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *pineçi* ‘Eski ayakkabı onarıcısı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pisbor* ‘Hayvanların hastalık vb. durumlarından anlayan görmüş geçirmiş bilgili çoban’ (EİA, 1995)
- ❖ *poça* ‘Dümbelek çalan kadın çalgıcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *poles* ‘Polis’ (DA, 1994); *poles* ‘Polis’ (EİA, 1995); *poles* ‘Polis’ (KBAYA, 1997); *pulis* ‘Polis’ (GBAA, 1994)
- ❖ *popaz* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII); *popaz* ‘Papaz’ (KÜYA, 1988)
- ❖ *postalcı* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997)
- ❖ *poşa* ‘Kalbur, elek yapan ve satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pulcu* ‘Maden ocağından çıkan arabaları sayan işçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pullama* ‘Para karşılığında eşekle odun taşıyan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *purutci* ‘Çömlekçi’ (EİA, 1995); *purutcu* ‘Güveç ve tandır yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pusat* ‘Asker’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pusatçı* ‘Çingenelerin giyeceklerini taşıyan kadın’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *resimçi* ‘Resimci, fotoğrafçı’ (DA, 1994)
- ❖ *sagan* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sağancı* ‘İnekçi’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek ve koyunları sağan kimse’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek, koyun sağan’ (THADS, 1982:XII); *sağinci* ‘Bir ücret veya hak karşılığı sağmal hayvanları sağmak görevini yüklenmiş kimse, kadın’ (EİA, 1995)
- ❖ *sağıcı* ‘Parayla tutulan ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlayan kadın, ağıtçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salak* ‘Hayvan kesen adam, kasap’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saldat* ‘Rus askeri’ (AKD, 1988); *saldat* ‘Rus askeri’ (EİA, 1995); *saldat* ‘Rus askeri’ (KİA, 2002)
- ❖ *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1982:XII); *salguncu* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salgut* ‘Milletvekili’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salıcı* ‘Kendi hayvan ve eşyalarıyla taşıyıcılık yapan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salık* ‘Haberci’ (THADS, 1978:X); *salıt* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sallağ* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1982:XII); *sallah* ‘Kasap çırağı’ çırağı; kıyafetsiz kimse (EİA, 1995); *sallak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X); *sallak* ‘Kasapların hayvanlarını kesen adam’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *salmacı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salman* ‘Demirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salyan* ‘Tahsildar’ (KİA, 2002)
- ❖ *salyancı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salyancı* ‘Vergi toplayan görevli, tahsildar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sandıkçı* ‘Sandık denilen kerpiçle duvar ören adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saraf* ‘Sarrâf’ (EİA, 1995); *zarraf* ‘Sarraf’ (GBAA, 1994)
- ❖ *sart* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sarvan* ‘Deve süren, deveci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sasçı* ‘Sazcı saz çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *satıkçı* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *satlık* ‘Satıcılık’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *savcı* ‘Sözcü, mektupçu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *savıcı* ‘Değirmen suyunu yöneten kimse’ (THADS, 1982:XII); *savıcı* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savran* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X); *savran* ‘Deveci’ (THADS, 1982:XII); *savran* ‘Yük taşıtan’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savucu* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savurucu* ‘Harman savuran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *say* ‘Elçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayacı* ‘Ayakkabı yüzlerini dikip kabba koyan, kunduracı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıl* ‘Dilenci’ (AOİA, 2006)
- ❖ *sayılancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayılcı* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayımcı* ‘Nüfus ya da hayvan sayımı yapan memur’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayır* ‘Tüccar, ticaret yapan kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *saylancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayucular* ‘Hayvan sayımı yapan görevliler’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sedirezem* ‘Sadrazam’ (UMA, 1997)

- ❖ *seğel* ‘Elçi, haberci, postacı’ (THADS, 1982:XII); *seyel* ‘Elçi, haberci, postacı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *seğirden* ‘Koşucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *semzen* ‘Mezbahada hayvan kesen adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *senetger* ‘Sanatçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sergücü* ‘Pazarcı, çerçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *serraf* ‘Kuyumcu’ (UMA, 1997)
- ❖ *seyirdici* ‘Koşucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *seyman* ‘Bekçi’ (THADS, 1978:X); *seymen* ‘Asker, kolcu’ (THADS, 1978:X); *siymen* ‘Gözcü, korucu, bekçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *seyyis* ‘Seyis; at bakıcısı’ (EİA, 1995)
- ❖ *sezekçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığıçı* ‘Ağrıları, ağrıyan yere elini koyarak iyileştiren kimse; masör’ (EİA, 1995)
- ❖ *sığınç* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığirtmeç* ‘Sığır çobanı, sığirtmaç’ (THADS, 1978:X); *sırmaç* ‘Hayvan güden kimse, çoban’ (THADS, 1978:X); *sırtmaç* ‘Sığır otlatan, güden’ (EİA, 1998)
- ❖ *sıhiye* ‘Siniye; sıhhiye memuru’ (EİA, 1995); *sıhya* ‘Sağlık memuru’ (OİYA, 2001)
- ❖ *sılehce* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *sinehceci* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Sınuk: kırıkçı’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıhçı* ‘Çıkıkçı, kırıkçı’ (EA, 1995); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık ve çıkıkları tedavi etme işi’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık çıkıkçı’ (MİA, 2000); *sıyığçı* ‘Sınıkçı, kırıkçı çıkıkçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *sınıhcılıh* ‘Kırık ve çıkıkları tedavi etme işi’ (AOİY, 2006); *sınıkçılık* ‘Kırık ve çıkık kemikleri yerine getirip sarma, bağlama becerisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sıtara* ‘Yardımcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *simen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sitajerlig* ‘Stajyerlik’ (DA, 1994)

- ❖ *sivari* ‘Atlı, süvari’ (THADS, 1978:X); *sivari* ‘Süvari’ (KÜYA, 1988); *soware* ‘Atlı, süvari’ (EİA, 1995); *suvârî* ‘Binici, atlı’ (THADS, 1978:X); *suvârî* ‘Süvari’ (DTYA, 1995); *sûvari* ‘Atlı asker’ (DİÇÇYA, 2002); *suwari* ‘Süvari; atlı’ (EİA, 1995)
- ❖ *sorgucu* ‘Soru sormaya yetkili kişi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *soyguncu* ‘Soyguncu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *soytarı* ‘Davul, zurna vb. çalgı çalan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *subaşı* ‘Çiftlik kâhyası, çiftlik yöneticisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *subay* ‘Subay’ (DTYA, 1995); *suvay* ‘Subay’ (THADS, 1978:X); *suvoy* ‘Subay’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sucu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sultan* ‘1. Padişah. 2. Prenses, 3. Padişah anası, bk. sultan’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *suwahcılıh* ‘Sıvacılık’ (EİA, 1995)
- ❖ *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (KYA, 2000); *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (DA, 1994)
- ❖ *sürekci* ‘Davar alışverişiyle uğraşan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘Sürek avında hayvanları ürküterek avcılarının önüne gelmesini sağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘sürekçi, hayvan taciri’ (AA, 2002); *sürekçi* ‘Hayvan alıp satan gezgin kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *süremci* ‘Av hayvanlarını ürkütüp avcının önüne süren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sürücü* ‘Posta arabası süren kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *süs* ‘Asker’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *süyümcü* ‘Muştucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şadak* ‘Yardımcı kadın, hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şah* ‘Hükümdar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *şahana* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Harman bekçisi’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Borsa komiseri’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Tahıl vergisi toplayan görevli (eskiden)’ (THADS, 1982:XII); *şahna* ‘Eskiden, yüksek dereceli asayiş görevlisi’ (ERYA, 1995); *şahna* ‘Eskiden yüksek dereceli bir asayiş görevlisi’ (EİA, 1995); *zahna* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *şak* ‘Uşak’ (GBAA, 1994)
- ❖ *şaman* ‘Büyücü’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *şamdancılıh* ‘Şamdancılık; saraylarda aydınlatma görevi’ (EİA, 1995)
- ❖ *şânacı* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şapbancı* ‘Düğünlerde, karnına dümbelek bağlayarak çalan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şapulcu* ‘Yağmacı, çapulcu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şarvan* ‘Kervancı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şaşort* ‘Yayla işleriyle uğraşan, kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şatır* ‘Fırının önünde çalışan, pişirici’ (THADS, 1978:X); *şatır* ‘Tandırda yufka ekmek pişiren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şatlak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şegird* ‘Çırak’ (ERYA, 1995); *şegird* ‘Şâkird: şâkird; çırak’ (EİA, 1995); *şegirt* ‘Şakirt’ (EA, 1995); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1982:XII); *şeirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şeh* ‘Şeyh’ (KBAYA, 1997); *şeyh* ‘Şeyh’ (DA, 1994); *şeyh* ‘Şeyh’ (EİA, 1995); *şih* ‘Şeyh’ (DA, 1994)
- ❖ *şekilci* ‘Ressam, fotoğrafçı’ (AKD, 1988); *şikilci* ‘Ressam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şelekçi* ‘Yük taşıyıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şelte* ‘Yardımcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şemsi* ‘İçki dağıtan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şifer* ‘Sürücü, şoför’ (THADS, 1978:X); *şifer* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şofer* ‘Şoför’ (KBAYA, 1997); *şofor* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şofor* ‘Şoför, krş. şifer, şufar’ (KYA, 2000); *şoför* ‘Şoför’ (DA, 1994); *şöfür* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şufor* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şüfer* ‘Şoför’ (EİA, 1995)
- ❖ *şikaracı* ‘Küçük çiftçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şirvan* ‘Çeltik tarlalarının su dağıtım işine bakan kişi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şöforlug* ‘Şoförlük’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *şuğul* ‘Haberci’ (AKD, 1988)
- ❖ *tabaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *tabaş* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *talek* ‘Gelini süsleyen kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tamgacı* ‘Yazman, kâtip’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapçı* ‘Fırınlarda, ekmek topağını yassıltan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapkın* ‘Görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tarancı* ‘Çiftçi’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *tarlak* ‘Berber’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taslakçı* ‘Model yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *taslakçı* ‘Taş ocağında taşları kıran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tataba* ‘Hizmetçi kadın’ (THADS, 1978:X); *tutuba* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tatar* ‘Postacı’ (THADS, 1978:X); *tatar* ‘Jandarma, kolluk kuvveti, postacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *taya* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *taya* ‘Koruyucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tayyareci* ‘Tayyareci’ (DTYA, 1995)
- ❖ *tazarcı* ‘Pazar yerindeki satıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tebib* ‘Tabip; doktor’ (EİA, 1995)
- ❖ *tecir* ‘Sürü hayvanlarının alım satımını yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *tecir* ‘Hayvan alıp satan kimse’ (THADS, 1982:XII); *tecir* ‘Tacir; Belli bir yere bağlı olmayan tüccar’ (EİA, 1995)
- ❖ *tefçi* ‘Tef çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *tefeci* ‘Dokuma tezgâhını kullanan işçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tehçi* ‘Gözetleme işini yapan, gözetici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *temen* ‘Teğmen’ (OİYA, 2001); *têmen* ‘Teğmen’ (UİA, 2002)
- ❖ *tenikeci* ‘Tenekeci, davulcu’ (KYA, 2000)
- ❖ *tiğçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tırafiyh* ‘Trafik polisi veya görevlileri’ (EİA, 1995)
- ❖ *tıracı* ‘Pamuk atıcı, hallaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tırnakçı* ‘Fırında pideleri açıp tırnak süsü yapan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ticârat* ‘Ticaret’ (UİA, 2002); *ticeret* ‘Ticaret’ (EİA, 1995)
- ❖ *tirantis* ‘Pamuk atıcı, hallaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tokmakçı* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tomrukçu* ‘Tutukevi bekçisi, gardiyan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tongur* ‘Düğünleri yöneten kimse’ (THADS, 1978:X); *tongür* ‘Düğünleri yöneten kimse’ (THADS, 1978:X); *tonkar* ‘Düğünleri yöneten kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *topçi* ‘Topçu’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *torci* ‘Tor’la balıkçılık yapan kimse’ (EİA, 1995); *torcu* ‘Balıkçı’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *toscu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tosçu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *totaba* ‘Hizmetçi kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *totaş* ‘İşveren, patron’ (THADS, 1978:X); *totaş* ‘Amir; patron’ (EİA, 1995)
- ❖ *toyçu* ‘Davulcu, çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tozcu* ‘Değirmen işçisi, bekçisi’ (THADS, 1978:X); *tozcu* ‘Değirmenlerde unu çıkaran işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tuccar* ‘Satıcı, tüccar’ (EİA, 1995); *tuccar* ‘Satıcı, tüccar’ (AİYİUKA, 2006); *tüccar* ‘Tüccar’ (DA, 1994); *tüccar* ‘Tüccâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *tufacı* ‘Kelepirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *turnacı* ‘Asker toplayan görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutamık* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII); *tutanak* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tutmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tükanci* ‘Esnaf ; dükkân işleten’ (EİA, 1995)
- ❖ *tükkencilik* ‘Dükkâncılık’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *tüire* ‘Subay, komutan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *türüdü* ‘Hırsız’ (AKD, 1988)
- ❖ *ucu* ‘Yankesici, usta hırsız’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *uçurgan* ‘Hırsız’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ugri* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:X); *ugru* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:X); *uğru* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *uğrak* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *uğrulayıcı* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *uğurru* ‘Hırsız’ (AKD, 1988)
- ❖ *ulah* ‘Haberci; hizmetçi’ (EİA, 1995); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1979:X); *ulak* ‘Postacı, haberci’ (THADS, 1979:X); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1982:XII); *ulak* ‘Aracı’ (THADS, 1982:XII); *ulak* ‘Haberci’ (UİA, 2002)
- ❖ *uncu* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *uruşman* ‘Savaşçı’ (THADS, 1979:X)
- ❖ *usda* ‘Usta’ (EA, 1995); *usda* ‘Usta; üstad’ (EİA, 1995); *usda* ‘Davul, zurna çalan kişi’ (KYA, 2000); *usda* ‘Usta’ (AA, 2002); *usda* ‘Usta’ (AİYİUKA, 2006); *usta* ‘Usta’ (DA, 1994); *üstâ* ‘Usta’ (DİÇÇYA, 2002)

- ❖ *uşah* ‘Uşak, çocuk, hizmetçi’ (KBAYA, 1997); *uşak* ‘Uşak, hizmetçi’ (DA, 1994)
- ❖ *utsukarcı* ‘Kurtarıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uvarıcı* ‘Onarıcı, tamirci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uvculuk* ‘Avcılık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uz* ‘Öğretmen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ücü* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üdürgücü* ‘Dülger’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üfürükçü* ‘Hastayı okuyup üfleyerek sağaltacağına inanılan, bu işi sürekli ve çıkar sağlayarak yapan kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ümeci* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ümek* ‘Asker’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ünlen* ‘Müezzin’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üsteker* ‘Yapıcı, usta’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ütücü* ‘Koyun kelle ve ayaklarını ateşe tutup, tüylerini yakarak temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *vâh* ‘Vali’ (DA, 1994); *vâli* ‘Vali’ (DA, 1994); *vali* ‘Vâlî: vali’ (EİA, 1995)
- ❖ *vasda* ‘Vasıta, rehber’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *vayiz* ‘Vâiz: vaiz’ (EİA, 1995)
- ❖ *vekel* ‘Vekil’ (EİA, 1995); *vekil* ‘Vekil’ (DA, 1994)
- ❖ *vekeleloh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995); *vekilliyh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995)
- ❖ *vesek* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *vezil* ‘Vezir’ (OİYA, 2001); *vezir* ‘Vezir’ (DA, 1994); *vezir* ‘Vezir// lale vezir: padişah maiyeti // vezir vüzera: devlet erkânı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *wüzere* ‘Vezirler; vezir’ (EİA, 1995)
- ❖ *yabacılık* ‘İrgatlık, rençperlik’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yağlıcı* ‘Börekçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yahıcı* ‘Türkü, destan yakan’ (THADS, 1979:XI); *yahıcı* ‘Türkü, ağıt yakan’ (THADS, 1979:XI); *yakıcı* ‘Cerrah’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalakçı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalvacı* ‘Büyücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamacı* ‘Eskici, ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamah* ‘Bağ, bahçe, tarlaların sulama işlerine bakan’ (THADS, 1979:XI); *yamah* ‘Kalaycı çırağı’ (THADS, 1979:XI); *yamah* ‘Hizmetçi, işçi, çırak’ (AİYİUKA, 2006)

- ❖ *yamahçılıh* ‘Çıraklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *yamantı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamba* ‘Yamak, yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yanaşma* ‘Uşak, hizmetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yancı* ‘Yamak, işçi yardımcısı’ (THADS, 1979:XI); *yancı* ‘Halı dokurken yanda çalışan yardımcı kadın’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yanrağı* ‘Efendi, öğretmen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yantal* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yantiri* ‘Jandarma’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yantiri* ‘Yaver, yardımcı, akıl verici’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yapıcı* ‘Yapı yapan’ (THADS, 1979:XI); *yapıcı* ‘Duvarcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yapıcılıh* ‘Yapı ustalığı, inşaat ustalığı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yardımcı* ‘Yardımcı’ (DA, 1994)
- ❖ *yasakçı* ‘Bekçi, korucu, nöbetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yasavul* ‘Jandarma, yürütme erki taşıyan görevli, karakol nöbetçisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaygıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yayımci* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI); *yayımci* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaylaciloh* ‘Yaylacılık’ (AİYİÜKA, 2006)
- ❖ *yaymacı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaymancı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yazıcı* ‘Dilekçe yazan’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Yazman’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Muska yazan’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Kâtip’ (UİA, 2002); *yazıcı* ‘Orduda yazı işlerine bakan er’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *yellongoz* ‘Gezici, gezginci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yemekçi* ‘Aşçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yerdekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yetiştirici* ‘Besici’ (UİA, 2002)
- ❖ *yeygel* ‘Demirci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yeyleci* ‘Yaylacı, yaylaya çıkan kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yıllıkcı* ‘Yıllık ücretle çalışan’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI); *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimekli* ‘Yemeği, işi gördürünce verilmek üzere tutulan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimlikçi* ‘Harman vakti harmanları dolaşarak azar azar tahıl dilenen kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yolcu* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçu* ‘Hayvanla yapacağı her sefer için belli bir ücretle çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçuluk* ‘Her seferi için belirtilen ücret karşılığı, hayvanıyla yük taşıma işi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorakçı* ‘Değirmen taşlarının çevresindeki kovanları temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI); *yorakçı* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorucu* ‘Fal bakan, düş yorumlayan, gelecekte olacak şeyleri söyleyen kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yoruç* ‘Kumandan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yozcı* ‘Koyun tecimeni’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yöreci* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI); *yöreci* ‘Değirmende çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yörecilik* ‘Değirmen işçiliği’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yuğurucu* ‘Hamur yoğurma işini yapan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yunakçı* ‘Çamaşırcı, çamaşır yıkayan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yükçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yünçü* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzek* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzgen* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zabet* ‘Zâbit: zabıt; subay’ (EİA, 1995); *zabıt* ‘Zabıt’ (DTYA, 1995)
- ❖ *zabıta* ‘Muhtarlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zâbitan* ‘Subay’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *zaguncu* ‘İşkenceci, işkence yapan’ (OİYA, 2001)
- ❖ *zarzavatçı* ‘Sebze yetiştiren ve satan’ (EİA, 1995)
- ❖ *zencirci* ‘Gardiyan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zencircilik* ‘Gardiyanlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zeppekçi* ‘Yardakçı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zevzeci* ‘Küçük soğan, ıska yetiştiricisi’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1979:XI); *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1978:XII); *zibilci* ‘Çöpçü’ (EİA, 1995)
- ❖ *ziratci* ‘bk. zireetci’ (EİA, 1995); *zireetci* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995)
- ❖ *zireetciliyh* ‘Ziraatçılık; çiftçilik’ (EİA, 1995); *zireetculuh* ‘bk. zireetciliyh’ (EİA, 1995)
- ❖ *zivzik* ‘Kalem koruyucusu’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zobu* ‘Avcıların av hayvanlarını taşıyan, yardımcı’ (THADS, 1978:XII)
- ❖ *zubara* ‘Parasız çalıştırılan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zurnaçi* ‘Zurnacı’ (EİA, 1995)

2.1.1.2. Birden Fazla Sözcükten Oluşan Meslek ve Ünvan Adları

Birden fazla sözcükten oluşan meslek ve ünvan adları tek sözcükten oluşan meslek ve ünvan adlarına kıyasla daha azdır. Bu kapsamda doksan altı farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar da madde imi yerine noktalı virgül ile sıralanmıştır.

- ❖ *aç boğaz* ‘Yiyip içmesi kendine ait, yemeksiz tutulan gündelikçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *açu bakan* ‘Falcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *agabek* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağababa* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağbaba* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağausta* ‘Eski sepicî teşkilâtının başı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahibaba* ‘Tabak esnafının başı’ (THADS, 1963:I); *ahubaba* ‘Eskiden esnaf birliğine başkanlık eden ve yargıları esnafı tarafından mutlak yerine getirilen kimse ki, Kırşehirde yatan "Ahîören" tekkesinin şeyhi veya illerdeki vekili’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *‘alır satır* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alkaçıcı* ‘Kaçırıcı, dolandırıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alverci* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I); *alverçi* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alvurcu* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arabulan* ‘Hakem, uzlaştırıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aya dışarı* ‘Bozuk anlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağ işi* ‘Gezici satıcılık’ (THADS, 1982:XII); *ayak işi* ‘Gezici satıcılık’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *ayağı bozuk* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı dışarı* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı garıncalı* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayak alışverişi* 'Çerçilik, gezilerek yapılan satış' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayanağa* 'Köy ya da mahalle muhtarı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aydıhnebi* 'Şeyh' (THADS, 1963:I)
- ❖ *bacçawuş* 'Başçavuş' (EİA, 1965)
- ❖ *bahta bakan* 'Falcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *baş ekim* 'Başhekim' (AA, 2002)
- ❖ *başçavış* 'Başçavuş' (GBAA, 1994)
- ❖ *başefendi* 'Başçavuş' (KBAY, 1997)
- ❖ *bimbaşı* 'Bin başı' (DTYA, 1995)
- ❖ *cangultaran* 'Cankurtaran' (EİA, 1995)
- ❖ *cinderen* 'Cinleri toplayıp konuşan, geleceğe dair bilgiler ortaya atan adam' (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalkazan* 'Taklitçi' (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalparacı* 'Belediye sulama işine memur edilen adam, su bekçisi' (THADS, 1968:III)
- ❖ *çayana* 'Ebe' (THADS, 1968:III)
- ❖ *dadana* 'Hizmetçi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daldaban* 'Gümrük kolcusu' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daş döğen* 'Kır bekçisi' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *dayıbaşı* 'Fındık toplamaya amele götüren kişi' (AA, 2002)
- ❖ *delibalta* 'Jandarma' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dikici ustalığı* 'Ayakkabıcılık' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dikicibaşı* 'Dikici esnafın kâhyası' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dişi galek* 'Kadın işçi, kadın hizmetçi' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *eğnelbaşı* 'Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse' (THADS, 1972:V)
- ❖ *el altı* 'Bina yapılırken yardım eden gündelikçi' (THADS, 1972:V)
- ❖ *el uşağı* 'Hizmetçi çocuk' (THADS, 1972:V)
- ❖ *elbeyi* 'Bucak müdürü' (THADS, 1972:V); *elbeyi* 'Vali, mıntıka kumandanı' (THADS, 1972:V)
- ❖ *elbir* 'Casus' (THADS, 1972:V)
- ❖ *erbabidesdan* 'Destan bilen ve anlatan' (EİA, 1995)

- ❖ *gallenguş uşağı* ‘Gezici sağlık memuru’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gapgapıcı* ‘Yağmacı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gapıkızı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gara torbalı* ‘İşçi, usta’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garabaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002); *garavaş* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *garavaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *garağul* ‘Jandarma, asker’ (AKD, 1988); *garağul* ‘Bekçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *gol uşağı* ‘Bir tüccar adına mal ya da eşya satın alan’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göbek anası* ‘Çocuk doğurtan, ebe’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göz bâcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağıcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz baycı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz boyacı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güz yiğiti* ‘Harman işini bitirmiş çiftçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *ıldıznama* ‘Yıldızbilimcilik’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kapıkızı* ‘Besleme, hizmetçi kız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaevle* ‘Cariye, odalık’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karagullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII); *karakullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaişçi* ‘Gündelikçi, amele’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakeleş* ‘Ayağa güreşen küçük güreşçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakulak* ‘Casus’ (THADS, 1975:VIII); *karakulak* ‘Ulak, elçi’ (THADS, 1975:VIII); *karakulluk* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakuyruk* ‘İmeceyle çalışan işçilerden en sondaki işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kazanağardan* ‘Kalaycı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kellesi büyük* ‘Memur’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kır kızı* ‘Köylerde, kırlarda oynatılan kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kocabaşı* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol doğurlıyan* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol döğen* ‘Çiçek aşısı yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol uşağı* ‘Polis, inzibat memuru’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kolluk bekçisi* ‘Polis, inzibat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı kesik* ‘İşini bilen, politikacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı tozlu* ‘Çiftçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *meşebeyi* ‘Orman bekçisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *milletvekili* ‘Milletvekili’ (DA, 1994)
- ❖ *ölü muhbiri* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ölü yucu* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *önayak* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *perilikari* ‘Falcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savranbaşı* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sırkınılıç* ‘Fala bakan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şeyhulislam* ‘Şeyhülislam’ (DA, 1994); *şih islam* ‘Şeyhü'l-islam’ (KYA, 2000)
- ❖ *taktakkolu* ‘Jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taşdöğen* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taya-nene* ‘Dadı, çocuk bakıcısı’ (AKD, 1988)
- ❖ *teroğlan* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tesildar* ‘Tahsîl-dâr: tahsildar’ (EİA, 1995)
- ❖ *tomruk ağası* ‘Tutukevi yönetmeni’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tozevlekçi* ‘Değirmenlerde un boşaltan adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutkap* ‘Polis, jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *unbaşe* ‘bk. onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *üsteman* ‘Üsteğmen’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *yanbolu* ‘Jandarma’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yarım hafız* ‘Kuran'ın yirmişer yapraklı otuz bölümünün sonlarından onar sayfasını ezberlemiş olan kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzbaşe* ‘Yüzbaşı’ (EİA, 1995); *yüzbaşı* ‘Yüzbaşı’ (DTYA, 1995)

Yapısındaki sözcük sayısına göre meslek ve ünvan adları ile ilgili bulguları şöyle bir tabloda göstermek mümkündür:

Tablo 2.1. Yapısındaki Sözcük Sayısına Göre Meslek ve Ünvan Adları

Türü	Sayısı
Tek Sözcükten Oluşan Meslek ve Ünvan Adları	1002
Birden Fazla Sözcükten Oluşan Meslek ve Ünvan Adları	96

2.2. YAPISINDAKİ EKLERE GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

2.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları

2.2.1.1. +Ap:

- ❖ *bağap* ‘Hizmetçi, odacı’ (THADS, 1965:II)

2.2.1.2. +bAz:

Farsça kökenli olan bu ek, “oynayan, oynatan” sözcüğünden alıntıdır. Meslek ve ünvan adı kapsamında çok örneği yoktur. Ancak dilimizde farklı kelimeler türeten kullanımları mevcuttur: Dilbaz, çenebaz, düzenbaz gibi.

- ❖ *aşbaz* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I)

2.2.1.3. +CI:

Bu ek dilimizin en verimli üretim eklerinden biridir. En eski ve esas işleyişi adlardan *kılıcı ad* (nom d’agent) yapmaktır (Banguoğlu, 2011, s. 162).

Bu ek de Türkçenin eskiden beri kullanılan ve işlekliliğini kaybetmemiş bulunan isimden isim yapma eklerinden biridir. Başlıca fonksiyonu meslek ve uğraşma ile ilgili isimler yapmaktır. Kullanış sahası çok geniş, işleklilik derecesi çok yüksektir. Her türlü ismin sonuna gelerek onlarla ilgili meslek sıfatları, uğraşma isimleri yapar (Ergin, 2013, s. 168).

Eklendiği kelimenin ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı olan bu ek, Türkiye Türkçesinin en işlek eklerinden biridir. Birbirinden çok az farklı başlıca işlevleri şunlardır:

- Adlara gelerek bir nesneyi, bir işi veya bir sanatı kendisine meslek veya uğraşı olarak seçmiş olanları gösteren adlar türetir: ahçı “aşçı”, arabacı, badanacı, boyacı vb.
- Adın bildirdiği işle ilgili “kimse” anlamı veren adlar türetir: aracı, dünürücü vb.
- Adlardan bir işi görev olarak almış kimseyi gösteren adlar türetir: bekçi, biletçi, elçi, çöpçü vb.

- Eklendiği söze “sahiplik” anlamı katan adlar yapar: fırıncı, hancı, hamamcı vb.
- +CI, +CU eki, yalnız başına veya +lAr çokluk ekiyle genişletilmiş olarak, eklendiği ada meslek ve uğraşı anlamı katan semt, mahalle, köy gibi yer adları türetir: bostancı, cebeci, sığırcı, sabuncu, sütçüler vb (Korkmaz, 2014, s. 125).

İsimden isim yapım eki olan +CI ekinin Türkçede kullanımı eskiye dayanmaktadır. Geçmişten günümüze kadar işlevini sürdürmüş olan bu ekin özellikle meslek adı yaptığı örnekler oldukça fazladır. Çalışmamız kapsamında 370 adet örnek tespit edilmiştir. En fazla meslek ve ünvan adı türeten ektir.

- ❖ *açgıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I); *açkıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963)
- ❖ *afaracı* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Bağ, bahçe ve zeytinliklerde kalan döküntüyü toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Harman işçisi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *affaraca* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *afiyancı* ‘Haşhaş işi ya da alım satımı ile uğraşan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ağacı* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağatçı* ‘ağıtçı, mersiyece’ (THADS, 1963:I); *ağıtçı* ‘Ağıt söyleyen, ağıt söyleyerek cenaze sahiplerini ağlatan’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahçi* ‘Aşçı’ (DA, 1994)
- ❖ *alcı* ‘Al basanların gittikleri hoca’ (OİYA, 2001)
- ❖ *araçı* ‘Ara bulucu, aracı, uzlaştırmacı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aragcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arakçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arıkçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arıyıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arpağcı* ‘Üfürükçü, büyücü’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *asçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I); *aşcı* ‘Aşçı’ (UİA, 2002); *aşçı* ‘Aşçı’ (ZBKİA, 1997)

- ❖ *aşefçi* 'Çapacı' (DA, 1994)
- ❖ *aşganacı* 'Aşçı' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *aşıcı* 'Sağlık memuru' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşlakçı* 'Sağlık memuru' (THADS, 1963:I); *aşlakçı* 'Aşı yapan görevli' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *atçu* 'Doktor' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atgıcı* 'Tahsildar' (THADS, 1963:I); *atgıcı* 'Avcı, nişancı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atımcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atkıçı* 'Yufka ekmeği pişiren, çeviren kadın' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avaracı* 'Sebze bahçıvanı (kadın)' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avcı* 'Avcı' (UİA, 2002); *avci* Avcı (DA, 1994); *avci* 'Avcı || awcu || awcular' (EİA, 1995); *awcu* Avcı (THADS, 1963:I); *awcu* 'Avcı' (KYA, 2000); *avçıl* 'Avcı' (KYA, 2000); *awcu* 'Avcı' (EİA, 1995)
- ❖ *ayakçı* 'Ayakta çalışan işçi, garson' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'İşçi başı' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Ekin işi bitinceye kadar çalışan tarla işçisi' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Seyyar satıcı, çerçi' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacı* 'Kaçak tütün satıcısı' (THADS, 1963:I); *ayankacı* (Kaçak tütün satıcısı) (THADS, 1963:I); *ayınkacı* 'Tütün kaçakçısı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylakçı* 'İş sahibinin, aile başkanının ücretsiz yardımcısı' (THADS, 1963:I); *aylakçı* 'Avcıların ağırlığını taşıyan tüfeksiz yardımcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylıhçı* 'Aylıkçı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *babışcı* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuccu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuşcu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *baççı* 'Tahsildar, vergici' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bagcı* 'Bağcı' (THADS, 1965:II); *bağcı* 'Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi' (THADS, 1965:II); *bağji* 'Bağcı' (GBAA, 1994)
- ❖ *bağvancı* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahçıvancı* 'Bahçıvan, bahçe işleriyle uğraşan kimse' (KBAYA, 1997)
- ❖ *bahıcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II); *bahımcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II); *bakımcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II); *bakımcı* 'Bakım ustası' (UİA, 2002)
- ❖ *bahtcı* 'Falcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakçıvancı* 'Bahçıvan' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakgalcı* 'Bakkal' (THADS, 1965:II)
- ❖ *baklacı* 'Falcı' (THADS, 1965:II)

- ❖ *balıh çi* ‘Balıkçı’ (DA, 1994)
- ❖ *bancı* ‘Müezzin’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bangacı* ‘Bankacı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *baskıcı* ‘Sürek avında yan taraftan giden avcı’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Özel kalıplarla motifleri kumaşa basan kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Zeytinyağı fabrikalarında preseyi idare eden kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Makasçı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *basmacı* ‘Bohçacı, bohça ile köylerde eşya satan kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastacı* ‘İşportacı, seyyar tuhafiyeci’ (THADS, 1965:II); *bastacı* ‘Sebzeci, manav, sebze satan sergici’ (THADS, 1965:II); *bastacı* ‘Duvar harççısı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başakçı* ‘Sürek avında yan taraftan avlanan kimse’ (THADS, 1965:II); *başakçı* ‘Başak toplayan ve bununla geçinen kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başmahcı* ‘Kunduracı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *batancı* ‘Av gözetleyen, av kaldıran silâhsız avcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bazlamacı* ‘Bazlama yapıp satan (kimse)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedelci* ‘Uşak, hizmetçi, çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedizci* ‘Heykeltraş’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *behiyeci* ‘Satıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *bekçi* ‘Bekçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *belci* ‘Bel ile toprak kazan işçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beneci* ‘Sıvacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bezekçi* ‘Gelin süsleyen kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *biderci* ‘Tohumcu, tohum veren’ (THADS, 1965:II); *biderci* ‘para karşılığında tarlalara tohum serpen kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bitikci* ‘Yazman’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boluşçu* ‘Yardımcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *borucu* ‘Çalgıcı, mızıkacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *bostancı* ‘Bostan bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boyacı* ‘Boyacı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *boyanacı* ‘Boyacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *böyici* ‘Büyücü’ (ERYA, 1995)
- ❖ *büglükcü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büğücü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)

- ❖ *bülükçü* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *carcı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *carcı* ‘Kuran okuyup para kazanan’ (THADS, 1968:III); *carçı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celbci* ‘Postacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celebcı* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III); *celebçi* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cevahirci* ‘Kuyumcu; alay sözü olarak: lağımıcı; foseptik çukurları temizleyen kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *cıncıkçı* ‘Züccaciyeci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cinci* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cinci* ‘Falcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *citci* ‘Ciltçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *coylancı* ‘Dilenci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *curnalcı* ‘casus; gizli haber götüren’ (EİA, 1995)
- ❖ *çâçici* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III); *çerçici* ‘Köylerde kapı kapı dolaşıp alış veriş yapan kimse, çerçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çakmakçı* ‘Makine onarımı yapan adam, tüfekçi, çilingir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalgıcı* ‘Çalgı çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *çalkaturacı* ‘Hayvan sayımı yapan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalparacı* ‘Belediye sulama işine memur edilen adam, su bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapacı* ‘Mezar kazıcı’ (UİA, 2002)
- ❖ *çapılacı* ‘Çarık, yemeni yapıp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarhacı* ‘Güreş kızıştıran, yöneten’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çaruhcu* ‘Çarıkçı’ (AA, 2002)
- ❖ *çaşıtcı* ‘Gözeleyici’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekemci* ‘Lağımıcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çengelci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeteci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeteleci* ‘Ormandan kesilen odunları bir tüccar adına teslim alan, alım ve satım hesaplarını tutan memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çıbıkçı* ‘Bağ kütüklerinin dibi kazılırken budamaları tutup, kırılmaktan koruyan işçi’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çifci* ‘Çiftçi’ (EİA, 1995); *çifci* ‘Çiftçi’ (UİA, 2002); *çifçi* ‘Çiftçi, rençper’ (KYA, 2000); *çiftçi* ‘Çırak, işçi’ (THADS, 1968:III); *çivçi* ‘Çiftçi’ (ZBKİA, 1997); *çüççü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *çütçü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çimşitçi* ‘Çaşıt, casus’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çıyıcı* ‘Üzerine tarhana serilen hasırları örüp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorbacı* ‘Tüccara verilen ad’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çulcu* ‘Gezici satıcı, çerçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *dağcı* ‘Oduncu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dalmacı* ‘Oyun bilmeyen, sadece kuvvet ye çeviklikle rakibinin bacaklarına dalarak onu yenmeye çalışan pehlivan’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *damcı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV); *damçı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daşçı* ‘Taşçı’ (UMA, 1997)
- ❖ *davaryancı* ‘Hergün davar sağmaya giden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *davulcu* ‘Davulcu’ (UİA, 2002); *davulcu* ‘Davul çalan’ (GBAA, 1994); *davulçı* ‘Davulcu’ (KYA, 2000); *davulcu* ‘Davulcu’ (DTYA, 1995); *davulçi* ‘Davulcu’ (DA, 1994)
- ❖ *dayiliyeci* ‘iç hastalıkları doktoru; dahiliyeci’ (EİA, 1995)
- ❖ *dedeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *denişçi* ‘Denizci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *derici* ‘Kestane toplayan işçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *destimenci* ‘Ekin bekçisi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *deymenci* ‘Değirmenci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *dıravacı* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dilenci* ‘Dilenci’ (DA, 1994)
- ❖ *dingirci* ‘Kadın ile erkek arasındaki ilişkiye aracılık eden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dinkçi* ‘Değirmenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *direkçi* ‘Alamana kayıklarında direğe çıkarak gözcülük yapan kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dolapçı* ‘Su dolabı yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *donlukçu* ‘Çamaşır yıkayan, çamaşırcı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmeci* ‘Sergici, işportacı’ (THADS, 1969:IV)

- ❖ *duyukçu* ‘Haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Yalnız harman zamanı döven sürmek için tutulan çocuk’ (THADS, 1969:IV); *düğenci* ‘Döven yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düzenci* ‘Gelin olacak kızı süsleyen kadın’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ekinci* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V); *ekinçi* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elci* ‘Amele başı’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Yapı ustasının yamaklığını yapan amele’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Çiftliklerde çalıştırmak için amele toplayan kimse’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘İrgatin biçeceği ekin parçasını işaretleyen, ayıran kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elekçi* ‘Dilenci’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1982:XII); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeci* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emici* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emici* ‘Yemişçi, sebzeçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emlikci* ‘Kuzu ya da oğlakları annelerine emdiren adam’ (THADS, 1972:V); *emlikci* ‘Çam kabuğu toplayıp satan kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enekçi* ‘Hayvanları eneleyen, iğdiş eden adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eskiçi* ‘Eskici’ (UMA, 1997)
- ❖ *etdâreci* ‘Çerçi, zerzevatçı’ (AA, 2002)
- ❖ *evdeci* ‘Çiftliklerde işçilere yemek hazırlayan ahçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *evlekçi* ‘Tarlayı evleklere ayıran işçilerin başında duran adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eynelci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V); *eynerci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fadlacı* ‘Deri tüccarı’
- ❖ *fırıncı* ‘Fırıncı’ (UMA, 1997)
- ❖ *firdeci* ‘Vergi alımcısı, tahsildar’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *galeyçi* ‘Kalaycı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *galıpcı* ‘İnşaatta kalıpçı ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *gapgapıcı* ‘Yağmacı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garıcı* ‘Kar satan adam’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *gayıhçı* ‘Kayıkçı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gaynahçı* ‘Kaynakçı’ (AA, 2002)
- ❖ *gazılçı* ‘İplikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *geçginci* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI); *geçkinci* ‘Seyyah’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gedayıfçı* ‘Kadayıfçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *gerbeci* ‘Tenteli araba sürücüsü’ (EİA, 1995)
- ❖ *gezekçi* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *gezekçi* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gırcı* ‘Eskici’ (OİYA, 2001)
- ❖ *gıribci* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *golcu* ‘Orman bekçisi’ (ERYA, 1995)
- ❖ *gonduracı* ‘Kunduracı, ayakkabıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gorucu* ‘Korucu’ (UİA, 2002)
- ❖ *gölükcü* ‘Hayvancılıkla uğraşan’ (THADS, 1972:VI); *gölükcü* ‘Katırcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göncü* ‘Ham ya da işlenmiş deri satıcısı’ (THADS, 1972:VI); *göncü* ‘Ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göz bâcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağıcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz baycı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz boyacı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözcü* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözdekçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI); *gözdeyhçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güleşçi* ‘Güreşçi’ (KYA, 2000)
- ❖ *gulluhcu* ‘Memur’ (THADS, 1972:VI); *gulluhcu* ‘Hizmetçi’ (AKD, 1988); *gulluhçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddebci* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *güddecı* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *güdekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güdücü* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *günlükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI); *günnükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI); *gütlekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güttekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *gütteyci* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güylekçi* ‘Pazarda tahıl ölçmekle görevli kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hamamçı* ‘Hamamcı’ (DA, 1994)
- ❖ *hancı* ‘Hancı’ (DA, 1994)
- ❖ *hapapçı* ‘Nalinci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *havalacı* ‘Bağ, bahçe ve tarlalara gelen suyu yöneten adam’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *havcı* ‘Avcı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *helebici* ‘Tezgâhdar’ (EİA, 1995)
- ❖ *helvacı* ‘Helvacı’ (UMA, 1997)
- ❖ *heneyci* ‘Herkesin buğdayını değirmende öğütüp getiren kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hırıççı* ‘İğne iplik satan gezgin satıcı’ (THADS, 1974:VII); *hırıtcı* ‘Sürü sahibi olmayıp, az hayvanı olan kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (ZBKİA, 1997); *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002)
- ❖ *honcu* ‘Ekin biçen kimse’ (THADS, 1974:VII); *honcu* ‘Ekin biçenlerin başı’ (THADS, 1974:VII); *honcu* ‘İrgat, işçi takımı’ (MİA, 2000)
- ❖ *ırıkçı* ‘Ağrıları nefesle ya da büyü ile iyileştirdiğine inanılan kimse, büyücü’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *inneci* ‘Aşı yapan’ (THADS, 1974:VII); *inneçi* ‘İğne yapan, sağlıkçı’ (MİA, 2000)
- ❖ *ipci* ‘Tarlaların alanını ölçen, kadastro memuru’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *isdeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isdenci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII); *isteyci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteyici* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *işbortacı* ‘İşportacı’ (EİA, 1995)
- ❖ *işçi* ‘İşçi’ (DA, 1994); *işçi* ‘İşçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *izmetçi* ‘Hizmetçi’ (EDİA, 1998)
- ❖ *kaametçi* ‘Ekmek, sebze vb. şeyler toptancısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabakçı* ‘Vergi toplayan görevli’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabalıcı* ‘Tarla işlerinde götürü olarak çalışan, götürü alış veriş yapan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaçahçı* ‘Kaçakçı’ (DA, 1994)

- ❖ *kaneci* ‘Kiremitçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kanevetçi* ‘Su yollarını yapan adam’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kapçı* ‘Bakırcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *karagullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII); *karakullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaişçi* ‘Gündelikçi, amele’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karamancı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *katıncı* ‘Oğlaklara bakan kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kavancı* ‘Nişancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayakçı* ‘Meşe kömürü satan, kömürcü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayışçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayıtçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayihçi* ‘Kayıkçı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kazancı* ‘Kazancı’ (UMA, 1997)
- ❖ *kebiçi* ‘Elçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kefci* ‘Bilirkişi, keşifçi’ (AOİA, 2006)
- ❖ *kelikçi* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kerimtici* ‘Tırpancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kervancı* ‘Kervancı’ (AA, 2002); *kervancı* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kervancı* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kevrancı* ‘Kervancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keşikçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kevelci* ‘Deri, kürk satan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1975:VIII); *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kındımcı* ‘Çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırkımcı* ‘Kumaş tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırtılci* ‘Vergi toplayan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıskacı* ‘Kıskı alıp yetiştiren’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıvci* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıymalıci* ‘Lahmacun satan’ (UMA, 1997)
- ❖ *kilci* ‘Kil satan kimse’ (AA, 2002)
- ❖ *kodikçi* ‘Yontulmuş tomruklar yapıp taşıyan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kolci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *konakçı* ‘Otelci’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *kondıraçı* ‘Kunduracı’ (UMA, 1997)
- ❖ *korci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kormutcu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kormutcu* ‘Arabacı yamağı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koruhcu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *koruhçi* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *korukçu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korumcu* ‘Su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köçekçi* ‘Köçek oynatan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *köfteci* ‘Düğünlerde koruyucu baş hizmetçi, yasakçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçü* ‘İşçi, ırgat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kömekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köpekçi* ‘Köpek besleyen kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkürcü* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kudamacı* ‘Leblebici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuşçu* ‘Kuşçu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kullıgçı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Memur’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘İşçi, besleme’ (THADS, 1982:XII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuymçi* ‘Kuyumcu’ (DA, 1995); *kuyumci* (AİYİUKA, 2006); *kuyumçi* (DA, 1995)
- ❖ *kükçü* ‘Kürkçü, tabak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kümgeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII); *küngeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *küreci* ‘Demirci’ (MİA, 2000)
- ❖ *kürtüncü* ‘Semerci’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçü* ‘Kereste tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *lâmcı* ‘Lâğımci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *lohçı* ‘İşçi, emekçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *malci* ‘Besici, sığır yetiştiricisi’ (RİA, 2002)
- ❖ *marabaci* ‘Ortakçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *maranci* ‘Kağnı arabası yapan usta; marangoz’ (EİA, 1995)
- ❖ *mennekçi* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *meşeci* ‘Arıları kovanlara çekmeye çalışan kimse’ (THADS, 1977:IX); *meşeci* ‘Arıcı, arı yetiştiricisi’ (RİA, 2002)

- ❖ *meydancı* ‘Çay ve kahveyi kahve dışındakilere dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mitilci* ‘Yorgancı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *moturcu* ‘Motorcu, traktör sahibi kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *mühreci* ‘Duvarcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Yabanıl at çobanı, hergeleci’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII); *nahırcı* ‘Büyükbaş hayvanları otlatan çoban’ (EİA, 1995); *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Sığır çobanı’ (KİA, 2002); *nehırçı* ‘Sığırtmaç’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nobetçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (AİYİUKA, 2006); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (THADS, 1977:IX); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (KBAYA, 1997); *nöbetci* ‘Nöbetçi’ (UİA, 2002); *nöbetçi* ‘Nöbetçi’ (DTYA, 1995)
- ❖ *nühürcü* ‘Zurnacı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oduncu* ‘Oduncu’ (DTYA, 1995)
- ❖ *oğocu* ‘Kızıl, karın şişmesi gibi hastalıkları ovarak iyileştiren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ondeleci* ‘Kadın berberi’ (EİA, 1995); *ondüleci* ‘Bayan kuaförü’ (UİA, 2002)
- ❖ *onovçu* ‘Kumandan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *orakçı* ‘Orakçı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *orçumcu* ‘Bilinmeyen olmuştan ya da olacaktan haber veren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortahci* ‘Ortakçı; bk. ayrıca maraba’ (EİA, 1995); *ortahçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortakcı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otacı* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otacı* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otçu* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otçu* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otdahcı* ‘Sürüsü için başka köyün dağım kiralayan kimse’ (THADS, 1977:IX); *otlakçı* ‘Sürüsü için başka köyün dağım kiralayan kimse’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *otrağcı* ‘Yatak, yorgan vb. eşyaları satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oturahci* ‘Kullanılmış ev eşyası alıp satan kimse’ (EİA, 1995); *oturahçı* ‘Kullanılmış kıymetli ev eşyası alıp satan’ (EA, 1995); *oturakçı* ‘Eski eşya satan, bitpazarı tüccarı’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Gezgin satıcı, çerçi’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Sandalye, merdiven parmaklığı vb. tahta işlerini yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ovçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oycu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oyçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ödekci* ‘Ördekçi’ (GBAA, 1994)
- ❖ *ölü yucu* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *önekçi* ‘Sürek avında avın çıkacağı yeri gözleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezeci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *önezekçi* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örümcekçi* ‘Evlerde temizlik işlerine bakan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *paççı* ‘Vergi alımcısı, vergici’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *paytonçı* ‘Faytoncu’ (DA, 1994)
- ❖ *pernekçi* ‘Az sayıdaki koyun ve keçilerini büyük sürüye katan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pırtıcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1977:IX); *pırtıcı* ‘Kumaş alım satımı yapan, manifaturacı’ (THADS, 1982:XII); *pırtıcı* ‘Manifaturacı, bezazcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *pineçi* ‘Eski ayakkabı onarıcısı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *postalcı* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997)
- ❖ *pulcu* ‘Maden ocağından çıkan arabaları sayan işçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *purutci* ‘Çömlekçi’ (EİA, 1995); *purutcu* ‘Güveç ve tandır yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pusatçı* ‘Çingenelerin giyeceklerini taşıyan kadın’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *resimçi* ‘Resimci, fotoğrafçı’ (DA, 1994)
- ❖ *sağancı* ‘İnekçi’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek ve koyunları sağan kimse’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek, koyun sağan’ (THADS, 1982:XII); *sağıcı* ‘Parayla tutulan ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlayan kadın, ağıtçı’ (THADS, 1978:X); *sağıncı* ‘Bir ücret veya hak karşılığı sağmal hayvanları sağmak görevini yüklenmiş kimse, kadın’ (EİA, 1995)

- ❖ *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1982:XII); *salguncu* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salmacı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salyancı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salyancı* ‘Vergi toplayan görevli, tahsildar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sandıkçı* ‘Sandık denilen kerpiçle duvar ören adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saşçı* ‘Sazcı saz çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *satıkçı* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *savcı* ‘Sözcü, mektupçu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayacı* ‘Ayakkabı yüzlerini dikip kabba koyan, kunduracı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıl* ‘Dilenci’ (AOİA, 2006)
- ❖ *sayılancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayılıcı* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayımcı* ‘Nüfus ya da hayvan sayımı yapan memur’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saylancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayucular* ‘Hayvan sayımı yapan görevliler’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sergücü* ‘Pazarcı, çerçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *sezekçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *silehce* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Sınuk: kırıkçı’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıhçı* ‘Çıkıkçı, kırıkçı’ (EA, 1995); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık çıkıkçı’ (MİA, 2000); *sıyığçı* ‘Sınıkçı, kırıkçı çıkıkçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *sinehceci* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *sorgucu* ‘Soru sormaya yetkili kişi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *soyguncu* ‘Soyguncu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sucu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sünetçi* ‘Sünnetçi’ (KYA, 2000); *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (DA, 1994)

- ❖ *sürekci* ‘Davar alışverişiyle uğraşan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘Sürek avında hayvanları ürküterek avcılarının önüne gelmesini sağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘sürekçi, hayvan taciri’ (AA, 2002); *sürekçi* ‘Hayvan alıp satan gezgin kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *süremci* ‘Av hayvanlarını ürkütüp avcının önüne süren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *süyümcü* ‘Muştucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şânacı* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şapbancı* ‘Düğünlerde, karnına dümbelek bağlayarak çalan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şapulcu* ‘Yağmacı, çapulcu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şekilci* ‘Ressam, fotoğrafçı’ (AKD, 1988); *şikilci* ‘Ressam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şelekçi* ‘Yük taşıyıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şıkaracı* ‘Küçük çiftçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tamgacı* ‘Yazman, kâtip’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapçı* ‘Fırınlarda, ekmek topağını yassıltan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tarancı* ‘Çiftçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taslakçı* ‘Model yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *taslakçı* ‘Taş ocağında taşları kıran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tayyareci* ‘Tayyareci’ (DTYA, 1995)
- ❖ *tazarcı* ‘Pazar yerindeki satıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tefçi* ‘Tef çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *tefeci* ‘Dokuma tezgâhını kullanan işçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tehçi* ‘Gözetleme işini yapan, gözetici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tığçı* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tıracı* ‘Pamuk atıcı, hallaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tırnakçı* ‘Fırında pideleri açıp tırnak süsü yapan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tokmakçı* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tomrukçu* ‘Tutukevi bekçisi, gardiyan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *topçı* ‘Topçu’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *torci* ‘Tor’la balıkçılık yapan kimse’ (EİA, 1995); *torcu* ‘Balıkçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *toscu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tosçu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *toyçu* ‘Davulcu, çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tozcu* ‘Değirmen işçisi, bekçisi’ (THADS, 1978:X); *tozcu* ‘Değirmenlerde unu çıkaran işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tozevlekçi* ‘Değirmenlerde un boşaltan adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tufacı* ‘Kelepirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *turnacı* ‘Asker toplayan görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tükancı* ‘Esnaf ; dükkân işleten’ (EİA, 1995)
- ❖ *uncu* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *utsukarcı* ‘Kurtarıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ücü* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üdürgücü* ‘Dülger’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üfürükçü* ‘Hastayı okuyup üfleyerek sağaltacağına inanılan, bu işi sürekli ve çıkar sağlayarak yapan kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ümecı* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ütücü* ‘Koyun kelle ve ayaklarını ateşe tutup, tüylerini yakarak temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yağlıcı* ‘Börekçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yahıcı* ‘Türkü, destan yakan’ (THADS, 1979:XI); *yahıcı* ‘Türkü, ağıt yakan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yakıcı* ‘Cerrah’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalakçı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalvacı* ‘Büyücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamacı* ‘Eskici, ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yancı* ‘Yamak, işçi yardımcısı’ (THADS, 1979:XI); *yancı* ‘Halı dokurken yanda çalışan yardımcı kadın’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yardımcı* ‘Yardımcı’ (DA, 1994)
- ❖ *yasakçı* ‘Bekçi, korucu, nöbetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaygıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI); *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaymacı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI); *yaymancı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yemekçi* ‘Aşçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yerdekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yeylecı* ‘Yaylacı, yaylaya çıkan kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yıllıkçı* ‘Yıllık ücretle çalışan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimlikçi* ‘Harman vakti harmanları dolaşarak azar azar tahıl dilenen kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yolcu* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçu* ‘Hayvanla yapacağı her sefer için belli bir ücretle çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorakçı* ‘Değirmen taşlarının çevresindeki kovanları temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI); *yorakçı* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yozcu* ‘Koyun tecimeni’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yöreci* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI); *yöreci* ‘Değirmende çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yunakçı* ‘Çamaşırcı, çamaşır yıkayan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yükçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI); *yünçü* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zaguncu* ‘İşkenceci, işkence yapan’ (OİYA, 2001)
- ❖ *zarzavatçı* ‘Sebze yetiştiren ve satan’ (EİA, 1995)
- ❖ *zencirci* ‘Gardiyan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zeppekçi* ‘Yardakçı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zevzeci* ‘Küçük soğan, ıska yetiştiricisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1979:XI); *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1978:XII); *zibilci* ‘Çöpçü’ (EİA, 1995)
- ❖ *ziratçı* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995); *zireetçi* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995)
- ❖ *zurnaçı* ‘Zurnacı’ (EİA, 1995)

2.2.1.4. +CIK:

+cIk aslında çekim eki olarak adlara ve sıfatlara gelen vurgulu bir *küçültme* ekidir. Adlarla bu ek aynı zamanda çeşitli adlar yapan verimli bir üretim eki olur. Sıfatlara geldiğinde +cIk eki *aşırı küçültmeyi* (diminutif excessif) karşılar (Banguoğlu, 2011, s.164).

Bu ek Batı Türkçesinin başından beri görülen ve son zamanlarda çok işlek hale gelen bir ektir. +cık, +cik, +cuk, +cük eki Eski Türkçede yoktu. Bu ekin Türkçede eskiden beri görülen ve kendisinin bir eşi olan +cak, +cek ekinden türemiş olduğu anlaşılmaktadır. Sonradan ortaya çıkmış olan bu ek Batı Türkçesinde başlangıçtan beri kullanılagelmiş ve son zamanlarda işlekliliği çok artmıştır (Ergin, 2013, s.174).

Ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı olan +cIk/ +cUk eki, adlara ve sıfatlara küçültme, pekiştirme, sevgi ve acıma ifadesi katan bir ektir. Ayrıca adlar da türetmektedir.

+cIk/+cuk ekiyle genişletilmiş olan sıfatlar, anlamca pekiştirilmiş küçültme veya abartma sıfatlarına dönüşür (Korkmaz, 2014, s.126).

Türkçede +cIk eki genel itibariyle küçültme anlamı vermektedir. Bu küçültme anlamı kimi zaman sevgi anlamı içerse de küçültme ve abartma anlamı içeren örnekleri de mevcuttur. Bu ekin meslek ve ünvan adı yaptığı örnekler sayılıdır.

- ❖ *ağacık* 'Ağa' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağcık* 'Ağa' (THADS, 1963:I)
- ❖ *devecik* 'Devecilik' (KYA, 2000)

2.2.1.5. +Cil:

Az kelime vermiş vurgulu bir üretim ekidir. Lehçemizde bir takım avcı kuşları, yırtıcı hayvanları yedikleri hayvanın, nesnenin adıyla adlandıran kelimeler vermiştir. Ancak daha geniş anlatımını Anadolu ağızlarında kalan üremeleri gösterir. Eski Türkçede de nadir kelimeler bırakan bu ekin lehçemizde hakim anlatımı *yeyen* ve *seven* olarak belirlemektedir (Banguoğlu, 2011, s.165).

İşlek olmayan eklerden biridir. Ev-cil, ben-cil misallerinde bir şeye düşkünlük; ölüm-cül, kır-çıl misallerinde bir benzetme ifade eder. Yani umumiyetle bir benzetme ve daha çok mübalağa manası vardır (Ergin, 2013, s.185).

Ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı ve vurgulu az işlek bir ektir. Eklendiği ada “bir şeye düşkünlük, alışkanlık, bağımlılık, benzerlik” işlevleri katan ad ve sıfatlar üretir (Korkmaz, 2014, s.127).

Çalışmamız kapsamında sadece bir örneğine rastlanmıştır.

- ❖ *başcıl* ‘Başkan, amele başı’ (THADS, 1965:II)

2.2.1.6. +CI+IIIk:

- ❖ *algıncılık* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *avarıcılık* ‘Sebzecilik’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avcılıh* ‘Avcılık || avcılıh || avcılıh’ (EİA, 1995); *avcilo* ‘Avcılık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *ayangacılık* ‘Tütün kaçakçılığı’ (THADS, 1963:I); *ayangacılık* ‘Alışveriş, ticaret’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bagcılığ* ‘Üzüm yetiştiriciliği’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *besicilik* ‘Ucuz zamanda davar alıp besledikten sonra satmak işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buruculuk* ‘Tosun ve boğaları burma işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cilcilik* ‘Sepet ve hasır dokuma sanatı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorakçılık* ‘Topraktan, kaynatılıp süzülerek barut güherçilesi çıkarma işi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *davarcılık* ‘Hayvan gütmek işi’ (DİÇÇYA, 2002); *davarcılıh* ‘Davar besiciliği’ (KYA, 2000)
- ❖ *dingircilik* ‘Sevişenler arasında aracılık yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dorakçılık* ‘Yoğurt süzmek için taştan süzgeç yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmecilik*
- ❖ ‘Denizde sürü halinde gezen balıkların etrafını ağ ve kayıklarla çevirip tutma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğencilik* ‘Dükkâncılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *fayızçılıh* ‘Fâizcilik’ (AA, 2002)
- ❖ *fırınçılıh* ‘Fırıncılık’ (DA, 1994)
- ❖ *galaycılıh* ‘Kalaycılık’ (AA, 2002)
- ❖ *golculuh* ‘Bekçilik; köy bekçiliği; kaçakçı takipçiliği’ (EİA, 1995)

- ❖ *gunnükçülük* ‘Gündelikçilik, yövmiyecilik’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdücülük* ‘Çobanlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *keniscilih* ‘Hizmetçilik’ (KİA, 2002)
- ❖ *köycülük* ‘Çerçilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kürtüncülük* ‘Semer ve palan yapma işi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçülük* ‘Kereste alım satımı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mazıcılık* ‘Kağnı dingili yapma işi’ (THADS, 1977:IX); *mazıcılık* ‘Tabaklıkta kullanılan mazıyı satma işi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *meşecilik* ‘Arıcılık, arı yetiştiriciliği’ (RİA, 2002)
- ❖ *meyvacılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995); *meyvaçılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995)
- ❖ *odunçilih* ‘Odunculuk’ (DA, 1994)
- ❖ *sınıhcılıh* ‘Kırık ve çıkıkları tedavi etme işi’ (AOİY, 2006); *sınıkçılık* ‘Kırık ve çıkık kemikleri yerine getirip sarma, bağlama becerisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *suwahcılıh* ‘Sıvacılık’ (EİA, 1995)
- ❖ *şamdancılıh* ‘Şamdancılık; saraylarda aydınlatma görevi’ (EİA, 1995)
- ❖ *tükkencilig* ‘Dükkâncılık’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *uvculuk* ‘Avcılık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamahçılıh* ‘Çıraklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *yapıcılıh* ‘Yapı ustalığı, inşaat ustalığı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yaylaciloh* ‘Yaylacılık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *yollukçuluk* ‘Her seferi için belirtilen ücret karşılığı, hayvanıyla yük taşıma işi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yörecilik* ‘Değirmen işçiliği’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zencircilik* ‘Gardiyanlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zireetçiliyh* ‘Ziraatçılık; çiftçilik’ (EİA, 1995); *zireetculuh* ‘bk. zireetçiliyh’ (EİA, 1995)

2.2.1.7. +dAç:

- ❖ *öndeç* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)

2.2.1.8. +DAr:

Farsça kökenli olan bu ek “tutmak, sahip olmak, malik olmak” anlamına gelen dâr- fiilinden türemiştir. Dilimizde geçmişten itibaren kullanılmaktadır. Kullanımı mevcut olan bazı örneklerde kelimeler, bu ekle kalıplaşmış halde kullanılmaktadır.

- ❖ *alaftdar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I); *alaftdar* ‘hayvan yemi taciri’ (EİA, 1995); *alaftar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *cindar* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cindar* ‘Falcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *diltar* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *hökümdar* ‘Hükümdar’ (EİA, 1995); *hökümdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000); *hukumdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000)
- ❖ *iremdar* ‘Remilci, falcı’ (KİA, 2002)
- ❖ *kasadar* ‘Muhasebeci’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *mehmandar* ‘Rehber’ (EİA, 1995)
- ❖ *tesildar* ‘Tahsîl-dâr: tahsildar’ (EİA, 1995)

2.2.1.9. +dAş:

Bu ek eski Türkçeden beri tanıdığımız, az verimli olmakla birlikte anlatımı belirli, kullanışlı bir üretim unsurudur. Aslında kişiler arasında ortaklık, beraberlik bildiren *eşlik adları* (nom communauté) ve sıfatlar yapar (Banguoğlu, 2011, s.169).

Bu ek Türkçede ekiden beri kullanılan, sahası çok geniş olmamakla beraber bir tip isim yapmakta işlevliğini daima muhafaza eden ve örnekleri son zamanlarda artmış bulunan bir yapım ekidir (Ergin, 2013, s.177).

Addan “ortaklık, beraberlik” bildiren ad ve sıfatlar türeten bir ektir. Daha çok kalın sıradan kelimelere geldiği için dindaş, meslektaş gibi bazı sözcüklere kalın olarak eklenmiştir. Oysa Eski Türkçeden beri ünlü ve ünsüz uyumlarına giren bir ektir. Türkçeleştirme çalışmalarında eke daha çok işlevlik kazandırılmıştır (Korkmaz, 2014, s.128).

+dAş ekinin çalışmamız kapsamında az örneği mevcuttur. Ekle ilgili edindiğimiz genel izlenim ise kullanım alanının anlam olarak bir ortaklık ifade ettiğidir.

- ❖ *bölükdeş* ‘Usta çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *öndaş* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)

2.2.1.10. +KAr:

Farsça kökenli olan bu ek “yapmak, etmek” anlamına gelen kâr- fiilinden türetilmiştir. Genellikle meslek sahibi ve meslek kılıcı isimler yapar.

- ❖ *cütkâr* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *cütkar* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmeker* ‘Hizmetçi’ (EA, 1995); *hızmekger* ‘Hizmetkâr’ (EYA, 1995)
- ❖ *senetger* ‘Sanatçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *üsteker* ‘Yapıcı, usta’ (THADS, 1979:XI)

2.2.1.11. +II:

En verimli üretim eklerimizden biridir. Eski Türkçeden beri yaygın ve her isme gelir (Banguoğlu, 2011, s.191).

Türkçede eskiden beri görülen ve birbirine yakın iki kelimedede çift olarak kullanılan bu ek bir arada bulunma ifade eder. İki nesnenin bir arada bulunduğunu, iki nesnenin beraber olduğunu, kısacası iki nesnenin meydana getirdiği topluluğu ifade eder. Yani iki nesne, iki isim arasında bir bağ vazifesi görür (Ergin, 2013, s.170).

Türkiye Türkçesinin her ada gelebilen ve addan ad ve sıfat türeten en işlek eklerinden biridir. Ekin birbirine yakın veya birbirinden farklı bir işlev genişliği de vardır. +II eki, dilimize Arap ve Fars dillerinden ekleri ve kurallarıyla girmiş bir takım sözlerin Türkçeleştirilmesinde de başvurulan bir ek olmuştur (Korkmaz, 2014, s.133).

+II eki Türkçede oldukça işlek olarak kullanılmaktadır. İki nesne veya iki kişi arasında ilgi bağı kurmaya yardımcı olan bu ekin meslek ve ünvan adları yaptığı örnekler de mevcuttur.

- ❖ *ağşarlı* ‘Hastalık veya nazar gibi şeylere okumaya yetkili kimse’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı garıncalı* ‘Bozuk ahlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *dümbüllü* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *enikli* ‘Oyuncu’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gara torbalı* ‘İşçi, usta’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kırlı* ‘İşçi’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kırlı* ‘Testici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı tozlu* ‘Çiftçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *yimekli* ‘Yemeği, işi gördürünce verilmek üzere tutulan işçi’ (THADS, 1979:XI)

2.2.1.12. +LIK:

Çok işlek eklerimizden biri olan –lik de bir çekim ekini andıran bir kullanışa sahiptir. Adlara gelip için takısı anlatımında bir *içinlik hali* (destinatif) meydana getirir (Banguoğlu, 2011, s.193).

Bu ek başlangıçtan beri Türkçenin belli başlı isimden isim yapma eklerinden biri olarak kullanıla gelmiştir. Geçici olduğu gibi kalıcı isimler de yapar. Yani bir nesnenin bir vasfını bildirerek sıfat gibi kullanılan isimler yaptığı gibi nesne adı olarak kalıcı isimler de teşkil eder. Kullanış bakımından tam bir umumilik vasfına sahiptir. Başlıca fonksiyonları isimlerden yer, alet, topluluk isimleri, mücerret isimler ve sıfat yapmaktadır (Ergin, 2013, s.166).

Genellikle adlardan ve sıfatlardan adlar türeten +lık/+luk eki de çok işlek ve kapsamlı bir ektir. Asıl işlevi, eklendiği kelimeye “tahsis, bir şey için” anlamı veren adlar türetmektir. Ekteki kullanım işlekliliği ve geldiği kelimenin anlam yapısı ona, ana işlevine koşut yeni bir takım işlevler daha kazandırmıştır. Böylece ekib görevi dallanmış ve kapsamı genişlemiştir (Korkmaz, 2014, s.135).

+LIK eki, dilimizde çok kullanılan işlek bir ektir. Çalışmamız kapsamında çok sayıda örneği mevcuttur. Bu ek ağızlarda kullanım esnasında, kendi içinde k>g ötümlüleşmesi, k>h sızıcılaşması gibi bazı ses değişikliklerine uğramıştır.

2.2.1.12.1. +Ilk

- ❖ *aalɨh* ‘Ağalık’ (KYA, 2000)
- ❖ *ameleɨg* ‘İşçilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *aşıɨɨɨh* ‘Âşıklık, saz şairliği; saz çalıp, şiir söyleyip köy köy gezme’ (EİA, 1995)
- ❖ *avaralɨh* ‘Hamallık’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bahcivannɨh* ‘bahçivanlık’ (EİA, 1995); *bahcivannuh* ‘bahcivannıh’ (EİA, 1995)
- ❖ *bakkalɨh* ‘Bakallık’ (DA, 1994)
- ❖ *beslemeliɨh* ‘Hizmetçilik; uşaklık’ (EİA, 1995)

- ❖ *çalavanlık* ‘İşçilik’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeliklilik* ‘Hububat faizciliği’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *eğrilik* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ekinceliğ* ‘Ekim işiyle uğraşmak, çiftçilik’ (MİA, 2000)
- ❖ *esgellik* ‘Askerlik’ (AA, 2002); *esgerliyh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995); *esgerluh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995)
- ❖ *fayşaloh* ‘Fahişelik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *hamallıh* ‘Hamallık’ (DA, 1994); *hamballıg* ‘Hamallık’ (UMA, 1997)
- ❖ *hatıplık* ‘Hatiplik’ (UİA, 2002)
- ❖ *hizmetkârloh* ‘Hizmetçilik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *hocalıh* ‘Hocalık’ (AA, 2002)
- ❖ *ırgatlıh* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ileçbêlik* ‘Rençperlik, çiftçilik’ (UİA, 2002); *ileçbellik* ‘Rençperlik, toprağı işleme’ (AA, 2002); *ileşbellig* ‘Rençperlik’ (ZBKİA, 1997); *ileşbellik* ‘Çiftçilik’ (OİYA, 2001); *ileşberlik* ‘Rençperlik’ (GBAA, 1994); *ireçberlig* ‘Çiftçilik’ (DİÇÇYA, 2002); *ireçbernig* ‘bk. ireçberlig’ (DİÇÇYA, 2002); *leşberlıh* ‘Rençperlik’ (EİA, 1995); *leşberlik* ‘Rençperlik’ (KÜYA, 1988); *reşberleyh* ‘bk. reşberliyh’ (EİA, 1995); *reşberliyh* ‘Rençperlik; çiftçilik’ (EİA, 1995); *reşberluh* ‘bk. reşberliyh’ (EİA, 1995)
- ❖ *kazançılıg* ‘Kazancılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *keçeçilıh* ‘Keçecilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *köşkerlik* ‘Eskicilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *malcılıh* ‘Sığır yetiştirme; sığır besiciliği’ (EİA, 1995); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (KYA, 2000); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (AOİA, 2006)
- ❖ *muazzeplik* ‘Muvazzaflık’ (AA, 2002)
- ❖ *müezinnik* ‘Müezzinlik’ (AA, 2002)
- ❖ *müftilıh* ‘Müftülük’ (DA, 1994)
- ❖ *naşallık* ‘Büyücülük’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *neçenli* ‘Rus Kaymakamlığı’ (KİA, 2002)
- ❖ *pakırçılıg* ‘Bakırcılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *satlık* ‘Satıcılık’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sitajerlıg* ‘Stajyerlik’ (DA, 1994)
- ❖ *şöforlug* ‘Şoförlük’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *vekeleloh* ‘bk. vekilliyh’ (EİA, 1995); *vekilliyh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995)

- ❖ *yabacılık* ‘İrgatlık, rençperlik’ (THADS, 1979:XI)

2.2.1.13. +mAn:

+mAn ekinin Eski Türkçeden önce büyültme anlatımıyla kullanılmış olduğunu farzedebiliriz. (Türkler ve Türkmenler ayrımında = Koca Türkler). Bunun benzerleri gibi küçültme anlatımından *büyültme* anlatımına geçmiş olduğu da düşünülebilir (Banguoğlu, 2011, s.196).

Bu da işlek olmayan eklerden biridir. Umumiyetle mübalağa ve benzerlik ifade eder (Ergin, 2013, s.185).

+mAn eki, sıfatlardan kişileri niteleyen sıfatlar türeten bir ektir. Eklendiği sığata “abartma, aşırılık” işlevi katar. İşlek bir ek olmadığı için türettiği kelimeler oldukça sınırlıdır (Korkmaz, 2014, s.137).

Türkçede çok işlek olarak kullanılmayan +mAn eki genellikle abartma, büyütle anlamlarında kullanılmaktadır. Meslek ve ünvan adı oluşturduğu örneklerde ise ilgi anlamı kurduğu örnekler mevcuttur.

- ❖ *bağman* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II); *bağman* ‘Bahçıvan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çeşdiman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III); *çeşteman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırakman* ‘Tekke ve türbelerde kandil yakıp temizliğe bakan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *destiman* ‘Koru bekçisi, korucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ göçmen ‘Memur’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kösemen* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)

2.2.1.14. +mAn+CI:

Abartma ve büyütle anlamlarında kullanılan +mAn eki ile dilimizde çok işlek olarak kullanılan, kılıcı ad yapan +CI ekinin birlikte kullanılmasıyla meydana gelmiştir.

- ❖ *bağmançı* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *yaymancı* ‘Gezgin satıcı’

2.2.1.15. +sI:

Eski Türkçeden beri isimden –si- *benzerlik fiilleri* düşmeli –ig ekiyle benzerlik sıfatları yapmışlardır.

–si eki dilimizde az işlek olmuş, fakat canlılığını koruyarak benzerlik sıfatları yapmıştır (Banguoğlu, 2011, s.199).

Batı Türkçesinde eskiden beri kullanılan, ancak bir iki kelimedede görülen bu ek benzerlik, gibilik ifade eder. Eski Türkçede mana ve şekil bakımından buna benzeyen bir +sıg, +sig eki vardı. Batı Türkçesindeki +sI, +sİ ekinin –g’nin düşmesi ile bu +sıg, +sig’ den gelmiş olduğu anlaşıyor (Ergin, 2013, s.180).

Eski Türkçedeki addan fiil türeten +sI- ekiyle fiilden ad türeten –g ekinin kaynaşmasından oluşan +sIg birleşik ekinin tarihî gelişme sürecinden geçmiş kalıntısı durumunda bir ektir. “Addan benzerlik, yakınlık, andırma” gösteren sıfatlar türetir (Korkmaz, 2014, s.139).

+sI eki, benzetme anlamı oluşturan isimden isim yapım ekidir. Çalışmamız kapsamında örneği mevcut olup bir ünvan adı örneği oluşturmuştur.

❖ *abesi* ‘Bir işin ustası’ (THADS, 1963:I)

İsimden isim yapan yapım ekleri ile türetilen meslek ve ünvan adları ile ilgili bulguları şöyle bir tabloda göstermek mümkündür:

Tablo 2.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları

Ekler	Sayı
1. +Ap	1
2. +bAz	1
3. +cl	370
4. +CIK	3
5. +cII	1
6. +CIIIk	41
7. +dAç	1
8. +DAr	8

9. +dAş	2
10. +KAr	4
11. +Il	9
12. +LİK	34
13. +mAn	6
14. +mAn+Cl	2
15. +sl	1

2.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları

2.2.2.1. -Aç:

Eski Türkçede canlı ve bir birleşik olması muhtemel –geç ekinden damak sesinin düşmesiyle meydana geldiği görülüyor. Bu ek eski şekliyle ve anlatımları ile de dilimizde canlı kalmış, hatta bazen kelime eski ve yeni şekliyle yanyana yaşamıştır (Banguoğlu, 2011, s.229).

Bu da işlek olmayan bir ektir (Ergin, 2013, s.204).

Ünsüzle biten fiil köklerinden sonra –Aç, -A ünlüsüyle biten köklerden sonra –ç olarak gelen ek, eklendiği fiilin anlamını nitelik olarak taşıyan sıfat veya o hareketi gerçekleştiren ad türeten bir ektir (Korkmaz, 2014, s.144).

-Aç eki, dilimizde kullanımı fazla olmayan fiilden isim türeten bir ektir. Meslek ve ünvan adı olarak çalışmamız kapsamında bir örneği mevcuttur. Eklendiği fiili taşıma ve fiili yapmaya meyli olma anlamında kullanılmıştır.

❖ *tapaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)

2.2.2.2. -Ak:

Bu da fiilden –ge> -e- fiillerinin eski bir –ik sıfat-fiilinden kopmuş bir birleşik ek olmalıdır. Zaten bu ekle yapılmış türlü anlamda sıfatlar ve adlardan birçoğu Eski Türkçeden dilimize damak seslerini düşürerek gelmişlerdir (Banguoğlu, 2011, s.230).

Bu ek de eskiden beri işlek olan ve bir çok misalleri bulunan bir ektir. Yaptığı isimler fiilin gösterdiği hareketi çokça yapanı, olanı, yapılanı; o hareketin yapıldığı yeri, aleti; o hareketle yapılan şeyi; hasılı fiilin tesirindeki kalan çeşitli nesneleri karşılar (Ergin, 2013, s.196).

Tek veya çok heceli fiil kök ve gövdelerinden sıfat ve ad türeten işlek bir ektir. Birbirinden farklı türetmeler yapmıştır (Korkmaz, 2014, s.145).

-Ak eki, fiilinden isim türeten, eklendiği fiili yapan kişi anlamı taşıyan meslek ve ünvan adları oluşturmuştur.

- ❖ *atak* 'Atıcı, nişancı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *buyrak* 'Memur' (THADS, 1965:II)
- ❖ *güddək* 'Sığır çobanı' (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kırık* 'Yolsuz birleşmelerde arabulucu erkek' (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korok* 'Bekçi, korucu' (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı kesik* 'İşini bilen, politikacı' (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *salık* 'Haberci' (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutanak* 'Yardımcı' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *uğrak* 'Hırsız' (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzek* 'Yüzücü' (THADS, 1979:XI)

2.2.2.3. -An:

Türkçede geniş kullanışı olan bu hal sıfat-fiillerini her fursatta sıfat ve ad olarak (kılıcı adı) da kullanırız. Bunlardan isimleşmiş olanlar sabit sıfat ve adlar olurlar: geçen, sevilen, kıran gibi. Eski Türkçeden birçok –gen adları bize damak seslerini yitirip gelmişlerdir (Banguoğlu, 2011, 234).

Bu ek işlek olmayan ancak bir iki misalde görülen bir ektir. Bugün canlılığını kaybederek bulunduğu kelimelerde köke karışmış durumdadır. Çok belirli bir fonksiyonu yoktur. Eklendiği köklerin umumi olan manalarını tahsis ederek, muayyenleştirerek daha belirli ve husisi gövdeler yapar (Engin, 2013, s.198).

Geçişli ve geçişsiz tek ve çok heceli fiillerden sıfatlar türeten ve bir işi yapmanı gösteren ad olarak da kullanılan çok işlek bir sıfat-fiil ekidir (Korkmaz, 2014, s.147).

-An eki, fiilinden isim türeten, eklendiği fiili yapan kişi anlamı taşıyan meslek ve ünvan adları oluşturmuştur.

- ❖ *açu bakan* 'Falci' (THADS, 1963:I)
- ❖ *arabulan* 'Hakem, uzlaştırıcı' (THADS, 1963:I)

- ❖ *bahta bakan* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cangultaran* ‘Cankurtaran’ (EİA, 1995)
- ❖ *cinderen* ‘Cinleri toplayıp konuşan, geleceğe dair bilgiler ortaya atan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalkazan* ‘Taklitçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapan* ‘Düğün yemeği yapan ahçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekem* ‘Su yollarını yapan ve su işlerinden anlayan kimse’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Kuyucu’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çelten* ‘Deveyi çeken kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *daş döğen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *güiden* ‘Çoban, sığırtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güiden* ‘Bandoyu yöneten adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kazanağardan* ‘Kalaycı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kol doğurlıyan* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1975:VIII); *korudoğurlıyan* ‘Kırılmış şişe ya da camdan yapılmış herhangi bir şeyi iyi onaran kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol döğen* ‘Çiçek aşısı yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *otaran* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ören* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *ören* ‘Bir aracı yapan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *seğirden* ‘Koşucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *taşdöğen* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1978:X)

2.2.2.4. –(y)Ip

-(y)Ip, -(y)Up eki, fiilin gösterdiği işten biraz önce veya onunla aynı zamanda yapılan bir işi gösteren zarf-fiiller türetir (Korkmaz, 2014, s.156).

Dilimizde kullanımı çok az olan bu ekin çalışmamız kapsamında sadece bir örneği vardır.

- ❖ *keliyip* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)

2.2.2.5. -At:

Çok eski bir ad-fiil eki olup bunun geçmiş kipini meydana getirdiği kabul edilir. Eski Türkçeden beri yalın adlar, yer ve aygıt adları yaptığı görülür. Eski Osmanlıcada

henüz canlı, yazı lehçemizde ise daha az verimli görünür. Bununla birlikte dilimizde türlü anlamda hayli kelime bırakmış bulunmaktadır (Banguoğlu, 2011, s.263).

Türkçede eskiden beri görülen, eskiden misalleri daha çok olan, bugün ancak birkaç kelimeye bulunan, işlek olmayan bir ektir (Ergin, 2013, s.202).

Eski Türkçeden beri süregelen, Eski Anadolu Türkçesinde de bir takım örnekler veren bu ek, Türkiye Türkçesinde fazla işlek olmayan bir ek durumundadır (Korkmaz, 2014, s.170).

Türkiye Türkçesinde kullanımı kısıtlı olan bu ekin çalışmamız kapsamında tek örneği mevcuttur. Eklendiği fiili yapan kişi anlamında meslek adı oluşturmuştur.

❖ *salıt* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1982:XII)

2.2.2.6. -Ar:

Geniş zaman sıfat-fiil eki olarak Eski Türkçeden beri –ür ve değişimi daha az sayıda belli tabanlara gelen –er kullanılmış ve bunlar bir yandan da kullanışlı adlar ve sıfatlar yaratmışlardır (Banguoğlu, 2011, s.260).

Koş-ar (adım), geç-er (akçe) gibi geçici isimlerle yaz-ar “yazıcı, muharrir”, gid-er “masraf” gibi kalıcı isimlerde bu ek vardır (Ergin, 2013, s.207).

-r, -Ar, -(I)r, -(U)r eki, geniş zaman sıfat-fiilleri türeten çok işlek bir ektir. –An sıfat-fiiline oranla daha çok süreklilik gösterir. Bu ek, eklendiği fiilin gösterdiği işi bir özellik olarak “her zaman üzerinde bulundurma” niteliğinde sıfatlar ve bazı kalıcı adlar türetmiştir (Korkmaz, 2014, s.168).

Sıfat fiil olarak geçmişten itibaren kullanılan bu ek, eklendiği fiili kılıcı anlamında kelimeler türetmektedir.

❖ *‘alır satır* Tüccar’ (THADS, 1963:I)

2.2.2.7. -ICI:

Sıfat-fiil eki olarak canlı olan –IcI eki kılıcı ad ve sıfatlar yapan bir üretim eki olarak da dilimizde geniş ölçüde yaratıcı olmuştur. Bu ek Eski Türkçede canlı –güçi

birleşik hal sıfat-fiil ekinden gelmekte olup burada –gü eki isme ek –ci nin fiil tabanlarına gelmesine köprü olmuştur, diyebiliriz. Böylelikle bu fiilden kılıcı adı üremeleri meydana gelmiştir (Banguoğlu, 2011, s.246).

Bu ek Türkçede eskiden beri kullanılan çok işlek fiilden isim yapma eklerinden biridir. Bunun da fonksiyonunda bir çokluk, aşırılık, devamlılık vardır. Yaptığı isimler çok ve devamlı yapan veya olan nesneleri karşılar (Ergin, 2013, s.199).

Her türlü fiil kök ve gövdelerine getirilerek ad ve sıfat türeten çok işlek bir ektir. Geçişli fiillere getirilmesi geçişsizlere oranla daha yaygındır (Korkmaz, 2014, s.153).

-IcI eki, kılıcı ad ve sıfatlar oluşturur. Türkçede işlek bir ek olmasına rağmen çalışmamız kapsamında yer alan örneği kısıtlıdır.

- ❖ *alıcı* ‘Gezgin tecimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alkaçıcı* ‘Kaçırıcı, dolandırıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alverci* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I); *alverçi* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alvurcu* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *atıcı* ‘Hallaç’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bakıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘Dadı’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bayıcı* ‘< ET bakı: bağıcı, göz bayıcı: sihirbaz’ (EİA, 1995)
- ❖ *burucu* ‘Tosun ve boğaları burma işini yapan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çentici* ‘Hastanın şişip sızlayan yerini, bıçağın ağzıyla yontuyormuş gibi yavaş yavaş vurarak iyileştirmeye çalışan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III); *çırpıcı* ‘Çamaşırcı’ (THADS, 1968:III); *çırpıcı* ‘Zeytin toplama işçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıştırucu* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *denetleyici* ‘Av gözetleyen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dokuyucu* ‘Ağaçtan sııklıkla kestaneleri döken’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökücü* ‘Kurşun döken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *kesici* ‘Kurban kesen’ (UİA, 2002)
- ❖ *kırıcı* ‘Hayvan ve başka şeyler alıp satan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *odlayıcı* ‘Tandır yakmakla görevli kimse’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *örücü* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *örücü* ‘Yapı ustası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *salıcı* ‘Kendi hayvan ve eşyalarıyla taşıyıcılık yapan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *savıcı* ‘Değirmen suyunu yöneten kimse’ (THADS, 1982:XII); *savıcı* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII); *savucu* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savurucu* ‘Harman savuran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *seyirdici* ‘Koşucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığıcı* ‘Ağrıları, ağrıyan yere elini koyarak iyileştiren kimse; masör’ (EİA, 1995)
- ❖ *sürücü* ‘Posta arabası süren kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *uğrulayıcı* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uvarıcı* ‘Onarıcı, tamirci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yapıcı* ‘Yapı yapan’ (THADS, 1979:XI); *yapıcı* ‘Duvarcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yazıcı* ‘Dilekçe yazan’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Yazman’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Muska yazan’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Kâtip’ (UİA, 2002); *yazıcı* ‘Orduda yazı işlerine bakan er’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *yetiştirici* ‘Besici’ (UİA, 2002)
- ❖ *yorucu* ‘Fal bakan, düş yorumlayan, gelecekte olacak şeyleri söyleyen kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yuğurucu* ‘Hamur yoğurma işini yapan’ (THADS, 1979:XI)

2.2.2.8. -gAn:

Eski Türkçede –gen sıfat-fiili eki dilimizde bir yandan damak sesini düşürerek aynı anlamda –en sıfat-fiillerini veredursun, bir yandan da damak sesini koruyup anlatımca farklılaştırarak fiilden berkitme ve *alışkanlık sıfatları* yapar olmuştur. Bu işleyişte en çok çift heceli tabanlara gelir (Banguoğlu, 2011, s.240).

Bu ek de eskiden beri kullanılan ve bugün işlek olarak bir çok misalde görülen bir ektir. Tek heceli fiillere getirilmez. Ancak birden fazla heceli fiillerden, yani umumiyetle gövdelerden isim yapar. Fonksiyonunda kuvvetli bir aşırılık manası vardır (Ergin, 2013, s.198).

Eklendiği fiilin son ses durumuna göre –gan/-kan biçimlerine giren ek, genellikle fiil kök ve gövdelerinden “alışkanlık” sıfatları türeten işlek bir ektir. Tek heceli köklerde seyrek kullanılır. Daha çok birden fazla heceli fiil köklerine ve –l-, -n-, -r-, -ş-, ekleriyle kurulmuş fiil çatılarına getirilerek alışkanlık ve huy gösteren abartmalı sıfatlar türetir (Korkmaz, 2014, s.151).

–gAn eki, çok heceli fiillere eklenerek fiilden isim türeten bir ektir.

- ❖ *başargan* ‘Kumandan, polis âmiri’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çağırgan* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *çağırgan* ‘Mübaşir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalgın* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çevirgen* ‘Damızlık eşeğini dişi eşeğe çekerek para alan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *uçurgan* ‘Hırsız’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *yüzgen* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)

2.2.2.9. –k:

Bu da fiilden –ge-> -e- fillerinin eski bir –ik sıfat-fiilinden kopmuş bir birleşik ek olmalıdır. Zaten bu ekle yapılmış türlü anlamda sıfatlar ve adlardan birçoğu Eski Türkçeden dilimize damak seslerini düşürerek gelmişlerdir (Banguoğlu, 2011, s.230).

Bu ek de eskiden beri çok işlek olan fiilden isim yapma eklerinden biridir. Yaptığı isimler umumiyetle fiilin gösterdiği harekete uğramış olan, bazen de o hareketten doğmuş bulunan veya o hareketi yapan çeşitli nesneleri karşılar (Ergin, 2013, s.196).

Geçişli geçişsiz tek ve çok heceli fiillere gelerek sıfat ve adlar türeten .ok işlek bir ektir. Bu ekle yapılmış türetmelerin özellikle sıfat olanlarında, yapılmış bitmiş bir işi nitelik olarak üzerinde taşıma özelliği vardır. Bu da görüşümüzce ekin ET –yUk kökenli olmasıyla ilgilidir (Korkmaz, 2014, s.154).

Türkçede –k eki geçmişten günümüze kadar işlek olarak kullanılan bir ektir. Fiilden isim türeten bu ek, hareketi yapan veya hareketten etkilenen isimleri karşılar.

- ❖ *beslek* ‘Besleme, hizmetçi, evlâtlık’ (THADS, 1965:II)

2.2.2.10. -mA:

En çok kullanılan ad-fiil şekillerinden biridir. Bu anlamda onu Batı Türkçesinde ve daha çok yakın zamanlarda yazı lehçemizde gelişmiş görüyoruz. Gerçekte Eski Türkçeden, Eski Osmanlıcadan beri fiilin adını (master) yapan –mA eki çekin halinde iki sesli arasında kalıp süreklileşen son damak sesini düşürerek (hafif master) yapan –mA haline gelmiştir (Banguoğlu, 2011, s.264).

Bu ek de –mA gibi işleklik sahası bütün fiil kök ve gövdelerini içine alan bir ektir. –mak, –mek’in hareket isimleri yapmasına karşılık –ma, –me’nin fonksiyonu iş isimleri yapmaktır diyebiliriz (Ergin, 2013, s.194).

Aslında bir ad-fiil ekidir. Yapısı bakımından –mA kılış adındaki son ses –k’sının ünlüler arasında yumuşayıp kaybolmasından oluşmuştur. –mA eki de, –mA eki gibi her fiile gelebilen bir işleklik gösterir. Yalnız, –mA eki fiillerin hareket durumundaki adlarını oluşturduğu, dolayısıyla bir hareket bildirdiği halde, –mA eki bir hareketi canlandırmaz. Fiilin gösterdiği oluş, kılış ve durumları yalın birer iş olarak belirten adlar yapar. Bu nedenle de –mA’nın ad yapma özelliği –mA’tan daha güçlü ve daha belirlidir (Korkmaz, 2014, s.159).

–mA eki, en işlek isim fiil eklerimizden biridir. Bazı fiillere eklenerek meslek veya ünvan adı oluşturmuştur.

- ❖ *besleme* ‘Hizmetçi kız. Küçük yaşlardan itibaren ailesinden alınarak büyütülen hizmetçi kız. Evlatlık’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *dudma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *duhma* ‘Uşak’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Sığırtmaç’ (THADS, 1969:IV); *tutma* ‘Hizmetçi, uşak, işçi’ (THADS, 1978:X); *tutma* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII); *tutma* ‘Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *goruma* ‘Koruma görevlisi’ (UİA, 2002)
- ❖ *görme* ‘Hizmetçi kız’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *istama* ‘Dilencilik yapma’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *pullama* ‘Para karşılığında eşekle odun taşıyan kimse’ (THADS, 1982:XII)

2.2.2.11. -mAç:

Bu ek de –me sıfatlarının –eç küçültme ekiyle uzatılmasından doğmuş bir birleşik olsa gerektir. Az sayıda aygıt, yer v.b. adları ve sıfatlar bırakmıştır (Banguoğlu, 2011, s.268).

İşlek olmayan bir ektir (Ergin, 2013, s.205).

–mAç eki, az işlek eklerdendir. Bu ekle kurulmuş olan sözlerde, ekin birbiriyle denkleştirilemeyen farklı görevlerde kullanıldığı görülüyor. Bu nedenle, bazı ses kaynaşma ve değişmelerinin ortaya koyduğu tek –mAç biçimi, kökence bir ayırımından geçirilmek durumundadır. Böyle bir ayırım eki, kök ögesindeki ortaklığa rağmen, buna eklenen öteki iki ayrı ögenin gelişmesine bağlamaktadır (Korkmaz, 2014, s.161).

Fiilden isim yapım eki olan –mAç eki dilimizde çok işlek olmayan bir ektir. Çalışmamız kapsamında az örneği vardır. Bu ek, eklendiği fiili kılıcı meslek ve ünvan adları oluşturmuştur.

- ❖ *çığırtmaç* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nakırtmaç* ‘-> nahırcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *tutmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)

2.2.2.12. -mAk:

Fiilin salt adı, *mastar* şeklidir. Eski Türkçeden beri ad-fiil ve kılış adı olarak canlı kalmış, ancak dilimizde bu sonuncu işleyişte yine kendisinden doğan daha genç –me şekline çok yer bırakmıştır. Başka bir deyimle bütün fiil tabanları –mek ekini alıp fiilin salt adı oldukları gibi çok yerde ad-fiil olarak da kullanılırlar (Banguoğlu, 2011, s.269).

İstisnasız bütün fiil kök ve gövdelerine getirilen bu ek eskiden beri Türkçenin fiilden isim yapma eklerinin başında gelir. Fonksiyonu fiillerin hareket isimlerini yapmaktır. Fiil kök ve gövdeleri hareketleri karşılayan; fakat tek başlarına kullanılamayan; ancak şahıs, zaman, şekil v.s.’ye bağlanmak suretiyle kullanım sahasına çıkan dil birlikleridir (Ergin, 2013, s.194).

Fiilin mastar biçimi diye de adlandırılan –mAk eki, fiildeki soyut hareketleri adlandıran, onları ad biçimine sokan bir ektir. Geçişli geçişsiz, olumlu olumsuz her türlü fiil kök ve gövdelerine gelerek geçici kılış adları türetir. Bu bakımdan dildeki fiil sayısınınca geniş olan bir kullanım alanı ve işlevliği vardır (Korkmaz, 2014, s.162).

Bütün fiil kök ve gövdelerine getirilebilen bu ek fiilden isim yapmaktadır. Eklendiği kelimeyi herhangi birşeyin ismi yapmaktan çok mastar halinde kullanılmaktadır.

- ❖ *tutamık* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII)

2.2.2.13. -mAn:

İşlek olmayan eklerden biridir. az-man misalinde bu ek vardır. Şiş-man, göç-men misallerinde ise ekin fiilden isim yapma eki olarak da, isimden isim yapma eki olarak da kabul edilebileceğini söylemiştik. Seç-men, say-man, öğret-men gibi yeni kelimeler de bu ekle yapılmıştır (Ergin, 2013, s.205).

-mAn eki, geçişli, geçişsiz fiil kök ve gövdelerinden türetmeler yapan ve işlek olmayan bir ektir. Çatı eki almış fiillere gelmemektedir. Üzerinde az çok “abartma ve süreklilik” işlevi taşıyan ek, geçişli fiillerden değirmen, sokman “bir cins uzun Türkmen çizmesi” gibi iki ad türetmiştir. Çeşitli fiillerden de ad ve sıfat olarak kullanılan birkaç türetme yapmıştır (Korkmaz, 2014, s.163).

-mAn eki, işlek olmayan bir ektir. Yeni kelimeler bu ekle de türetilmiştir. Öğretmen, sayman gibi.

- ❖ *eyitmen* ‘Eğitmen, eğitici’ (KYA, 2000)
- ❖ *oğarman* ‘Usta, onarıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *öğretmen* ‘Öğretmen’ (DA, 1994); *öratman* ‘Öğretmen’ (KBAYA, 1997); *öremen* ‘Öğretmen, bk. öradmen, öretmen Öredmen, bk. öretmen vb.’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘bk. öretmen, vb’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘Öğretmen’ (KYA, 2000); *örgetmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *örtmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *üretmen* ‘Öğretmen’ (EDİA, 1998)
- ❖ *uruşman* ‘Savaşçı’ (THADS, 1979:XI)

Fiilden isim yapan yapım ekleri ile türetilen meslek ve ünvan adları ile ilgili bulguları şöyle bir tabloda göstermek mümkündür:

Tablo 2.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri İle Türetilen Meslek ve Ünvan Adları

Ekler	Sayı
1. -Aç	1
2. -Ak	10
3. -An	18
4. -(y)lp	1
5. -At	1
6. -Ar	1
7. -ICI	5
8. -gAn	6
9. -k	1
10. -mA	6
11. -mAç	4
12. -mAk	1
13. -mAn	4

2.3. KÖKENLERİNE GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

2.3.1. Arapça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları

Derleme sözlüğü veri tabanında, kökenlerine göre meslek ve ünvan adları kapsamında Türkçe kökenli meslek ve ünvan adlarından sonra en fazla meslek adının Arapça kökenli olduğu tespit edilmiştir. Arapça kökenli meslek ve ünvan adı olarak 140 kelime tespit edilmiştir.

- ❖ *abdāl* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *abdāl* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *abdāl* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *acāmī* ‘Çırak’ (THADS, 1963)
- ❖ *adam* ‘adam; ahbap; yardımcı, çırak, uşak’ (EİA, 1995)
- ❖ *akīm* ‘Hâkim’ (EDİA, 1998)
- ❖ *amele* ‘Amele’ (DA, 1994); *amele* ‘İşçi’ (OİYA, 2001); *emele* ‘Amele, işçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *asar* ‘Eğitmen’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *asas* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *asger* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *asker* ‘Asker’ (DA, 1994)
- ❖ *aşsıh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşuh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *attarya* ‘Bakkaliye’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *atter* ‘Köylerde hayvanla gezici satıcılık yapan’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aya* ‘Vekil’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayan* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I); *ayen* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I); *ayen* ‘Muhtar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ayvaz* ‘Gemilerde hasta bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *azab* ‘Bir yıllık tutulan erkek hizmetçi, uşak’ (THADS, 1963:I); *azab* ‘Köle, hizmetkar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bakal* ‘Manav, sebzeci’ (THADS, 1965:II); *bakgal* ‘Bakkal’ (THADS, 1965:II); *bakgal* ‘Bakkal’ (THADS, 1982:XII); *bakgal* ‘Bakkal’ (UİA, 2002); *bokal* ‘bakkal’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *baklacı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bâriye* ‘Bahriye, denizci’ (RİA, 2002)
- ❖ *baytar* ‘baytar, veteriner’ (DA, 1994)
- ❖ *bedel* ‘Uşak, hizmetçi, çoban (bir ücret karşılığı çalışan)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekâr* ‘Çiftlik işlerinde çalışan işçi, rençber’ (THADS, 1965:II); *bekâr* ‘Uşak, hizmetçi’ (THADS, 1965:II); *bekâr* ‘Para ile tutulmuş özel sığırtmaç’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cariye* ‘Cariye hizmetçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *câyide* ‘Hizmetçi’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *celep* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *ceryah* ‘Cerrah’ (KYA, 2000)
- ❖ *citci* ‘Ciltçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *daba* ‘Deri terbiye eden kimse, ham deriyi işleyen’ (MİA, 2000); *dabak* ‘ (THADS, 1969:IV); *dabıh* ‘Ham deriyi işleyen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dallal* ‘Tellal’ (KBAYA, 1997); *delal* ‘Tellal’ (DİÇÇYA, 2002); *dellâl* ‘Tellal’ (ZBKİA, 1997); *dellal* ‘delal’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *delek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Hamamda çalışan kimse, natır’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *delil* ‘1. Yol gösteren. 2. Kılavuz, rehber’ (MİA, 2000)

- ❖ *esge* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *esgê* ‘Asker’ (UİA, 2002); *esger* ‘Asker’ (THADS, 1972:V); *esker* ‘Asker’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *esgellik* ‘Askerlik’ (AA, 2002)
- ❖ *esnaf* ‘Esnaf’ (DA, 1994); *esnav* ‘Esnaf’ (DA, 1994)
- ❖ *eşhiya* ‘Eşkîya’ (EİA, 1995)
- ❖ *etdar* ‘Aktar; dükkânında iğne, iplik, baharat, zarf, kağıt tütün, kuru yiyecek maddeleri vb. satan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *etdâreci* ‘Çerçi, zerzevatçı’ (AA, 2002)
- ❖ *fahı* ‘Hoca, imam’ (THADS, 1972:V); *fakı* ‘Hoca’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *faraş* ‘Cem'deki on iki hizmet sıralamasında yer alan temizlik işlerini yürüten süpüren, düzenleyen (Alevilik töresince)’ (MİA, 2000)
- ❖ *faşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V); *fayışe* ‘Fahişe’ (EİA, 1995); *fayşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fayşaloh* ‘Fahişelik’ (AİYİUKA, 2006); *fayşaloh* ‘Fahişelik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *fehle* ‘Amele, işçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gabar* ‘Demet yapan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gafes* ‘Kavas, gardiyan’ (EA, 1995)
- ❖ *gale* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *galek* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gasap* ‘Kasap’ (AA, 2002); *gesseb* ‘Kasap’ (AKD, 1988); *kasab* ‘Kasap’ (DTYA, 1995)
- ❖ *gavaf* ‘Ucuz ayakkabı satan, kavaf’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gaymagam* ‘Kaymakam’ (EİA, 1995); *gaymaham* ‘Kaymakam’ (KYA, 2000); *gaymakam* ‘Kaymakam’ (GBAA, 1994)
- ❖ *hâfiz* ‘Hafız’ (DA, 1994); *hafız* ‘Hafız’ (DTYA, 1995)
- ❖ *hagim* ‘Hakim’ (OİYA, 2001); *hâkim* ‘Hakim’ (DA, 1994)
- ❖ *hâkim* ‘Hekim’ (DA, 1994); *hekim* ‘Tabip, hekim’ (AİYİUKA, 2006); *hikim* ‘Doktor’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hakkem* ‘Hakem’ (OİYA, 2001)
- ❖ *halife* ‘Kalfa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hallakç* ‘Hallaç’ (UİA, 2002); *hellec* ‘Pamuk atan, hallaç’ (THADS, 1974:VII)

- ❖ *hamal* ‘Hamal’ (DA, 1994); *hambal* ‘Hamal’ (THADS, 1974:VII); *hambal* ‘Hamal’ (UMA, 1997); *hambal* ‘Hamal’ (KYA, 2000); *hammal* ‘Hamal’ (EİA, 1995); *hammal* ‘Hamal’ (DA, 1994)
- ❖ *hasar* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasas* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1982:XII); *hassas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasse* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hatip* ‘Hatip’ (UİA, 2002)
- ❖ *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *helayıh* ‘Halayık’ (EİA, 1995)
- ❖ *hetib* ‘Hâtip’ (EİA, 1995)
- ❖ *imam* ‘İmam’ (DA, 1994); *imam* ‘İmam’ (AİYİUKA, 2006); *iman* ‘İmam, hoca’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *izmetçi* ‘Hizmetçi’ (EDİA, 1998)
- ❖ *kaametçi* ‘Ekmek, sebze vb. şeyler toptancısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kamber* ‘Kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *katip* ‘Katip’ (EİA, 1995); *katip* ‘Kâtib: kâtip; sekreter’ (EİA, 1995)
- ❖ *kavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayin* ‘Kahin’ (EİA, 1995)
- ❖ *kaymakam* ‘Kaymakam’ (DA, 1994)
- ❖ *kayme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kazi* ‘Kadı’ (DA, 1994)
- ❖ *kazzaz* ‘İpek işleyen, ipekçi’ (UMA, 1997)
- ❖ *maazin* ‘Müezzin’ (THADS, 1977:IX); *mezin* ‘Ezan okuyan’ (THADS, 1977:IX); *mezin* ‘Müezzin’ (EİA, 1995); *müezzin* ‘Müezzin’ (DA, 1994)
- ❖ *mafız* ‘Muhâfız’ (EİA, 1995); *mafız* ‘Muhâfız’ (AOİA, 2006)
- ❖ *mahandis* ‘bk. mühendis’ (EİA, 1995)
- ❖ *makule* ‘Yasa dışı cinsel ilişkilere aracılık eden’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *maldar* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX); *maldır* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *malle* ‘İmam’ (THADS, 1977:IX); *malle* ‘Molla’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mallim* ‘Muallim’ (GBAA, 1994)
- ❖ *mâmır* ‘Memur’ (GBAA, 1994); *mamur* ‘Memur’ (EİA, 1995); *mamur* ‘Memur’ (DA, 1994); *mâmur* ‘Memur’ (ERYA, 1995)

- ❖ *maşat* ‘Güreşçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mâvin* ‘Muavin’ (KÜYA, 1988); *mâvin* ‘Şoför yamağı’ (EİA, 1995); *mâvin* ‘Muavin, yardımcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *mavuz* ‘Muhafız’ (KYA, 2000)
- ❖ *mazzaf* ‘Muvazzaf’ (DTYA, 1995)
- ❖ *mellim* ‘Muallim’ (EİA, 1995)
- ❖ *memer* ‘Memur’ (EİA, 1995); *memür* ‘Memur’ (EİA, 1995); *memur* ‘Memur’ (DTYA, 1995); *memür* ‘Memur’ (EİA, 1995)
- ❖ *menav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mendis* ‘Mühendis’ (EİA, 1995)
- ❖ *merav* ‘Bahçecilerin yazın kirayla tuttukları, suyu bahçelere sırayla ve düzenle dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX); *merav* ‘Köylerde su ve sulama işlerine bakan görevli kimse’ (KYA, 2000); *mirav* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX); *mirav* ‘Su yolu bekçisi’ (THADS, 1982:XII); *miraw* ‘Su yolları ustası; sucu’ (EİA, 1995); *mirov* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX); *murav* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mığribi* ‘Bilinmeyen geçmişten, olacaktan haber veren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mıhdar* ‘Muhtar’ (EA, 1995); *mıhdar* ‘Muhtar’ (EİA, 1995); *mıhtar* ‘Muhtar’ (THADS, 1977:IX); *mıhtar* ‘Muhtar’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *mulla* ‘Molla’ (KYA, 2000); *mille* ‘Molla, hoca’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *milletvekili* ‘Milletvekili’ (DA, 1994)
- ❖ *miyendiz* ‘Mühendis’ (THADS, 1977:IX); *möhendis* ‘Mühendis’ (EİA, 1995); *möyendiz* ‘Mühendis’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *möfetdiş* ‘Müfettiş’ (EİA, 1995)
- ❖ *möftü* ‘Müftü’ (KYA, 2000); *muhtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *muvtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *muvtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *müfdü* ‘Müftü’ (UİA, 2002); *müfti* ‘Müftü’ (DA, 1994); *mühdü* ‘Müftü’ (AA, 2002); *mühtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *mütü* ‘Müftü’ (GBAA, 1994)
- ❖ *mömasil* ‘Mümasil’ (EİA, 1995)
- ❖ *möneccim* ‘Müneccim’ (EİA, 1995)
- ❖ *mörşid* ‘Mürşit’ (EİA, 1995)
- ❖ *mössür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1982:XII); *mösür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *muçu* ‘Emekçi, işçi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Hela temizleyicisi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Yapı işlerinde çalışan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mudur* ‘Müdür’ (KBAYA, 1997); *müdür* ‘Müdür’ (DA, 1994); *müdür* ‘Müdür’ (UMA, 1997); *müdür* ‘Müdür’ (DA, 1994)
- ❖ *muhbir* ‘Muhbir: muhbir; casus; jurnalcı’ (EİA, 1995)
- ❖ *muhtar* ‘Muhtar’ (DA, 1994); *muhtar* ‘Muhtar’ (DTYA, 1995); *mukdar* ‘Muhtar’ (OİYA, 2001); *muktar* ‘Muhtar’ (THADS, 1977:IX); *mûtar* ‘Muhtar’ (EDİA, 1998)
- ❖ *muhtemil* ‘Sayman, mutemet’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *mücellid* ‘Ciltçi; tenekeçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *müdü* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *müettiş* ‘Müfettiş’ (THADS, 1977:IX); *müheddiş* ‘Müfettiş’ (GBAA, 1994)
- ❖ *münecim* ‘Müneccim’ (UMA, 1997)
- ❖ *mütahet* ‘Mütahid’ (EİA, 1995); *mütahid* ‘Müteahhit, mütahet, mütayit’ (EİA, 1995); *mütayit* ‘Mütahid’ (EİA, 1995); *mütayit* ‘Müteahhit’ (AOİA, 2006)
- ❖ *nağğaş* ‘Nakkaş’ (KYA, 2000)
- ❖ *natır* ‘Efeye yardım eden kimse’ (THADS, 1977:IX); *natır* ‘Kadınlar hamamında yıkayıcı kadın’ (EİA, 1995); *natır* ‘Kadınlar hamamında müşteriye yıkayan kadın’ (MİA, 2000)
- ❖ *salak* ‘Hayvan kesen adam, kasap’ (THADS, 1978:X); *sallağ* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1982:XII); *sallah* ‘Kasap çırağı’ çırağı; kıyafetsiz kimse (EİA, 1995); *sallak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X); *sallak* ‘Kasapların hayvanlarını kesen adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saraf* ‘Sarrâf’ (EİA, 1995); *serraf* ‘Kuyumcu’ (UMA, 1997); *zarraf* ‘Sarraf’ (GBAA, 1994)
- ❖ *sedirezem* ‘Sadrazam’ (UMA, 1997)
- ❖ *seyyis* ‘Seyis; at bakıcısı’ (EİA, 1995)
- ❖ *sıhiye* ‘Siniye; sıhhiye memuru’ (EİA, 1995); *sıhya* ‘Sağlık memuru’ (OİYA, 2001)
- ❖ *soytarı* ‘Davul, zurna vb. çalgı çalan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sultan* ‘1. Padişah. 2. Prenses, 3. Padişah anası, bk. sultan’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *şahana* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Harman bekçisi’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Borsa komiseri’

(THADS, 1978:X); *şahna* ‘Tahıl vergisi toplayan görevli (eskiden)’ (THADS, 1982:XII); *şahna* ‘Eskiden, yüksek dereceli asayiş görevlisi’ (ERYA, 1995); *şahna* ‘Eskiden yüksek dereceli bir asayiş görevlisi’ (EİA, 1995); *şânacı* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *şatır* ‘Fırının önünde çalışan, pişirici’ (THADS, 1978:X); *şatır* ‘Tandırda yufka ekmek pişiren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şeh* ‘Şeyh’ (KBAYA, 1997); *şeyh* ‘Şeyh’ (DA, 1994); *şeyh* ‘Şeyh’ (EİA, 1995); *şih* ‘Şeyh’ (DA, 1994)
- ❖ *şemsi* ‘İçki dağıtan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şeyhulislam* ‘Şeyhülislam’ (DA, 1994); *şih islam* ‘Şeyhül’l-islam’ (KYA, 2000)
- ❖ *tebib* ‘Tabip; doktor’ (EİA, 1995)
- ❖ *tecir* ‘Sürü hayvanlarının alım satımını yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *tecir* ‘Hayvan alıp satan kimse’ (THADS, 1982:XII); *tecir* ‘Tacir; Belli bir yere bağlı olmayan tüccar’ (EİA, 1995)
- ❖ *telek* ‘Hamamlardaki erkek yıkayıcı’ (THADS, 1978:X); *telek* ‘Hamamda kadın yıkayıcı, tellak’ (THADS, 1982:XII); *tellak* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002)
- ❖ *ticârat* ‘Ticaret’ (UİA, 2002); *ticeret* ‘Ticaret’ (EİA, 1995)
- ❖ *tüccar* ‘Tüccar’ (EİA, 1995); *tuccar* ‘Satıcı, tüccar’ (AİYİUKA, 2006); *tüccar* ‘Tüccar’ (DA, 1994); *tüccar* ‘Tüccâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *vâli* ‘Vali’ (DA, 1994); *vâli* ‘Vali’ (DA, 1994); *vali* ‘Vâlî: vali’ (EİA, 1995)
- ❖ *vasda* ‘Vasıta, rehber’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *vayiz* ‘Vâiz: vaiz’ (EİA, 1995)
- ❖ *vekel* ‘Vekil’ (EİA, 1995); *vekil* ‘Vekil’ (DA, 1994)
- ❖ *vezil* ‘Vezir’ (OİYA, 2001); *vezir* ‘Vezir’ (DA, 1994); *vezir* ‘Vezir// lale vezir: padişah maiyeti // vezir vüzera: devlet erkânı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *wüzere* ‘Vezirler; vezir’ (EİA, 1995)
- ❖ *zabet* ‘Zâbit: zabıt; subay’ (EİA, 1995); *zabit* ‘Zabıt’ (DTYA, 1995)
- ❖ *zabıta* ‘Muhtarlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zâbitan* ‘Subay’ (DİÇÇYA, 2002)

2.3.2. Ermenice Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Ermenice kökenli bir adet kelime tespit edilmiştir.

- ❖ *godaş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI); *godeş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *Hedak* ‘Çiftçi yardımcısı, hodak’ (RİA, 2002)
- ❖ *pezu* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden’ (THADS, 1977:IX)

2.3.3. Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Türkçe ve Arapça kökenli kelimelerden sonra sayıca en fazla meslek ve ünvan adının Farsça kökenli olduğu tespit edilmiştir. Farsça kökenli 59 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *ahunt* ‘Acemlerin din adamı, bilgini’ (THADS, 1963:I); *ahunt* ‘Hoca’ (KİA,2002)
- ❖ *arvan* ‘Deveci, develeri götüren adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avara* ‘Hamal’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *babişci* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1965:II); *babuccu* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1965:II); *babuşcu* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *baççı* ‘Tahsildar, vergici’(THADS, 1965:II)
- ❖ *bagcı* ‘Bağcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bagcılığ* ‘Üzüm yetiştiriciliği’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *bağvand* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II); *bahmant* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’(THADS, 1965:II)
- ❖ *bakçıvancı* ‘Bahçıvan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakkal* ‘Bakkal’ (THADS, 1965:II); *bakul* ‘Bakkal’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakkalılı* ‘Bakallık’ (DA, 1994)
- ❖ *belci* ‘Bel ile toprak kazın işçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bezirgân* ‘ticaretle uğraşan’ (DA, 1994)
- ❖ *camadar* ‘Tellâk’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cambaz* ‘Cambaz, hayvan tüccarı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *canbar* ‘Alış verişte ara bulan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *civa* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *civan* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *civar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *civan* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III); *civar* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çulfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *culfa* ‘Çulha, el tezgâhında bez dokuyan kimse, dokumacı’ (THADS, 1968:III); *çulfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III);

çulfa ‘Çiftçi olmayan kimse’ (THADS, 1968:III); *culha* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *cülha* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *cülhe* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çırak* ‘Çırak’ (DİÇÇYA); *çırak* ‘Terzilik gibi işleri öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse’ (MİA, 2000)
- ❖ *çilenger* ‘Kaynak işi yapmayan soğuk demirci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çöşger* ‘Yemenici’ (THADS, 1968:III); *çöşger* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *deşdevan* ‘Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi’ (THADS, 1969:IV); *deşduan* ‘Korucu, bekçi’ (UİA, 2002); *deşduvan* ‘Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *diltar* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dümbük* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *erişber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *ileşber* ‘Çiftçi, rençper’ (THADS, 1974:VII); *ileşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *ileşber* ‘Rençper’ (UİA, 2002); *ileşper* ‘Çiftçi, rençperlik’ (THADS, 1974:VII); *ireşber* ‘Rençper, çiftçi’ (KYA, 2000); *leşber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *leşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *leşber* ‘bk. reşber’ (EİA, 1995); *leşber* ‘Rençper’ (RİA, 2002); *reşber* ‘İrgat, rençper’ (MİA, 2000); *reşber* ‘Çiftçi’ (DİÇÇYA, 2002); *reşber* ‘Çiftçi’ (THADS, 1982:XII); *reşber* ‘Rençber, çiftçi’ (EYA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EİA, 1995)
- ❖ *haca* ‘Softa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hampa* ‘Toptancı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmanda* ‘Hizmetçi, uşak’ (THADS, 1974:VII); *harmanda* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmandal* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hoca* ‘Hoca’ (DA, 1994); *hoca* ‘Hoca; köy imamı’ (EİA, 1995); *hoca* ‘Hoca, muallim’ (AİYİUKA, 2006); *hocu* ‘Hoca’ (GBAA, 1994)
- ❖ *hodah* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Çiftçi yamağı, erkek hizmetçi’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Hayvanlara bakan uşak, sığırtmaç’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hönkar* ‘Padişah’ (EİA, 1995)
- ❖ *kahda* ‘Muhtar’ (KİA, 2002); *kahda* ‘Muhtar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *kâya* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII); *koha* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII); *koyha* ‘Muhtar’ (AKD, 1988)

- ❖ *keğiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII); *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1975:VIII); *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ketda* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keyme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keyvani* ‘Aşçı kadın’ (EİA, 1995); *keyvene* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Ekmek yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Düğün yemeği yapan kimse, aşçı (genellikle kadın için)’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *koşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Ayakkabıcı’ (EYAD, 1994); *köşkel* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997); *köşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mehmandar* ‘Rehber’ (EİA, 1995)
- ❖ *nöker* ‘Erkek hizmetçi, uşak’ (THADS, 1982:XII); *nöker* ‘Erkek hizmetçi’ (AKD, 1988); *nöker* ‘Hizmetkâr; emireri’ (EİA, 1995); *nöker* ‘Hizmetkâr’ (KİA, 2002)
- ❖ *padişâ* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişâ* ‘Hükümdar, bk. padişah’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişah* ‘bk. padişâ’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (AİYİUKA, 2006); *padişak* ‘Padişah’ (OİYA, 2001); *padşaf* ‘Padişah’ (ZBKİA, 1997); *patışa* ‘Padişah’ (KYA, 2000); *pedişah* ‘Padişah’ (GBAA, 1994)
- ❖ *pazıvat* ‘Polis’ (THADS, 1982:XII); *pazvant* ‘Bekçi’ (EA, 1995); *pazvant* ‘Bekçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *pençik* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *peşdamaz* ‘Yıldızbilimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *peşnamaz* ‘Topluluğa namaz kıldıran, imam’ (THADS, 1982:XII); *peşnamaz* ‘İmam’ (KİA, 2002)
- ❖ *peylavan* ‘Güreşçi’ (THADS, 1977:IX); *peylavan* ‘Pehlivan’ (RİA, 2002)
- ❖ *sarvan* ‘Deve süren, deveci’ (THADS, 1978:X); *savran* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X); *savran* ‘Deveci’ (THADS, 1982:XII); *savran* ‘Yük taşıtan’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *seyman* ‘Bekçi’ (THADS, 1978:X); *seymen* ‘Asker, kolcu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *simen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1978:X); *siymen* ‘Gözcü, korucu, bekçi’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *sivari* ‘Atlı, süvari’ (THADS, 1978:X); *sivari* ‘Süvari’ (KÜYA, 1988); *soware* ‘Süvari’ (EİA, 1995); *suvarı* ‘Binici, atlı’ (THADS, 1978:X); *suvâri* ‘Süvari’ (DTYA, 1995); *sûvari* ‘Atlı asker’ (DİÇÇYA, 2002); *suvari* ‘Süvari; atlı’ (EİA, 1995)
- ❖ *şah* ‘Hükümdar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *şarvan* ‘Kervancı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şegird* ‘Çırak’ (ERYA, 1995); *şegird* ‘Şâkird: şâkird; çırak’ (EİA, 1995); *şegirt* ‘Şakirt’ (EA, 1995); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1982:XII); *şeirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şikaracı* ‘Küçük çiftçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taya* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *taya* ‘Koruyucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tiğçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *usda* ‘Usta’ (EA, 1995); *usda* ‘Usta; üstad’ (EİA, 1995); *usda* ‘Davul, zurna çalan kişi’ (KYA, 2000); *usda* ‘Usta’ (AA, 2002); *usda* ‘Usta, bk. usta’ (AİYİUKA, 2006); *usta* ‘Usta’ (DA, 1994); *üstâ* ‘Usta’ (DİÇÇYA, 2002)

2.3.4. Fransızca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Fransızca kökenli 15 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *abıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abıkat* ‘Avukat’ (DA, 1994); *ablakat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abogat* ‘bk. Agubat’ (EİA, 1995); *abugat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abugat* ‘Avukat’ (AA, 2002); *abugat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *aflagat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *agubat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘avukat’ (EİA, 1995); *agubat* ‘Avukat’ (MİA, 2000); *ağubat* ‘Avukat’ (EA, 1995); *akıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *dohdor* ‘bk. tohdor’ (EİA, 1995); *dohdur* ‘Doktor’ (KYA, 2000); *dohtor* (Doktor, tabip’ (DA, 1994); *dohtur* Doktor (OİYA, 2000); *dokdur* ‘Doktor, hekim’ (UİA, 2002); *doktor* ‘Doktor, tabip’ (DA, 1994); *doktur* ‘Doktor’ (KÜYA, 1988); *apukat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *apukot* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *avugat* ‘Avukat’ (UİA, 2002); *ebıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *acan* ‘Ajan; casus’ (EİA, 1995); *acan* ‘Ajan’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *antiranor* ‘antrenör’ (EİA, 1995)
- ❖ *gondohdor* ‘Kondüktör; tren bilet kontrolcüsü’ (EİA, 1995)

- ❖ *karsın* ‘Garson’ (AKD, 1988); *karson* ‘Garson’ (EİA, 1995); *karson* ‘Garson’ (RİA, 2002)
- ❖ *kumandan* ‘Kumandan’ (DTYA, 1995)
- ❖ *kumser* ‘Komiser’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *makenes* ‘Makinist’ (EİA, 1995)
- ❖ *oparator* ‘Operatör; cerrah’ (EİA, 1995)
- ❖ *paytonçi* ‘Faytoncu’ (DA, 1994)
- ❖ *poles* ‘Polis’ (DA, 1994); *poles* ‘Polis’ (EİA, 1995); *poles* ‘Polis’ (KBAYA, 1997); *pulis* ‘Polis’ (GBAA, 1994)
- ❖ *sitajerlig* ‘Stajyerlik’ (DA, 1994)
- ❖ *şifer* ‘Sürücü, şoför’ (THADS, 1978:X); *şifer* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şofer* ‘Şoför’ (KBAYA, 1997); *şofor* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şofor* ‘Şoför, krş. şifer, şufar’ (KYA, 2000); *şoför* ‘Şoför’ (DA, 1994); *şöfür* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şufor* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şüfer* ‘Şoför’ (EİA, 1995)
- ❖ *trafiyh* ‘Trafik polisi veya görevlileri’ (EİA, 1995)
- ❖ *tohdor* ‘Doktor’ (EA, 1995); *tohdur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohdur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohdur* ‘Doktor’ (EİA, 1995); *tohtor* ‘Doktor’ (DİÇÇYA, 2002); *tohtor* ‘Doktor’ (RİA, 2002); *tohtur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohtur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (GBAA, 1994); *toktur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *toktur* ‘Doktor’ (KÜYA, 1988); *toktur* ‘Doktor’ (OİYA, 2001); *toktur* ‘Doktor’ (UİA, 2002)

2.3.5. Gürcüce Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Gürcüce kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *macgal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçigel* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçkal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *majgal* ‘Sapanı tutan adam’ (EA, 1995); *majgal* ‘Arazi sürülürken kotanın ‘maj’ını tutan kimse’ (EİA, 1995); *majgal* ‘Güçlü işçi’ (THADS, 1982:XII)

2.3.6. İtalyanca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

İtalyanca kökenli altı adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *belber* ‘Berber’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cedırma* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III); *cenderme* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III); *çandırma* ‘Jandarma’ (KYA, 1988); *jandarma* ‘Jandarma’ (DA, 1994); *janderme* ‘Jandarma’ (DİÇÇYA, 2002); *jandırma* ‘Jandarma’ (UİA, 2002)
- ❖ *poça* ‘Dümbelek çalan kadın çalgıcı’ (THADS, 1977:IX)

2.3.7. Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Moğolca kökenli üç adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *a* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Usta’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Tarlası çok olan kimse, ağa’ (THADS, 1982:XII); *a* ‘Ağa’ (DTYA, 1995); *a* ‘Ağa’ (KBYA, 1997); *a* ‘Ağa’ (KYA, 2000); *a* ‘Ağa, ağabey’ (OİYA, 2001); *a* ‘Ağa’ (RİA, 2002); *aga* ‘Ağa, geniş toprak sahibi, sözü geçen kimse’ (DA, 1994); *aga* ‘Ağa’ (DİÇÇYA, 2002); *ago* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ago* ‘Ağa’ (THADS, 1982:XII); *agu* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağa* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağē* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağey* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağō* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ava* ‘Ağa, patron’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *goşun* ‘Asker, ordu’ (THADS, 1972:VI); *koşu* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII); *koşun* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *öğ* ‘Ağa, efendi’ (THADS, 1977:IX)

2.3.8. Rumca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Rumca kökenli beş adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *çaca* ‘Genelev işleten, kötü yol gösteren kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *hırgat* ‘Amele’ (THADS, 1974:VII); *ırgal* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII); *ırgat* ‘Amele, ırgat’ (MİA, 2000); *ırğat* ‘İşçi, tarım işçisi (KBAYA, 1997); *ırhat* ‘İşçi’ (THADS, 1974:VII); *irğat* ‘İrgat’ (EİA, 1995)
- ❖ *martaluz* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mitilci* ‘Yorgancı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *popaz* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII); *popaz* ‘Papaz’ (KÜYA, 1988)

2.3.9. Rusça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Rusça kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *saldat* ‘Rus askeri’ (AKD, 1988); *saldat* ‘Rus askeri’ (EİA, 1995); *saldat* ‘Rus askeri’ (KİA, 2002)

2.3.10. Sırpça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Sırpça kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *koçaş* ‘Arabacı’ (THADS, 1975:VIII)

2.3.11. Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları:

Çalışmamız kapsamında en fazla meslek ve ünvan adının Türkçe kökenli olduğu tespit edilmiştir. Türkçe kökenli 502 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *abesi* ‘Bir işin ustası’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *abıla* ‘Koyunların sağım zamanlarında, süt sağan kadınlara çobanların hitabı’(THADS, 1963:I)
- ❖ *aç boğaz* ‘Yiyip içmesi kendine ait, yemeksiz tutulan gündelikçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *açgıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I); *açkıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963)
- ❖ *açu bakan* ‘Falcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağatçı* ‘ağıtçı, mersiyeçi’ (THADS, 1963:I); *ağıtçı* ‘Ağıt söyleyen, ağıt söyleyerek cenaze sahiplerini ağlatan’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağşarlı* ‘Hastalık veya nazar gibi şeylere okumaya yetkili kimse’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahçi* ‘Aşçı’ (DA, 1994); *asçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I); *aşcı* ‘Aşçı’ (UİA, 2002); *aşçi* ‘Aşçı’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *alcı* ‘Al basanların gittikleri hoca’ (OİYA, 2001)
- ❖ *algıncılık* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alıcı* ‘Gezgin tecimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alır satır* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alkaçıcı* ‘Kaçırcı, dolandırıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alverci* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I); *alverçi* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alvurcu* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arabulan* ‘Hakem, uzlaştırmacı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *araçı* ‘Ara bulucu, aracı, uzlaştırmacı’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *aragcı* 'Hırsız' (THADS, 1963:I); *arakçı* 'Hırsız' (THADS, 1963:I); *arıkçı* 'Hırsız' (THADS, 1963:I)
- ❖ *arıyıcı* 'Bakıcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *arpağcı* 'Üfürükçü, büyücü' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşganacı* 'Aşçı' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *aşıcı* 'Sağlık memuru' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşlakçı* 'Sağlık memuru' (THADS, 1963:I); *aşlakçı* 'Aşı yapan görevli' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *atak* 'Atıcı, nişancı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atdı* 'Atlı süvari' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atgıcı* 'Tahsildar' (THADS, 1963:I); *atgıcı* 'Avcı, nişancı' (THADS, 1963:I); *atkıçı* 'Yufka ekmeği pişiren, çeviren kadın' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atıcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atımcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avcı* 'Avcı' (UİA, 2002); *avci* Avcı (DA, 1994); *avci* 'Avcı || awcu || awcular' (EİA, 1995)
- ❖ *avcılıh* 'Avcılık || avcılıh || avciluh' (EİA, 1995); *avciloh* 'Avcılık' (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *awcu* 'Avcı' (THADS, 1963:I); *awcu* 'Avcı' (KYA, 2000); *avçı* 'Avcı' (KYA, 2000); *awcu* 'Avcı' (EİA, 1995)
- ❖ *aya dışarı* 'Bozuk anlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I); *ayağı dışarı* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağ işi* 'Gezici satıcılık' (THADS, 1982:XII); *ayak işi* 'Gezici satıcılık' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı bozuk* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı garıncalı* 'Bozuk ahlaklı, fahişe' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayak alışverişi* 'Çerçilik, gezilerek yapılan satış' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayakçı* 'Ayakta çalışan işçi, garson' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'İşçi başı' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Ekin işi bitinceye kadar çalışan tarla işçisi' (THADS, 1963:I); *ayakçı* 'Seyyar satıcı, çerçi' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylak* 'Bir aylığına tutulan işçi, hizmetçi' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylakçı* 'İş sahibinin, aile başkanının ücretsiz yardımcısı' (THADS, 1963:I); *aylakçı* 'Avcıların ağırlığını taşıyan tüfeksiz yardımcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylıhçı* 'Aylıkçı' (THADS, 1963:I)

- ❖ *aytar* ‘Haberci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bacçawuş* ‘Başçavuş’ (EİA, 1965)
- ❖ *bahıcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahımcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II); *bakımcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakan* ‘Hükûmetteki bakan’ (UİA, 2002)
- ❖ *bakıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘dadı’ (THADS, 1965:II); *bakıcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakımcı* ‘Bakım ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *balıh çi* ‘Balıkçı’ (DA, 1994)
- ❖ *barak* ‘Kır bekçisi, koğucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *baskıcı* ‘Sürek avında yan taraftan giden avcı’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Özel kalıplarla motifleri kumaşa basan kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Zeytinyağı fabrikalarında preseyi idare eden kimse’ (THADS, 1965:II); *baskıcı* ‘Makasçı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *basmacı* ‘Bohçacı, bohça ile köylerde eşya satan kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastırık* ‘Bir kimseyi koruyan ve eğiten kişi, koruyucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başakçı* ‘Sürek avında yan taraftan avlanan kimse’ (THADS, 1965:II); *başakçı* ‘Başak toplayan ve bununla geçinen kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başargan* ‘Kumandan, polis âmiri’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başçıl* ‘Başkan, amele başı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başçavuş* ‘Başçavuş’ (GBAA, 1994)
- ❖ *başmahcı* ‘Kunduracı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *batancı* ‘Av gözetleyen, av kaldıran silâhsız avcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bay* ‘Zengin, ağa’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bayıcı* ‘< ET bakı: bağıcı, göz bayıcı: sihirbaz’ (EİA, 1995)
- ❖ *bayık* ‘Satıcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bazlamacı* ‘Bazlama yapıp satan (kimse)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *becen* ‘İşçi, amele’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedizci* ‘Heykeltraş’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *behi* ‘Satıcı, tekel malı satan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *behiyeci* ‘Satıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *bekçi* ‘Bekçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *berne* ‘Duvarcı’ (THADS, 1965:II)

- ❖ *besicilik* ‘Ucuz zamanda davar alıp besledikten sonra satmak işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beslek* ‘Besleme, hizmetçi, evlâtlık’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *besleme* ‘Hizmetçi kız. Küçük yaşlardan itibaren ailesinden alınarak büyütülen hizmetçi kız. Evlatlık’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *beslemeliyh* ‘Hizmetçilik; uşaklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *bezekçi* ‘Gelin süsleyen kadın’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bimbaşı* ‘Bin başı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *bitikci* ‘Yazman’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boluşçu* ‘Yardımcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *borucu* ‘Çalgıcı, mızıkacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *boyacı* ‘Boyacı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *boyanacı* ‘Boyacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bölükdeş* ‘Usta çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *böyici* ‘Büyücü’ (ERYA, 1995)
- ❖ *bullak* ‘Kalaycı çırağı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *burucu* ‘Tosun ve boğaları burma işini yapan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buruculuk* ‘Tosun ve boğaları burma işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buyrak* ‘Memur’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büglükcü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büğücü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bülükçü* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *carcı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *carcı* ‘Kuran okuyup para kazanan’ (THADS, 1968:III); *carçı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cebeli* ‘Silâhlı kılavuz’ (THADS, 1968:III); *cebeli* ‘Tüccarların tehlikeli yollarda yanlarına özel olarak aldıkları silâhlı adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cıncıkçı* ‘Züccaciye’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cilban* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *civelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III); *cüvelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cuvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çâçici* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III); *çerçici* ‘Köylerde kapı kapı dolaşıp alış veriş yapan kimse, çerçi’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çağırğan* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *çağırğan* ‘Mübaşir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çakmakçı* ‘Makina onarımı yapan adam, tüfekçi, çilingir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalgıcı* ‘Çalgı çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *çalgın* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalkazan* ‘Taklitçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapacı* ‘Mezar kazıcı’ (UİA, 2002)
- ❖ *çapan* ‘Düğün yemeği yapan ahçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapılacı* ‘Çarık, yemeni yapıp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarhacı* ‘Güreş kızıştıran, yöneten’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çaruhcu* ‘Çarıkçı’ (AA, 2002)
- ❖ *çavış* ‘Çavuş’ (UİA, 2002)
- ❖ *çekelez* ‘Kasap’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekem* ‘Su yollarını yapan ve su işlerinden anlayan kimse’ (THADS, 1968:III);
çekem ‘Kuyucu’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekemci* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çelte* ‘Çoban yardımcısı’ (KYA, 2000)
- ❖ *çelten* ‘Deveyi çeken kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çentici* ‘Hastanın şişip sızlayan yerini, bıçağın ağzıyla yontuyormuş gibi yavaş yavaş vurarak iyileştirmeye çalışan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çepni* ‘Fahişe’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çerçi* ‘Köy, mahalle ve pazar yerlerinde dolaşarak ufak tefek tuhafiyeye eşyası satan gezginci satıcı’ (MİA, 2000)
- ❖ *çevirgen* ‘Damızlık eşeğini dişi eşeğe çekerek para alan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çıbıkçı* ‘Bağ kütüklerinin dibini kazılırken budamaları tutup, kırılmaktan koruyan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çığırtmaç* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III); *çırpıcı* ‘Çamaşırcı’ (THADS, 1968:III);
çırpıcı ‘Zeytin toplama işçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıştırucu* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çıtak* ‘Erkek hizmetçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorakçılık* ‘Topraktan, kaynatılıp süzülerek barut güherçilesi çıkarma işi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çoyuş* ‘Çavuş’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *dağcı* ‘Oduncu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daldaban* ‘Gümrük kolcusu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dalmacı* ‘Oyun bilmeyen, sadece kuvvet ve çeviklikle rakibinin bacaklarına dalarak onu yenmeye çalışan pehlivan’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *damcı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV); *damçı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağan kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daş döğen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *daşçı* ‘Taşçı’ (UMA, 1997)
- ❖ *davarcılık* ‘Hayvan gütmeye işi’ (DİÇÇYA, 2002); *davarcılık* ‘Davar besiciliği’ (KYA, 2000)
- ❖ *davaryancı* ‘Hergün davar sağmaya giden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dayıbaşı* ‘Fındık toplamaya amele götüren kişi’ (AA, 2002)
- ❖ *dedeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *değme* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *delibalta* ‘Jandarma’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *demreği* ‘Temriye, egzama hastalığını tedavi eden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *denetleyici* ‘Av gözetleyen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *denişçi* ‘Denizci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *derici* ‘Kestane toplayan işçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *devecik* ‘Devecilik’ (KYA, 2000)
- ❖ *devriye* ‘Asker, jandarma, kolluk gücü’ (MİA, 2000)
- ❖ *deymenci* ‘Değirmenci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *dikicibaşı* ‘Dikici esnafın kâhyası’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dilenci* ‘Dilenci’ (DA, 1994)
- ❖ *dilmaç* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV); *dilmanç* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *direkçi* ‘Alamana kayıklarında direğe çıkarak gözcülük yapan kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dişi galek* ‘Kadın işçi, kadın hizmetçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dokuyucu* ‘Ağaçtan sııklıkla kestaneleri döken’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *donlukçu* ‘Çamaşır yıkayan, çamaşırcı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmeci* ‘Sergici, işportacı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmecilik* ‘Denizde sürü halinde gezen balıkların etrafını ağ ve kayıklarla çevirip tutma işi’ (THADS, 1969:IV)

- ❖ *dökücü* ‘Kurşun döken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dudma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *duhma* ‘Uşak’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Sığırtaç’ (THADS, 1969:IV); *tutma* ‘Hizmetçi, uşak, işçi’ (THADS, 1978:X); *tutma* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII); *tutma* ‘Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *duyukçu* ‘Haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Yalnız harman zamanı döven sürmek için tutulan çocuk’ (THADS, 1969:IV); *düğenci* ‘Döven yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğencilik* ‘Dükkâncılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düzenci* ‘Gelin olacak kızı süsleyen kadın’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ebe* ‘Doğum yaptıran yaşlı kadın’ (AİYİUKA, 2006); *ebee* ‘Doktor, hekim’ (THADS, 1972:V); *ebu* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *edee* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *eppe* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ebede* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eğrilik* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ekdi* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ekinceliğ* ‘Ekim işiyle uğraşmak, çiftçilik’ (MİA, 2000)
- ❖ *ekinci* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V); *ekinçi* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *el altı* ‘Bina yapılırken yardım eden gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *el uşağı* ‘Hizmetçi çocuk’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elbeyi* ‘Bucak müdürü’ (THADS, 1972:V); *elbeyi* ‘Vali, mıntıka kumandanı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elbir* ‘Casus’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elce* ‘Elçi’ (EİA, 1995); *elçi* ‘Elçi’ (DA, 1994); *ilçi* ‘Elçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *elci* ‘Amele başı’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Yapı ustasının yamaklığını yapan amele’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Çiftliklerde çalıştırmak için amele toplayan kimse’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘İrgatın biçeceği ekin parçasını işaretleyen, ayıran kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elekçi* ‘Dilenci’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *éllik* ‘Tercüman’ (THADS, 1972:V)

- ❖ *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1982:XII); *emcin* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeci* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeksiz* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emici* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emici* ‘Yemişçi, sebzeçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emlikci* ‘Kuzu ya da oğlakları annelerine emdiren adam’ (THADS, 1972:V); *emlikci* ‘Çam kabuğu toplayıp satan kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enekçi* ‘Hayvanları eneleyen, iğdiş eden adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enikli* ‘Oyuncu’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eskiçi* ‘Eskici’ (UMA, 1997)
- ❖ *etik* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *evdeci* ‘Çiftliklerde işçilere yemek hazırlayan ahçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *evlekçi* ‘Tarlayı evleklere ayıran işçilerin başında duran adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eyitmen* ‘Eğitmen, eğitici’ (KYA, 2000)
- ❖ *galaycılıh* ‘Kalaycılık’ (AA, 2002)
- ❖ *galeyçi* ‘Kalaycı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gapgapıcı* ‘Yağmacı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gapıkızı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gara torbalı* ‘İşçi, usta’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garabaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *garağul* ‘Jandarma, asker’ (AKD, 1988); *garağul* ‘Bekçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *garıcı* ‘Kar satan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gayıhçı* ‘Kayıkçı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gaynahçı* ‘Kaynakçı’ (AA, 2002)
- ❖ *geçginci* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI); *geçkinci* ‘Seyyah’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gezekçi* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *gezekçi* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gezgin* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gılavız* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1972:VI); *gılavuz* ‘Kılavuz’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *gırcı* ‘Eskici’ (OİYA, 2001)
- ❖ *gıribci* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *golcu* ‘Orman bekçisi’ (ERYA, 1995)
- ❖ *golculuh* ‘Bekçilik; köy bekçiliği; kaçakçı takipçiliği’ (EİA, 1995)
- ❖ *gomadar* ‘Kumandan, komutan’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gomutan* ‘Komutan’ (KYA, 2000)
- ❖ *gorucu* ‘Korucu’ (UİA, 2002)
- ❖ *goruma* ‘Koruma görevlisi’ (UİA, 2002)
- ❖ *göbek anası* ‘Çocuk doğurtan, ebe’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göbele* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *göble* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *göble* ‘Yanaşma, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göçer* ‘Tarlada çalışan işçiler’ (THADS, 1972:VI); *göçer* ‘Kına gecelerinde, kadınları çalgısıyla eğlendiren kadın’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göçmen* ‘Memur’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gölükcü* ‘Hayvancılıkla uğraşan’ (THADS, 1972:VI); *gölükcü* ‘Katırcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göncü* ‘Ham ya da işlenmiş deri satıcısı’ (THADS, 1972:VI); *göncü* ‘Ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *görme* ‘Hizmetçi kız’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göz bâcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağıcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz baycı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz boyacı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözcü* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözdekçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI); *gözdeyhçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güleşçi* ‘Güreşçi’ (KYA, 2000)
- ❖ *gulluhcu* ‘Memur’ (THADS, 1972:VI); *gulluhcu* ‘Hizmetçi’ (AKD, 1988); *gulluhçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gunnükcülük* ‘Gündelikçilik, yövmiyecilik’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddebci* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddecı* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *güddək* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güden* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güden* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güden* ‘Bandoyu yöneten adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdücü* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdücülük* ‘Çobanlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *günlükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI); *günnükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gütlekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güttekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *gütteyci* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güz yiğiti* ‘Harman işini bitirmiş çiftçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *havcı* ‘Avcı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hınbıl* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hırhış* ‘hırhız’ (EİA, 1995); *hırhız* ‘Hırsız’ (THADS, 1974:VII); *hırkız* ‘Hırsız’ (AOİA, 2006)
- ❖ *ibiş* Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *inneci* ‘Aşı yapan’ (THADS, 1974:VII); *inneçi* ‘İğne yapan, sağlıkçı’ (MİA, 2000)
- ❖ *ipci* ‘Tarlaların alanını ölçen, kadaastro memuru’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *isdeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isdenci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII); *isteyci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteyici* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *istama* ‘Dilencilik yapma’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *işçi* ‘İşçi’ (DA, 1994); *işşi* ‘İşçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *kabakçı* ‘Vergi toplayan görevli’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaçahçi* ‘Kaçakçı’ (DA, 1994)
- ❖ *kapçı* ‘Bakırcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kapıkızı* ‘Besleme, hizmetçi kız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kara* ‘Gece bekçisi, jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaca* ‘Jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaevle* ‘Cariye, odalık’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karagullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII); *karakullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaişçi* ‘Gündelikçi, amele’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *karak* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakeleş* ‘Ayağa gürenen küçük güreşçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakulak* ‘Casus’ (THADS, 1975:VIII); *karakulak* ‘Ulak, elçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakulluk* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakuyruk* ‘İmeceyle çalışan işçilerden en sondaki işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karamancı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karavul* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *karavul* ‘Gözcü, nöbetçi, öncü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *katıncı* ‘Oğlaklara bakan kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kavuk* ‘Çıkıkçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kayakçı* ‘Meşe kömürü satan, kömürcü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayışçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayihçi* ‘Kayıkçı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kazanağardan* ‘Kalaycı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kazancı* ‘Kazancı’ (UMA, 1997)
- ❖ *kazançılığ* ‘Kazancılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *keçeçilih* ‘Keçecilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *kelikçi* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keliyip* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kesici* ‘Kurban kesen’ (UİA, 2002)
- ❖ *kezkiç* ‘Gezici, gezgin’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1975:VIII); *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kır kızı* ‘Köylerde, kırlarda oynatılan kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırgın* ‘Dağarcık satan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırıncı* ‘Hayvan ve başka şeyler alıp satan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırık* ‘Yolsuz birleşmelerde arabulucu erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırkımcı* ‘Kumaş tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırlı* ‘İşçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıskacı* ‘Kıskı alıp yetiştiren’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıymalıcı* ‘Lahmacun satan’ (UMA, 1997)
- ❖ *kocabaşı* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *koçek* ‘Köçek, kadın kılığına girmiş erkek oyuncu’ (ZBKİA, 1997); *koçek* ‘Köçek’ (KYA, 2000); *koçek* ‘Köçek’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kol doğurlıyan* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1975:VIII); *korudoğurlıyan* ‘Kırılmış şişe ya da camdan yapılmış herhangi bir şeyi iyi onaran kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol döğen* ‘Çiçek aşısı yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol uşağı* ‘Polis, inzibat memuru’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kola* ‘Köle’ (AİYİUKA, 2006); *kole* ‘Köle’ (KYA, 2000); *kole* ‘Hizmetkar’ (AA, 2002)
- ❖ *kolci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006); *korci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kolluk bekçisi* ‘Polis, inzibat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *konakçı* ‘Otelci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kondıraçı* ‘Kunduracı’ (UMA, 1997)
- ❖ *korok* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koruhcu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *koruhçi* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *korukçu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korumcu* ‘Su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köçekçi* ‘Köçek oynatan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kökçek* ‘Evlerde ağır işlerde çalıştırılan işçi kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçü* ‘İşçi, ırgat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kömekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köpekçi* ‘Köpek besleyen kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstege* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII); *kösteğe* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstek* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuşçu* ‘Kuşçu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı kesik* ‘İşini bilen, politikacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı tozlu* ‘Çiftçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağuz* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kullıgçı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Memur’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘İşçi, besleme’ (THADS, 1982:XII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulluk* ‘Memurluk’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kuymçi* ‘Kuyumcu’ (DA, 1995); *kuyumci* (AİYİUKA, 2006); *kuyumçi* (DA, 1995)
- ❖ *kürkçü* ‘Kürkçü, tabak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçü* ‘Kereste tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçülük* ‘Kereste alım satımı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *manav* ‘Tahıl satıcısı’ (THADS, 1977:IX); *manav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX); *menef* ‘Manav’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *maraba* ‘Çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftlik kahyası’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftçilikte, toprağı işleyerek ürüne ortak olan kimse, ortakçı’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla toprağı işleyen kimse’ (THADS, 1982:XII); *maraba* ‘Ortakçı’ (EA, 1995); *maraba* ‘Hizmetçi’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *marabaci* ‘Ortakçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *mazıcılık* ‘Kağnı dingili yapma işi’ (THADS, 1977:IX); *mazıcılık* ‘Tabaklıkta kullanılan mazıyı satma işi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahıl* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Yabanıl at çobanı, hergeleci’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII); *nahırcı* ‘Büyükbaş hayvanları otlatan çoban’ (EİA, 1995); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Sığır çobanı’ (KİA, 2002)
- ❖ *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *odlayıcı* ‘Tandır yakmakla görevli kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oduncu* ‘Oduncu’ (DTYA, 1995)
- ❖ *odunçılıh* ‘Odunculuk’ (DA, 1994)
- ❖ *oğarman* ‘Usta, onarıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *oğocu* ‘Kızıl, karın şişmesi gibi hastalıkları ovarak iyileştiren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *olçum* ‘Mesleğinde ustalaşmamış sanatçı’ (THADS, 1977:IX); *olçum* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *ölçüm* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *onbaşı* ‘Onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *orakçı* ‘Orakçı’ (DTYA, 1995)

- ❖ *ortah* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortak* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortahci* ‘Ortakçı; bk. ayrıca maraba’ (EİA, 1995); *ortahçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortakcı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otacı* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otacı* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otaran* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otçu* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otçu* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otdahcı* ‘Sürüsü için başka köyün dağım kiralayan kimse’ (THADS, 1977:IX); *otlakçı* ‘Sürüsü için başka köyün dağım kiralayan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otrağcı* ‘Yatak, yorgan vb. eşyaları satan’ (THADS, 1977:IX); *oturahci* ‘Kullanılmış ev eşyası alıp satan kimse’ (EİA, 1995); *oturahçı* ‘Kullanılmış kıymetli ev eşyası alıp satan’ (EA, 1995); *oturakçı* ‘Eski eşya satan, bitpazarı tüccarı’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Gezgin satıcı, çerçi’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Sandalye, merdiven parmaklığı vb. tahta işlerini yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ovçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oycu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oyçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ödekci* ‘Ördekçi’ (GBAA, 1994)
- ❖ *öğretmen* ‘Öğretmen’ (DA, 1994); *öratman* ‘Öğretmen’ (KBAYA, 1997); *öremen* ‘Öğretmen, bk. öradmen, öretmen Öredmen, bk. öretmen vb.’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘bk. öretmen, vb’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘Öğretmen’ (KYA, 2000); *örgetmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *örtmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *üretmen* ‘Öğretmen’ (EDİA, 1998)
- ❖ *önayak* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öncü* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndaş* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndeç* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *önekçi* ‘Sürek avında avın çıkacağı yeri gözleyen avcı’ (THADS, 1977:IX);
önezci ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *önezeci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *önezekçi* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ören* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *ören* ‘Bir aracı yapan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örücü* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *örücü* ‘Yapı ustası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örümcekçi* ‘Evlerde temizlik işlerine bakan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pakırçılık* ‘Bakırcılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *pırtıcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1977:IX); *pırtıcı* ‘Kumaş alım satımı yapan, manifaturacı’ (THADS, 1982:XII); *pırtıcı* ‘Manifaturacı, bezazcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *pusat* ‘Asker’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pusatçı* ‘Çingenelerin giyeceklerini taşıyan kadın’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sağancı* ‘İnekçi’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek ve koyunları sağan kimse’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek, koyun sağan’ (THADS, 1982:XII); *sağancı* ‘Bir ücret veya hak karşılığı sağmal hayvanları sağmak görevini yüklenmiş kimse, kadın’ (EİA, 1995)
- ❖ *sağıcı* ‘Parayla tutulan ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlayan kadın, ağıtçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *salguncu* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salgut* ‘Milletvekili’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salıcı* ‘Kendi hayvan ve eşyalarıyla taşıyıcılık yapan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sahk* ‘Haberci’ (THADS, 1978:X); *salıt* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *salmacı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salman* ‘Demirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salyan* ‘Tahsildar’ (KİA, 2002)
- ❖ *salyancı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salyancı* ‘Vergi toplayan görevli, tahsildar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sasçı* ‘Sazcı saz çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *satıkçı* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *satlık* ‘Satıcılık’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *savcı* ‘Sözcü, mektupçu’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *savıcı* ‘Değirmen suyunu yöneten kimse’ (THADS, 1982:XII); *savıcı* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII); *savucu* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savurucu* ‘Harman savuran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *say* ‘Elçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayacı* ‘Ayakkabı yüzlerini dikip kabba koyan, kunduracı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayıl* ‘Dilenci’ (AOİA, 2006)
- ❖ *sayılancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayılı* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayımcı* ‘Nüfus ya da hayvan sayımı yapan memur’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Nüfus ya da hayvan sayımı yapan memur’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayır* ‘Tüccar, ticaret yapan kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *saylancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayucular* ‘Hayvan sayımı yapan görevliler’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *seğirden* ‘Koşucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sergücü* ‘Pazarcı, çerçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *seyirdici* ‘Koşucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sezekçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığıçı* ‘Ağrıları, ağrıyan yere elini koyarak iyileştiren kimse; masör’ (EİA, 1995)
- ❖ *sığınç* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığırtmeç* ‘Sığır çobanı, sığırtaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *silehce* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995); *sinehceci* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Sınuk: kırıkçı’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıhçı* ‘Çıkıkçı, kırıkçı’ (EA, 1995); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık çıkıkçı’ (MİA, 2000)
- ❖ *sınıhcılık* ‘Kırık ve çıkıkları tedavi etme işi’ (AOİY, 2006); *sınıkcılık* ‘Kırık ve çıkık kemikleri yerine getirip sarma, bağlama becerisi’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sırkinkılıç* ‘Fala bakan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sırmaç* ‘Hayvan güden kimse, çoban’ (THADS, 1978:X); *sırtmaç* ‘Sığır otlatan, güden’ (EDİA, 1998)
- ❖ *sıyığçı* ‘Sınıkçı, kırıkçı çıkıkçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *sorgucu* ‘Soru sormaya yetkili kişi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *soyguncu* ‘Soyguncu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *subaşı* ‘Çiftlik kâhyası, çiftlik yöneticisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *subay* ‘Subay’ (DTYA, 1995); *suvay* ‘Subay’ (THADS, 1978:X); *suvoy* ‘Subay’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sucu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *suwahcılıh* ‘Sıvacılık’ (EİA, 1995)
- ❖ *sürekci* ‘Davay alışverişiyle uğraşan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘Sürek avında hayvanları ürküterek avcılarının önüne gelmesini sağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekci* ‘sürekçi, hayvan taciri’ (AA, 2002); *sürekçi* ‘Hayvan alıp satan gezgin kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *süremci* ‘Av hayvanlarını ürkütüp avcının önüne süren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sürücü* ‘Posta arabası süren kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *süs* ‘Asker’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *süyümcü* ‘Muştucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şak* ‘Uşak’ (GBAA, 1994)
- ❖ *şaman* ‘Büyücü’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şapulcu* ‘Yağmacı, çapulcu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şelekçi* ‘Yük taşıyıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tabaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *tabaş* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taktakkolu* ‘Jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tamgacı* ‘Yazman, kâtip’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapçı* ‘Fırınlarda, ekmek topağını yassıltan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tapkın* ‘Görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tarancı* ‘Çiftçi’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *taslakçı* ‘Model yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *taslakçı* ‘Taş ocağında taşları kıran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taşdöğen* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tatar* ‘Postacı’ (THADS, 1978:X); *tatar* ‘Jandarma, kolluk kuvveti, postacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *tefeci* ‘Dokuma tezgâhını kullanan işçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *temen* ‘Teğmen’ (OİYA, 2001); *têmen* ‘Teğmen’ (UİA, 2002)
- ❖ *tenikeci* ‘Tenekeci, davulcu’ (KYA, 2000)
- ❖ *teroğlan* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *turnakçı* ‘Fırında pideleri açıp turnak süsü yapan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tokmakçı* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tomrukçu* ‘Tutukevi bekçisi, gardiyan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *topçi* ‘Topçu’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *torci* ‘Tor’la balıkçılık yapan kimse’ (EİA, 1995); *torcu* ‘Balıkçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *toscu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tosçu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tozcu* ‘Değirmen işçisi, bekçisi’ (THADS, 1978:X); *tozcu* ‘Değirmenlerde unu çıkaran işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *toyçu* ‘Davulcu, çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *turnacı* ‘Asker toplayan görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutamık* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tutanak* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tutkap* ‘Polis, jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ucu* ‘Yankesici, usta hırsız’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uçurgan* ‘Hırsız’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ugri* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI); *ugru* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI); *uğru* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI); *uğurru* ‘Hırsız’ (AKD, 1988)
- ❖ *uğrak* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uğrulayıcı* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ulah* ‘< ET ulag: haberci; hizmetçi’ (EİA, 1995); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1979:XI); *ulak* ‘Postacı, haberci’ (THADS, 1979:XI); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1982:XII); *ulak* ‘Aracı’ (THADS, 1982:XII); *ulak* ‘Haberci’ (UİA, 2002)

- ❖ *unbaşı* ‘Onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *uncu* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uruşman* ‘Savaşçı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uşah* ‘Uşak, çocuk, hizmetçi’ (KBAYA, 1997); *uşak* ‘Uşak, hizmetçi’ (DA, 1994)
- ❖ *uvarıcı* ‘Onarıcı, tamirci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uvculuk* ‘Avcılık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uz* ‘Öğretmen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ücü* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üdürgücü* ‘Dülger’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üfürükçü* ‘Hastayı okuyup üfleyerek sağaltacağına inanılan, bu işi sürekli ve çıkar sağlayarak yapan kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ümece* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ümek* ‘Asker’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ünlen* ‘Müezzin’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *üsteman* ‘Üsteğmen’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *ütücü* ‘Koyun kelle ve ayaklarını ateşe tutup, tüylerini yakarak temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yabacılık* ‘İrgatlık, rençperlik’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yağlıcı* ‘Börekçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yahıcı* ‘Türkü, destan yakan’ (THADS, 1979:XI); *yahıcı* ‘Türkü, ağıt yakan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yakıcı* ‘Cerrah’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalakçı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yalvacı* ‘Büyücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamacı* ‘Eskici, ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamah* ‘Bağ, bahçe, tarlaların sulama işlerine bakan’ (THADS, 1979:XI); *yamah* ‘Kalaycı çırağı’ (THADS, 1979:XI); *yamah* ‘Hizmetçi, işçi, çırak’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *yamahçılıh* ‘Çıraklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *yamantı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamba* ‘Yamak, yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yanaşma* ‘Uşak, hizmetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yancı* ‘Yamak, işçi yardımcısı’ (THADS, 1979:XI); *yançı* ‘Halı dokurken yanda çalışan yardımcı kadın’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yapıcı* ‘Yapı yapan’ (THADS, 1979:XI); *yapıcı* ‘Duvarcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yapıcılıh* ‘Yapı ustalığı, inşaat ustalığı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yardımcı* ‘Yardımcı’ (DA, 1994)
- ❖ *yasakçı* ‘Bekçi, korucu, nöbetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yasavul* ‘Jandarma, yürütme erki taşıyan görevli, karakol nöbetçisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaygıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI); *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaylaciloh* ‘Yaylacılık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *yaymacı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaymancı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yazıcı* ‘Dilekçe yazan’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Yazman’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Muskı yazan’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII); *yazıcı* ‘Kâtip’ (UİA, 2002); *yazıcı* ‘Orduda yazı işlerine bakan er’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *yemekçi* ‘Aşçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *yerdekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yetiştirici* ‘Besici’ (UİA, 2002)
- ❖ *yeyleci* ‘Yaylacı, yaylaya çıkan kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yıllıkçı* ‘Yıllık ücretle çalışan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI); *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimekli* ‘Yemeği, işi gördürünce verilmek üzere tutulan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimlikçi* ‘Harman vakti harmanları dolaşarak azar azar tahıl dilenen kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yolcu* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçu* ‘Hayvanla yapacağı her sefer için belli bir ücretle çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçuluk* ‘Her seferi için belirtilen ücret karşılığı, hayvanıyla yük taşıma işi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorakçı* ‘Değirmen taşlarının çevresindeki kovanları temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI); *yorakçı* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yorucu* ‘Fal bakan, düş yorumlayan, gelecekte olacak şeyleri söyleyen kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yozcu* ‘Koyun tecimeni’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yöreci* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI); *yöreci* ‘Değirmende çalışan işçi’(THADS, 1979:XI)
- ❖ *yörecilik* ‘Değirmen işçiliği’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yuğurucu* ‘Hamur yoğurma işini yapan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yunakçı* ‘Çamaşırcı, çamaşır yıkayan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yükçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yünçü* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzbaşe* ‘Yüzbaşı’ (EİA, 1995); *yüzbaşı* ‘Yüzbaşı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *yüzek* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzgen* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)

2.3.12. Türkçe + Arapça:

Türkçe + Arapça kökenli beş adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *aydıhnebi* ‘Şeyh’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baş ekim* ‘Başhekim’ (AA, 2002)
- ❖ *çelebi* ‘Hristiyan tüccar’(THADS, 1968:III); *çelebi* ‘İstasyon şefi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *ölü muhbiri* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *yarım hafız* ‘Kuran'ın yirmişer yapraklı otuz bölümünün sonlarından onar sayfasını ezberlemiş olan kişi’ (THADS, 1979:XI)

2.3.13. Türkçe + Farsça:

Türkçe + Farsça kökenli üç adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *cütkâr* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *cütkar* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dikici ustalığı* ‘Ayakkabıcılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ıldıznama* ‘Yıldızbilimcilik’ (THADS, 1982:XII)

2.3.14. Türkçe + Moğolca:

Türkçe + Moğolca kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *tomruk ağası* ‘Tutukevi yönetmeni’ (THADS, 1978:X)

2.3.15. Türkçe + Rumca:

Türkçe + Rumca kökenli bir adet kelime tespit edilmiştir.

- ❖ *başefendi* ‘Başçavuş’ (KBAY, 1997)

2.3.16. Arapça + Farsça:

Arapça + Farsça kökenli 10 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *alafdar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I); *alafdar* ‘Hayvan yemi taciri’ (EİA, 1995); *alaftar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşbaz* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *cindar* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cindar* ‘Falci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *defterder* ‘Defterdar’ (UMA, 1997)
- ❖ *erbabidesdan* ‘Destan bilen ve anlatan’ (EİA, 1995)
- ❖ *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmeker* ‘Hizmetçi’ (EA, 1995); *hızmekger* ‘Hizmetkâr’ (EYA, 1995); *hızmeker* ‘Hizmetkâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *hökümdar* ‘Hükümdar’ (EİA, 1995); *hökümdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000); *hukumdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000)
- ❖ *iremdar* ‘Remilci, falci’ (KİA, 2002)
- ❖ *senetger* ‘Sanatçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tesildar* ‘Tahsîl-dâr: tahsildar’ (EİA, 1995)

2.3.17. Arapça + Moğolca:

Arapça + Moğolca kökenli üç adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *ayanağa* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *kırlı* ‘Testici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırnak* ‘Güzel kız ya da kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kırnak* ‘Buyrukaltı, uşak, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kırnak* ‘Cariye’ (THADS, 1975:VIII)

2.3.18. Arapça + Türkçe:

Arapça + Türkçe kökenli elli dört adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. Farklı kökenlerden oluşan meslek ve ünvan adları kapsamında en fazla örnek burada tespit edilmiştir.

- ❖ *afaracı* 'Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam' (THADS, 1963:I); *afaracı* 'Bağ, bahçe ve zeytinliklerde kalan döküntüyü toplıyan adam' (THADS, 1963:I); *afaracı* 'Harman işçisi' (THADS, 1963:I); *affaraca* 'Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam' (THADS, 1963:I)
- ❖ *afarozcu* 'Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam' (THADS, 1963:I); *afarozcu* 'Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam' (THADS, 1963:I)
- ❖ *afiyanıcı* 'Haşhaş işi ya da alım satımı ile uğraşan kimse' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ahibaba* 'Tabak esnafının başı' (THADS, 1963:I); *ahubaba* 'Eskiden esnaf birliğine başkanlık eden ve yargıları esnafı tarafından mutlak yerine getirilen kimse ki, Kırşehirde yatan "Ahîören" tekkesinin şeyhi veya illerdeki vekili' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ameleliğ* 'İşçilik' (UMA, 1997)
- ❖ *aşılıh* 'Âşıklık, saz şairliği; saz çalıp, şiir söyleyip köy köy gezme' (EİA, 1995)
- ❖ *bakgalcı* 'Bakkal' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedelci* 'Uşak, hizmetçi, çoban' (THADS, 1965:II)
- ❖ *celbci* 'Postacı' (THADS, 1968:III)
- ❖ *celebci* 'Hayvan ticareti yapan kimse' (THADS, 1968:III); *celebçi* 'Hayvan ticareti yapan kimse' (THADS, 1968:III)
- ❖ *cevahirci* 'Kuyumcu; alay sözü olarak: lağımıcı; foseptik çukurları temizleyen kimse' (EİA, 1995)
- ❖ *cinci* 'Büyücü, üfürükçü' (THADS, 1968:III); *cinci* 'Falcı' (THADS, 1968:III)
- ❖ *cinderen* 'Cinleri toplayıp konuşan, geleceğe dair bilgiler ortaya atan adam' (THADS, 1968:III)
- ❖ *çulcu* 'Gezici satıcı, çerçi' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *davulcu* 'Davulcu' (UİA, 2002); *davulcu* 'Davul çalan' (GBAA, 1994); *davulçı* 'Davulcu' (KYA, 2000); *davulcu* 'Davulcu' (DTYA, 1995); *davulçi* 'Davulcu' (DA, 1994)
- ❖ *dayiliyeci* 'iç hastalıkları doktoru; dahiliyeci' (EİA, 1995)
- ❖ *dolapçı* 'Su dolabı yapan usta' (THADS, 1969:IV)
- ❖ *esgerliyh* 'Askerlik' (EİA, 1995); *esgerluh* 'Askerlik' (EİA, 1995)

- ❖ *eşhiyaloh* ‘Eşkîyalık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *ezvacı* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *fayızçılıh* ‘Fâizcilik’ (AA, 2002)
- ❖ *galıpcı* ‘İnşaatta kalıpcı ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *garavaş* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *garavaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *gedayıfçı* ‘Kadayıfçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *hamallıh* ‘Hamallık’ (DA, 1994); *hamballıg* ‘Hamallık’ (UMA, 1997)
- ❖ *hamamçı* ‘Hamamcı’ (DA, 1994)
- ❖ *hatıplık* ‘Hatiplik’ (UİA, 2002)
- ❖ *havalacı* ‘Bağ, bahçe ve tarlalara gelen suyu yöneten adam’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *helvacı* ‘Helvacı’ (UMA, 1997)
- ❖ *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (ZBKİA, 1997); *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002); *hizmecci* ‘Hizmetçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *kayıtçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kefci* ‘Bilirkişi, keşifçi’ (AOİA, 2006)
- ❖ *lâmcı* ‘Lâğımci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *malcılıh* ‘Sığır yetiştirme; sığır besiciliği’ (EİA, 1995); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (KYA, 2000); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (AOİA, 2006)
- ❖ *malci* ‘Besici, sığır yetiştiricisi’ (RİA, 2002)
- ❖ *meydancı* ‘Çay ve kahveyi kahve dışındakilere dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *muazzeplik* ‘Muvazzaflık’ (AA, 2002)
- ❖ *muhtarlıg* ‘Muhtarlık’ (DA, 1994)
- ❖ *müezinnik* ‘Müezzinlik’ (AA, 2002)
- ❖ *müftılıh* ‘Müftülük’ (DA, 1994)
- ❖ *nehırçı* ‘Sığırtaşı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nobetçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (AİYİUKA, 2006); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (THADS, 1977:IX); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (KBAYA, 1997); *nöbetci* ‘Nöbetçi’ (UİA, 2002); *nöbetçi* ‘Nöbetçi’ (DTYA, 1995)
- ❖ *resimçi* ‘Resimci, fotoğrafçı’ (DA, 1994)
- ❖ *sandıkçı* ‘Sandık denilen kerpiçle duvar ören adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (KYA, 2000); *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (DA, 1994)
- ❖ *şekilci* ‘Ressam, fotoğrafçı’ (AKD, 1988); *şikilci* ‘Ressam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tayyareci* ‘Tayyareci’ (DTYA, 1995)

- ❖ *tükanci* ‘Esnaf ; dükkân işleten’ (EİA, 1995)
- ❖ *tükkencilik* ‘Dükkâncılık’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *vekeleloh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995); *vekilliyh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995)
- ❖ *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1979:XI); *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1978:XII); *zibilci* ‘Çöpçü’ (EİA, 1995)
- ❖ *ziratci* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995); *zireetci* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995)
- ❖ *zireetciliyh* ‘Ziraatçılık; çiftçilik’ (EİA, 1995); *zireetculuh* ‘bk. zireetciliyh’ (EİA, 1995)

2.3.19. Arapça + Farsça + Türkçe:

Arapça + Farsça + Türkçe kökenli iki adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *hizmetkârlah* ‘Hizmetçilik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *şamdancılıh* ‘Şamdancılık; saraylarda aydınlatma görevi’ (EİA, 1995)

2.3.20. Ermenice + Türkçe:

Ermenice + Türkçe kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *abraci* ‘İdare eden, zor durumdan kurtaran, aracı’ (THADS, 1963:I)

2.3.21. Farsça + Farsça:

Farsça + Farsça kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *üsteker* ‘Yapıcı, usta’ (THADS, 1979:XI)

2.3.22. Farsça + Türkçe:

Farsça + Türkçe kökenli 49 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *avaralılıh* ‘Hamallık’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bağap* ‘Hizmetçi, odacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağcı* ‘Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi’ (THADS, 1965:II); *bağji* ‘Bağcı’ (GBAA, 1994)
- ❖ *bağman* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II); *bağman* ‘Bahçıvan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağmançı* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağvancı* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahcivannılıh* ‘bahçıvanlık’ (EİA, 1995); *bahcivannuh* ‘bahcivannılıh’ (EİA, 1995)

- ❖ *bahçıvancı* ‘Bahçıvan, bahçe işleriyle uğraşan kimse’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *bahta bakan* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bostancı* ‘Bostan bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cangultaran* ‘Cankurtaran’ (EİA, 1995)
- ❖ *çengelci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırakman* ‘Tekke ve türbelerde kandil yakıp temizliğe bakan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çifci* ‘Çiftçi’ (EİA, 1995); *çifci* ‘Çiftçi’ (UİA, 2002); *çifçi* ‘Çiftçi, rençper’ (KYA, 2000); *çiftçi* ‘Çırak, işçi’ (THADS, 1968:III); *çivçi* ‘Çiftçi’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *çorbacı* ‘Tüccara verilen ad’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çüççü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *çütçü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dadana* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dalbaz* ‘Meyve toplamak için dalları gezen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *destiman* ‘Koru bekçisi, korucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *destimenci* ‘Ekin bekçisi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *hanci* ‘Hancı’ (DA, 1994)
- ❖ *hocalıh* ‘Hocalık’ (AA, 2002)
- ❖ *ileçbêlik* ‘Rençperlik, çiftçilik’ (UİA, 2002); *ileçbellik* ‘Rençperlik, toprağı işleme’ (AA, 2002); *ileşbellig* ‘Rençperlik’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *ileşbellik* ‘Çiftçilik’ (OİYA, 2001); *ileşberlik* ‘Rençperlik’ (GBAA, 1994); *ireçberlig* ‘Çiftçilik’ (DİÇÇYA, 2002); *ireçbernig* ‘bk. ireçberlig’ (DİÇÇYA, 2002); *leşberlıh* ‘Rençperlik’ (EİA, 1995); *leşberlik* ‘Rençperlik’ (KÜYA, 1988); *raşparlıh* ‘Rençperlik’ (KBAYA, 1997); *reçberlig* ‘Rençperlik’ (DİÇÇYA, 2002); *reşberleyh* ‘Rençperlik’ (EİA, 1995); *reşberliyh* ‘Rençperlik; çiftçilik’ (EİA, 1995); *reşberluh* ‘bk. reşberliyh’ (EİA, 1995)
- ❖ *kellesi büyük* ‘Memur’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kervancı* ‘Kervancı’ (AA, 2002); *kervanci* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kervançi* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kevrancı* ‘Kervancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kevelci* ‘Deri, kürk satan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kilci* ‘Kil satan kimse’ (AA, 2002)
- ❖ *köfteci* ‘Düğünlerde koruyucu baş hizmetçi, yasakçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kösemen* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkerlik* ‘Eskicilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkürcü* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *köycülük* ‘Çerçilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *meşebeyi* ‘Orman bekçisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *meşecilik* ‘Arıcılık, arı yetiştiriciliği’ (RİA, 2002)
- ❖ *meyvacılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995); *meyvaçılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995)
- ❖ *mühreci* ‘Duvarcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *perilikari* ‘Falcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *postalci* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997)
- ❖ *pulcu* ‘Maden ocağından çıkan arabaları sayan işçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pullama* ‘Para karşılığında eşekle odun taşıyan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savranbaşı* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taya-nene* ‘Dadı, çocuk bakıcısı’ (AKD, 1988)
- ❖ *tazarcı* ‘Pazar yerindeki satıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tefçi* ‘Tef çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *zencirci* ‘Gardiyan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zencircilik* ‘Gardiyanlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zevzeci* ‘Küçük soğan, ıska yetiştiricisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zurnaçi* ‘Zurnacı’ (EİA, 1995)

2.3.23. Farsça + Arapça + Türkçe:

Farsça + Arapça + Türkçe kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *zarzavatci* ‘Sebze yetiştiren ve satan’ (EİA, 1995)

2.3.24. Fransızca + Türkçe:

Fransızca + Türkçe kökenli dört adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *curnalci* ‘casus; gizli haber götüren’ (EİA, 1995)
- ❖ *moturcu* ‘Motorcu, traktör sahibi kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *ondeleci* ‘Kadın berberi’ (EİA, 1995); *ondüleci* ‘Bayan kuaförü’ (UİA, 2002)
- ❖ *şöforlug* ‘Şöförlik’ (DİÇÇYA, 2002)

2.3.25. İngilizce + Türkçe:

İngilizce + Türkçe kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *gol uşağı* ‘Bir tüccar adına mal ya da eşya satın alan’ (THADS, 1972:VI)

2.3.26. İtalyanca + Farsça:

İtalyanca + Farsça kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *kasadar* ‘Muhasebeci’ (AİYİUKA, 2006)

2.3.27. İtalyanca + Türkçe:

- ❖ *bangacı* ‘Bankacı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *gonduracı* ‘Kunduracı, ayakkabıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *işbortacı* ‘İşportacı’ (EİA, 1995)

2.3.28. Moğolca + Türkçe:

Moğolca + Türkçe kökenli beş adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *aalılı* ‘Ağalık’ (KYA, 2000)
- ❖ *agabek* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağababa* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağbaba* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağacı* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağacık* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağcık* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)

2.3.29. Moğolca + Farsça:

Moğolca + Farsça kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *ağausta* ‘Eski sepicî teşkilâtının başı’ (THADS, 1963:I)

2.3.30. Rumca + Türkçe:

Rumca + Türkçe kökenli beş adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *çeteleci* ‘Ormandan kesilen odunları bir tüccar adına teslim alan, alım ve satım hesaplarını tutan memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *fırını* ‘Fırıncı’ (UMA, 1997)
- ❖ *fırınçılı* ‘Fırıncılık’ (DA, 1994)
- ❖ *gallenguş uşağı* ‘Gezici sağlık memuru’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *ırgatlı* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *marancı* ‘Kağnı arabası yapan usta; marangoz’ (EİA, 1995)

2.3.31. Yunanca + Türkçe:

Yunanca + Türkçe kökenli bir adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

❖ *tufacı* ‘Kelepirci’ (THADS, 1978:X)

Kökenlerine göre meslek ve ünvan adları ile ilgili bulguları şöyle bir tabloda göstermek mümkündür:

Tablo 2.3. Kökenlerine Göre Meslek ve Ünvan Adları

Köken Bilgisi	Sayı
1. Arapça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	141
2. Ermenice Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	3
3. Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	59
4. Fransızca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	15
5. Gürcüce Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
6. İtalyanca Kökenli Meslek ve Ünvan Adı	6
7. Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	3
8. Rumca Kökenli Meslek ve Ünvan	5
9. Rusça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
10. Sırpça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
11. Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	502
12. Türkçe + Arapça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	5
13. Türkçe + Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	3
14. Türkçe + Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
15. Türkçe + Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
16. Arapça + Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	10
17. Arapça + Moğolca Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	3
18. Arapça + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	54
19. Arapça + Farsça + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	2
20. Ermenice + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
21. Farsça + Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
22. Farsça + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	49
23. Farsça + Arapça + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
24. Fransızca + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	4
25. İtalyanca + Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1

26. Moğolca + Türkçe Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	5
27. Moğolca + Farsça Kökenli Meslek ve Ünvan Adları	1
28. Rumca + Türkçe Meslek ve Ünvan Adları	5
29. Yunanca + Türkçe Meslek ve Ünvan Adları	1

2.4. KAVRAM ALANLARINA GÖRE MESLEK VE ÜNVAN ADLARI

2.4.1. Yönetimle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Yönetim, yönetici bizim kültürümüz için geçmişten itibaren çok önemli bir yere sahiptir. Yönetim şeklimiz her ne olursa olsun yöneticilerimize verdiğimiz değer tarihin çok eski dönemlerinde ve günümüzde çok net bir şekilde görülmektedir.

Yönetici meslek ve ünvan adlarıyla ilgili altı farklı meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. Kullanılan bu meslek ve ünvan adları günümüzde varlığını sürdürmese de dilimize yerleşmiştir. Günlük hayatın akışında pek çok kullanım alanı ve anlamı mevcuttur. Tespit ettiğimiz adlardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren meslek ve ünvan adı “padişah”tır.

- ❖ *hökümdar* ‘Hükümdar’ (EİA, 1995); *hökümdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000); *hukumdar* ‘Hükümdar’ (KYA, 2000)
- ❖ *hönkar* ‘Padişah’ (EİA, 1995)
- ❖ *padişa* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişâ* ‘Hükümdar, padişah’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (DA, 1994); *padişah* ‘Padişah’ (DİÇÇYA, 2002); *padişah* ‘Padişah’ (AİYİUKA, 2006); *padişak* ‘Padişah’ (OİYA, 2001); *padşaf* ‘Padişah’ (ZBKİA, 1997); *patışa* ‘Padişah’ (KYA, 2000); *pedişah* ‘Padişah’ (GBAA, 1994)
- ❖ *sedirezem* ‘Sadrazam’ (UMA, 1997)
- ❖ *şah* ‘Hükümdar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *sultan* ‘1. Padişah. 2. Prenses, 3. Padişah anası, bk. sultan’ (DİÇÇYA, 2002)

2.4.2. Sosyal, Siyasî ve Dinî Meslek ve Ünvan Adları:

Sosyal, siyasi ve dinî meslek ve meslek ve ünvan adlarıyla ilgili 57 farklı kelime tespit edilmiştir. Bu adlardan bazıları meslek adı olduğu gibi bazıları da sosyal yaşamın içinde kullanılan ünvan adlarıdır. Sosyal statü anlamında kullanılan bazı kelimeler saygı ibaresi olarak da kullanılabilir. Bu başlık altında en fazla kullanım çeşitliliği gösteren meslek ve ünvan adı “ağa”dır.

- ❖ *a* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Usta’ (THADS, 1963:I); *a* ‘Tarlası çok olan kimse, ağa. (THADS, 1982:XII); *a* ‘Ağa’ (DTYA, 1995); *a* ‘Ağa’ (KBAYA, 1997); *a* ‘Ağa’ (KYA, 2000); *a* ‘Ağa ağabey’ (OİYA, 2001); *a* ‘Ağa’ (RİA, 2002); *aga* ‘Ağa, geniş toprak sahibi, sözü geçen kimse’ (DA, 1994); *aga* ‘Ağa’ (DİÇÇYA, 2002); *ago* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ago* ‘Ağa’ (THADS, 1982:XII); *agu* ‘Ağa’

(THADS, 1963:I); *ağa* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağē* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağey* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağō* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ava* ‘Ağa, patron’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *abracı* ‘İdare eden, zor durumdan kurtaran, aracı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alcı* ‘Al basanların gittikleri hoca’ (OİYA, 2001)
- ❖ *aalîh* Ağalık’ (KYA, 2000)
- ❖ *abesi* ‘Bir işin ustası’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *agabek* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağababa* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağbaba* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağacı* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağacık* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I); *ağcık* ‘Ağa’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ağausta* ‘Eski sepici teşkilâtının başı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahibaba* ‘Tabak esnafının başı’ (THADS, 1963:I); *ahubaba* ‘ Eskiden esnaf birliğine başkanlık eden ve yargıları esnaflar tarafından mutlak yerine getirilen kimse ki, Kırşehirde yatan "Ahîören" tekkesinin şeyhi veya illerdeki vekili’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aya* ‘Vekil’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayan* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I); *ayen* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I); *ayen* ‘Muhtar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ayanağa* ‘Köy ya da mahalle muhtarı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aydıhnebi* ‘Şeyh’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bakan* ‘Hükûmetteki bakan’ (UİA, 2002)
- ❖ *bay* ‘Zengin, ağa’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *belevi* ‘Köy ağası, eşraf’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çokay* ‘Köy zengini, çiftlik sahibi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *elbeyi* ‘Vali, mıntıka kumandanı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ennağı* ‘İdare amiri’ (KİA, 2002)
- ❖ *ferzant* ‘Usta’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *gaymagam* ‘Kaymakam’ (EİA, 1995); *gaymaham* ‘Kaymakam’ (KYA, 2000); *gaymakam* ‘Kaymakam’ (GBAA, 1994); *kaymakam* ‘Kaymakam’ (DA, 1994)
- ❖ *gizir* ‘Muhtar’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *haca* ‘Softa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hâfiz* ‘Hafız’ (DA, 1994); *hafiz* ‘Hafız’ (DTYA, 1995); *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII); *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII)

- ❖ *hatip* ‘Hatip’ (UİA, 2002); *hetib* ‘Hâtip’ (EİA, 1995)
- ❖ *kahda* ‘Muhtar’ (KİA, 2002); *kahda* ‘Muhtar’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *kâya* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII); *kiya* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII); *koha* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kazi* ‘Kadı’ (DA, 1994)
- ❖ *ketda* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kindir* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kiriz* ‘Köy muhtarı’ (THADS, 1975:VIII); *kizir* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kocabaşı* ‘Muhtar’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı kesik* ‘İşini bilen, politikacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *koyha* ‘Muhtar’ (AKD, 1988)
- ❖ *mıhdar* ‘Muhtar’ (EA, 1995); *mıhdar* ‘Muhtar’ (EİA, 1995); *muhtar* ‘Muhtar’ (THADS, 1977:IX); *muhtar* ‘Muhtar’ (ZBKİA, 1997); *muhtar* ‘Muhtar’ (DA, 1994); *muhtar* ‘Muhtar’ (DTYA, 1995)
- ❖ *milla* ‘Molla’ (KYA, 2000); *mille* ‘Molla, hoca’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *milletvekili* ‘Milletvekili’ (DA, 1994)
- ❖ *mudur* ‘Müdür’ (KBAYA, 1997); *müdir* ‘Müdür’ (DA, 1994); *müdir* ‘Müdür’ (UMA, 1997); *müdir* ‘Müdür’ (DA, 1994)
- ❖ *muhtarlıg* ‘Muhtarlık’ (DA, 1994)
- ❖ *neçenlih* ‘Rus Kaymakamlığı’ (KİA, 2002)
- ❖ *oruntak* ‘Milletvekili’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öğ* ‘Ağa, efendi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *salgut* ‘Milletvekili’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *elbeyi* ‘Bucak müdürü’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *şeh* ‘Şeyh’ (KBAYA, 1997); *şeyh* ‘Şeyh’ (DA, 1994); *şeyh* ‘Şeyh’ (EİA, 1995); *şih* ‘Şeyh’ (DA, 1994)
- ❖ *totaş* ‘İşveren, patron’ (THADS, 1978:X); *totaş* ‘Amir; patron’ (EİA, 1995)
- ❖ *usda* ‘Usta’ (EA, 1995); *usda* ‘Usta; üstad’ (EİA, 1995); *usda* ‘Usta’ (AA, 2002); *usda* ‘Usta, bk. usta’ (AİYİUKA, 2006); *usta* ‘Usta’ (DA, 1994); *üstâ* ‘Usta’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *üsteker* ‘Yapıcı, usta’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *vâli* ‘Vali’ (DA, 1994); *vâli* ‘Vali’ (DA, 1994); *vali* ‘Vâlî: vali’ (EİA, 1995)
- ❖ *vekel* ‘Vekil’ (EİA, 1995); *vekil* ‘Vekil’ (DA, 1994)

- ❖ *vekeleloh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995); *vekilliyh* ‘Vekillik’ (EİA, 1995)
- ❖ *vezil* ‘Vezir’ (OİYA, 2001); *vezir* ‘Vezir’ (DA, 1994); *vezir* ‘Vezir// lale vezir: padişah maiyeti // vezir vüzera: devlet erkânı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *wüzere* ‘Vezirler; vezir’ (EİA, 1995)
- ❖ *zabıta* ‘Muhtarlık’ (THADS, 1979:XI)

2.4.3. Güvenlik Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

2.4.3.1. Polislik İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Polislik ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında yedi farklı adlandırma tespit edilmiştir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime Fransızca kökenli “polis” kelimesidir.

- ❖ *başargan* ‘Kumandan, polis âmiri’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *kol uşağı* ‘Polis, inzibat memuru’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kolluk bekçisi* ‘Polis, inzibat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *pazıvat* ‘Polis’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *poles* ‘Polis’ (DA, 1994); *poles* ‘Polis’ (EİA, 1995); *poles* ‘Polis’ (KBAYA, 1997); *pulis* ‘Polis’ (GBAA, 1994)
- ❖ *trafiyh* ‘Trafik polisi veya görevlileri’ (EİA, 1995)
- ❖ *tutkap* ‘Polis, jandarma’ (THADS, 1978:X)

2.4.3.2. Askerî Rütbelere İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Türkler bağımsızlığına düşkün, savaşçı ve teşkilatlanma yeteneğine sahip bir millettir. Dolayısıyla askerlik, güvenlik kültürümüz için çok önemlidir. Günümüzde de askerî rütbelere ile ilgili meslek icra edenlere ayrı bir saygı gösterilmektedir. Askerî rütbelere ile ilgili meslek ve ünvan adları başlığı altında 35 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren meslek ve ünvan adı kökeni İtalyanca olan “jandarma”dır.

- ❖ *başçavuş* ‘Başçavuş’ (EİA, 1965); *başçavış* ‘Başçavuş’ (GBAA, 1994)
- ❖ *başargan* ‘Kumandan, polis âmiri’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başefendi* ‘Başçavuş’ (KBAY, 1997)
- ❖ *bimbaşı* ‘Bin başı’ (DTYA, 1995)
- ❖ *cedırma* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III); *cenderme* ‘Jandarma’ (THADS, 1968:III); *çandırma* ‘Jandarma’ (KYA, 1988); *jandarma* ‘Jandarma’ (DA, 1994); *janderme* ‘Jandarma’ (DİÇÇYA, 2002); *jandırma* ‘Jandarma’ (UİA, 2002)

- ❖ *çapar* ‘Jandarma’ (KİA, 2002)
- ❖ *çavuş* ‘Çavuş’ (UİA, 2002); *çoyuş* ‘Çavuş’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *delibalta* ‘Jandarma’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *devriye* ‘Asker, jandarma, kolluk gücü’ (MİA, 2000)
- ❖ *garağul* ‘Jandarma, asker’ (AKD, 1988)
- ❖ *gomadar* ‘Kumandan, komutan’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gomutan* ‘Komutan’ (KYA, 2000); *kumandan* ‘Kumandan’ (DTYA, 1995)
- ❖ *kara* ‘Gece bekçisi, jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaca* ‘Jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kumser* ‘Komiser’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mazzaf* ‘Muvazzaf’ (DTYA, 1995)
- ❖ *muazzeplik* ‘Muvazzaflık’ (AA, 2002)
- ❖ *onbaşı* ‘Onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *onovçu* ‘Kumandan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *subay* ‘Subay’ (DTYA, 1995); *suvay* ‘Subay’ (THADS, 1978:X); *suvoy* ‘Subay’ (THADS, 1978:X),
- ❖ *taktakkolu* ‘Jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taşdöğen* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tatar* ‘Jandarma, kolluk kuvveti, postacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *temen* ‘Teğmen’ (OİYA, 2001); *têmen* ‘Teğmen’ (UİA, 2002)
- ❖ *tutkap* ‘Polis, jandarma’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *unbaşe* ‘bk. onbaşı’ (EİA, 1995)
- ❖ *üsteman* ‘Üsteğmen’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *türe* ‘Subay, komutan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yantiri* ‘Jandarma’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yasavul* ‘Jandarma, yürütme erki taşıyan görevli, karakol nöbetçisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yoruç* ‘Kumandan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zabet* ‘Zâbit: zabıt; subay’ (EİA, 1995); *zabıt* ‘Zabıt’ (DTYA, 1995)
- ❖ *zâbitan* ‘Subay’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *yanbolu* ‘Jandarma’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzbaşe* ‘Yüzbaşı’ (EİA, 1995); *yüzbaşı* ‘Yüzbaşı’ (DTYA, 1995)

2.4.3.3. Rütbesiz Askerler İçin Yapılan Adlandırmalar:

Bizim için bağımsızlık, güvenlik ve vatan sevgisi her şeyden önce gelir. Vatanımızı korumak için ülkemizin dört bir yanına giden askerlerimiz hepimiz için çok kıymetlidir. Rütbesiz askerler için yapılan adlandırmalar ile ilgili 13 farklı kelime tespit edilmiştir. Bu kelimelerden en çok tekrar edin meslek ve ünvan adı atlı asker anlamına gelen “süvari” kelimesidir.

- ❖ *asger* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *asker* ‘Asker’ (DA, 1994); *esge* ‘Asker’ (GBAA, 1994); *esgê* ‘Asker’ (UİA, 2002); *esger* ‘Asker’ (THADS, 1972:V); *esker* ‘Asker’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *atdı* ‘Atlı süvari’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avul* ‘Asker’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *esgellik* ‘Askerlik’ (AA, 2002); *esgerliyh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995); *esgerluh* ‘Askerlik’ (EİA, 1995)
- ❖ *goşun* ‘Asker, ordu’ (THADS, 1972:VI); *koşu* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII); *koşun* ‘Asker’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *pusat* ‘Asker’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *saldat* ‘Rus askeri’ (AKD, 1988); *saldat* ‘Rus askeri’ (EİA, 1995); *saldat* ‘Rus askeri’ (KİA, 2002)
- ❖ *seymen* ‘Asker, kolcu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sivari* ‘Atlı, süvari’ (THADS, 1978:X); *sivari* ‘Süvari’ (KÜYA, 1988); *soware* ‘Süvari’ (EİA, 1995); *suvarı* ‘Binici, atlı’ (THADS, 1978:X); *suvâri* ‘Süvari’ (DTYA, 1995); *sûvari* ‘Atlı asker’ (DİÇÇYA, 2002); *suvari* ‘Süvari; atlı’ (EİA, 1995)
- ❖ *süs* ‘Asker’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *turnacı* ‘Asker toplayan görevli’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *ümek* ‘Asker’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yazucı* ‘Orduda yazı işlerine bakan er’ (DİÇÇYA, 2002)

2.4.3.4. Özel Görevi Olan Güvenlik Personeli:

Özel görevi olan güvenlik persoleni ile ilgili 71 farklı meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. En fazla kullanım çeşitliliği gösten kelime bekçi anlamına gelen “hasar” kelimesidir.

- ❖ *acan* ‘Ajan; casus’ (EİA, 1995); *acan* ‘Ajan’ (AİYİUKA, (2006)
- ❖ *asas* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *bağman* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağmançı* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II); *bağvancı* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağvand* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II); *bahmant* ‘Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *barak* ‘Kır bekçisi, koğucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastırık* ‘Bir kimseyi koruyan ve eğiten kişi, koruyucu’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekçi* ‘Bekçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *bostancı* ‘Bostan bekçisi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cangultaran* ‘Cankurtaran’ (EİA, 1995)
- ❖ *casıt* ‘Casus’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cebeli* ‘Silâhlı kılavuz’ (THADS, 1968:III); *cebeli* ‘Tüccarların tehlikeli yollarda yanlarına özel olarak aldıkları silâhlı adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cıva* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvan* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cizir* ‘Bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *curnalci* ‘casus; gizli haber götüren’ (EİA, 1995)
- ❖ *cuvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalparacı* ‘Belediye sulama işine memur edilen adam, su bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çaşıt* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çaşut* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çaşut* ‘Gözeleyici’ (THADS, 1968:III); *çavşut* ‘Casus’ (THADS, 1968:III);
- ❖ *çaşıtcı* ‘Gözeleyici’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeşdiman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III); *çeşteman* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çimşitçi* ‘Çaşıt, casus’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çöşger* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çuğul* ‘Casus’ (THADS, 1968:III); *çuğul* ‘Çaşıt, casus’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *daldaban* ‘Gümrük kolcusu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *daş döğen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *destiman* ‘Koru bekçisi, korucu’ (THADS, 1982:XII); *deşdevan* ‘Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi’ (THADS, 1969:IV); *deşduan* ‘Korucu, bekçi’ (UİA, 2002); *deşduvan* ‘Bağ korucusu, kır bekçisi, köy bekçisi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *destimenci* ‘Ekin bekçisi’ (THADS, 1969:IV)

- ❖ *dıraat* ‘Korucu, kır bekçisi’ (THADS, 1969:IV); *dırağat* ‘Korucu, kır bekçisi’ (THADS, 1969:IV); *dırat* ‘Korucu, kır bekçisi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *direkçi* ‘Alamana kayıklarında direğe çıkararak gözcülük yapan kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *elbir* ‘Casus’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gafes* ‘Kavas, gardiyan’ (EA, 1995)
- ❖ *garağul* ‘Bekçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *gızır* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1972:VI); *gizir* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *golcu* ‘Orman bekçisi’ (ERYA, 1995)
- ❖ *golculuh* ‘Bekçilik; köy bekçiliği; kaçakçı takipçiliği’ (EİA, 1995)
- ❖ *gorucu* ‘Korucu’ (UİA, 2002)
- ❖ *goruma* ‘Koruma görevlisi’ (UİA, 2002)
- ❖ *gözcü* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gözdekçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI); *gözdeyhçi* ‘Kendisine gözetlemek işi yaptırılan kimse, bekçi, casus’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hasar* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasas* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1974:VII); *hassa* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1982:XII); *hassas* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII); *hasse* ‘Bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *imral* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII); *imro* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kara* ‘Gece bekçisi, jandarma’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakulak* ‘Casus’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karavul* ‘Gece bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *karavul* ‘Gözcü, nöbetçi, öncü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keçire* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keşikçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kiya* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kizir* ‘Muhtar, köy bekçisi, köy kahyası’ (THADS, 1975:VIII) ; *kizir* ‘Köy bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kolci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006); *korci* ‘Korucu’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *korok* ‘Bekçi, korucu’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *koruhcu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *koruhçi* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’ (THADS, 1975:VIII); *korukçu* ‘Kır, koru, tarla bekçisi’(THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korumcu* ‘Su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kömüs* ‘Tarlalara su dağıtımını yöneten su bekçisi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mafız* ‘Muhâfız’ (EİA, 1995); *mafız* ‘Muhâfız’ (AOİA, 2006); *mavuz* ‘Muhafız’ (KYA, 2000)
- ❖ *martaluz* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *meşebeyi* ‘Orman bekçisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mirav* ‘Su yolu bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *muhibir* ‘Muhbir: muhibir; casus; jurnalcı’ (EİA, 1995)
- ❖ *müdü* ‘Casus’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nobetçi* ‘Bekçi, nöbetçi’ (AİYİUKA, 2006); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (THADS, 1977:IX); *novatçı* ‘Nöbetçi’ (KBAYA, 1997); *nöbetci* ‘Nöbetçi’ (UİA, 2002); *nöbetçi* ‘Nöbetçi’ (DTYA, 1995)
- ❖ *pandar* ‘Köy tarlaları bekçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pazvant* ‘Bekçi’ (EA, 1995); *pazvant* ‘Bekçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *savıcı* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII); *savucu* ‘Koruyucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *seyman* ‘Bekçi’ (THADS, 1978:X); *simen* ‘Kır bekçisi’ (THADS, 1978:X); *siymen* ‘Gözcü, korucu, bekçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sezekçi* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şahna* ‘Harman bekçisi’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Eskiden, yüksek dereceli asayiş görevlisi’ (ERYA, 1995); *şahna* ‘Eskiden yüksek dereceli bir asayiş görevlisi’ (EİA, 1995)
- ❖ *taya* ‘Koruyucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tehçi* ‘Gözetleme işini yapan, gözetici’ (THADS, 1978:X); *tığçı* ‘Gözetleyici’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tomrukçu* ‘Tutukevi bekçisi, gardiyan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tomruk ağası* ‘Tutukevi yönetmeni’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tozcu* ‘Değirmen işçisi, bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yasakçı* ‘Bekçi, korucu, nöbetçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zencirci* ‘Gardiyan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zencircilik* ‘Gardiyanlık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zivzik* ‘Kalem koruyucusu’ (THADS, 1979:XI)

2.4.4. Toplumca Olumsuz Algıya Sahip Meslek ve Ünvan Adları:

2.4.4.1. Yasalara Göre Suç Teşkil Eden Meslek ve Ünvan Adları:

Yasalara göre suç teşkil eden meslek ve ünvan adları ile ilgili 26 farklı kelime tespit edilmiştir. Suç teşkil eden bu adlandırmalar meslek haline getirilmiş olumsuz algıya sahip olan kelimelerdir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren adlandırma hırsız, yol kesen anlamlarına gelen “ugri” kelimesidir.

- ❖ *algıncılık* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alvurcu* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aragcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arakçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I); *arıkçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacı* ‘Kaçak tütün satıcısı’ (THADS, 1963:I); *ayankacı* ‘Kaçak tütün satıcısı’ (THADS, 1963:I); *ayınkacı* ‘Tütün kaçakçısı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacılık* ‘Tütün kaçakçılığı’ (THADS, 1963:I); *ayangacılık* ‘Alışveriş, ticaret’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayınpaç* ‘Hırsız’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *çalgın* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıcı* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıştırucu* ‘Hırsız’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *eğrilik* ‘Hırsızlık’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *hırhış* ‘Hırsız’ (EİA, 1995); *hırhız* ‘Hırsız’ (THADS, 1974:VII); *hırkız* ‘Hırsız’ (AOİA, 2006)
- ❖ *kaçahçi* ‘Kaçakçı’ (DA, 1994)
- ❖ *karak* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karamancı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayışçı* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaytaz* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII); *kaytaz* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keliyip* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kudu* ‘Hırsız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *soyguncu* ‘Soyguncu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *türüdü* ‘Hırsız’ (AKD, 1988)
- ❖ *ucu* ‘Yankesici, usta hırsız’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uçurgan* ‘Hırsız’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *ugri* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI); *ugru* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI); *uğru* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI); *uğurru* ‘Hırsız’ (AKD, 1988)
- ❖ *uğrak* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *uğrulayıcı* ‘Hırsız, yolkesen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yantal* ‘Hırsız’ (THADS, 1979:XI)

2.4.4.2. Toplumca Onaylanmayan Meslek ve Ünvan Adları:

Toplumca onaylanmayan meslek ve ünvan adları ile ilgili 31 farklı kelime tespit edilmiştir. Bu başlığımız altında yer alan meslek ve ünvan adları toplum tarafından ahlaki olarak onaylanmayan adlandırmaları içermektedir. Bu başlık altında en fazla kullanım çeşitliliğine sahip olan adlandırma “fahişe” kelimesidir.

- ❖ *alkaçıcı* ‘Kaçırıcı, dolandırıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aya dışarı* ‘Bozuk anlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I); *ayağı dışarı* ‘Bozuk ahlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı bozuk* ‘Bozuk ahlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağı garıncalı* ‘Bozuk ahlaklı, fahişe’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bardal* ‘Orospu, fahişe’ (THADS, 1965:II); *bardil* ‘Orospu, fahişe’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çaca* ‘Genelev işleten, kötü yol gösteren kadın’ (THADS, 1968:III); *çeçe* ‘Genelev çalıştıran kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çepni* ‘Fahişe’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dingirci* ‘Kadın ile erkek arasındaki ilişkiye aracılık eden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dingircilik* ‘Sevişenler arasında aracılık yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dümbük* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dümbüllü* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düreyh* ‘Pezevenk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ekti* ‘Pezevenk, yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eşhiya* ‘Eşkya’ (EİA, 1995)
- ❖ *eşhiyaloh* ‘Eşkyalık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *faşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V); *fayışe* ‘Fahişe’ (EİA, 1995); *fayşa* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ferzek* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V); *ferzenk* ‘Kötü kadın, fahişe’ (THADS, 1972:V)

- ❖ *gavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1972:VI); *kavat* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *godaş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI); *godeş* ‘Ahlaksız adam, pezevenk’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *ibiş* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kırık* ‘Yolsuz birleşmelerde arabulucu erkek’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstek* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *makule* ‘Yasa dışı cinsel ilişkilere aracılık eden’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mennekçi* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pezu* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pilingir* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *gapgapıcı* ‘Yağmacı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kır kızı* ‘Köylerde, kırlarda oynatılan kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *şapulcu* ‘Yağmacı, çapulcu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tokmakçı* ‘Yolsuz birleşmelere aracılık eden kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *zaguncu* ‘İşkenceci, işkence yapan’ (OİYA, 2001)

2.4.4.3. Dilencilikle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Toplumumuzca onaylanmayan meslek ve ünvan adlarından biri de dilencilikle ilgili olanlardır. Dilencilikle ilgili meslek ve ünvan adları ile ilgili 12 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime dilenci anlamına gelen “isdeci” kelimesidir.

- ❖ *abdal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Dilenci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *cort* ‘Dilenci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *coylancı* ‘Dilenci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dedeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dıravacı* ‘Dilenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dilenci* ‘Dilenci’ (DA, 1994)
- ❖ *elekçi* ‘Dilenci’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *isdeci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isdenci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteci* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteyici* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII); *isteyici* ‘Dilenci’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *istama* ‘Dilencilik yapma’ (AİYİUKA, 2006)

- ❖ *sayıl* ‘Dilenci’ (AOİA, 2006)
- ❖ *sayılıcı* ‘Dilenci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *yimlikçi* ‘Harman vakti harmanları dolaşarak azar azar tahlil dilenen kimse’ (THADS, 1979:XI)

2.4.5. Kaynağını Hayvanların Oluşturduğu Meslek ve Ünvan Adları:

2.4.5.1. Avcılıkla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Türk tarihinin en köklü mesleklerinden biri avcılıktır. Geçmişte bizim temel geçim kaynaklarımızdan biri olan avcılık günümüzde hala devam etmektedir. Avcılık bir meslek olarak sürdürülmenin yanında spor için, meslek dışında bir merakı karşılamak için de yapılmaktadır. Çalışmamız kapsamında avcılıkla ilgili meslek ve ünvan adları ile ilgili 14 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime “avcı”dır.

- ❖ *atgıcı* ‘Avcı, nişancı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avcı* ‘Avcı’ (UİA, 2002); *avci* Avcı (DA, 1994); *avci* ‘Avcı || awcu || awcular’ (EİA, 1995); *awcu* Avcı (THADS, 1963:I); *awcu* ‘Avcı’ (KYA, 2000); *avçıl* ‘Avcı’ (KYA, 2000); *awcu* ‘Avcı’ (EİA, 1995); *havcı* ‘Avcı’ (THADS, 1974:VII); *ovçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oycu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX); *oyçu* ‘Avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *avcılıh* ‘Avcılık, avcılıh, avcılıh’ (EİA, 1995); *avciloh* ‘Avcılık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *aylakçı* ‘Avcıların ağırlığını taşıyan tüfeksiz yardımcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baskıcı* ‘Sürek avında yan taraftan giden avcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başakçı* ‘Sürek avında yan taraftan avlanan kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *batancı* ‘Av gözetleyen, av kaldıran silâhsız avcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *denetleyici* ‘Av gözetleyen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dökmecilik* ‘Denizde sürü halinde gezen balıkların etrafını ağ ve kayıklarla çevirip tutma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *önekçi* ‘Sürek avında avın çıkacağı yeri gözleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezeci* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX); *önezekçi* ‘Sürek avında pusuda av bekleyen avcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sürekci* ‘Sürek avında hayvanları ürküterek avcıların önüne gelmesini sağlayan kimse’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *süremci* ‘Av hayvanlarını ürkütüp avcının önüne süren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *uvculuk* ‘Avcılık’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zobu* ‘Avcıların av hayvanlarını taşıyan, yardımcı’(THADS, 1978:XII)

2.4.5.2. Hayvan Yetiştiriciliğine ve Ticaretine Dayalı Meslek ve Ünvan Adları:

Tarihin en eski dönemlerinden itibaren hayvancılık temel geçim kaynağı olmuştur. Hayvan yetiştiriciliği ve ticareti bizim tarihimizde de oldukça eskiye dayanan bir meslek koludur. Günümüzde hala yaygın olarak devam ettirilmektedir. Hayvan yetiştiriciliğine ve ticaretine dayalı meslek ve ünvan adları ile ilgili çalışmamız kapsamında 24 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime hayvan taciri anlamına gelen “sürekcı”dır.

- ❖ *arvan* ‘Deveci, develeri götüren adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *balıh çi* ‘Balıkçı’ (DA, 1994)
- ❖ *besicilik* ‘Ucuz zamanda davar alıp besledikten sonra satmak işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cambaz* ‘Cambaz, hayvan tüccarı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *celebci* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III); *celebçi* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalpatur* ‘Katırcı, kervancı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *davarcılıh* ‘Davar besiciliği’ (KYA, 2000)
- ❖ *devecik* ‘Devecilik’ (KYA, 2000)
- ❖ *gölükcü* ‘Katırcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hırtıcı* ‘Sürü sahibi olmayıp, az hayvanı olan kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kırııcı* ‘Hayvan ve başka şeyler alıp satan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köpekçi* ‘Köpek besleyen kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuşçu* ‘Kuşçu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *malcılıh* ‘Sığır yetiştirme; sığır besiciliği’ (EİA, 1995)
- ❖ *malci* ‘Besici, sığır yetiştiricisi’ (RİA, 2002)
- ❖ *meşeci* ‘Arıcı, arı yetiştiricisi’ (RİA, 2002)
- ❖ *meşeciluk* ‘Arıcılık, arı yetiştiriciliği’ (RİA, 2002)
- ❖ *sağancı* ‘İnekçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *seyyis* ‘Seyis; at bakıcısı’ (EİA, 1995)

- ❖ *sürekci* ‘Davar alışverişiyle uğraşan kimse’ (THADS, 1978:X); *sürekçi* ‘sürekçi, hayvan taciri’ (AA, 2002); *sürekçi* ‘Hayvan alıp satan gezgin kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tecir* ‘Sürü hayvanlarının alım satımını yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *tecir* ‘Hayvan alıp satan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *torci* ‘Tor’la balıkçılık yapan kimse’ (EİA, 1995); *torcu* ‘Balıkçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yetiştirici* ‘Besici’ (UİA, 2002)
- ❖ *yozcu* ‘Koyun tecimeni’ (THADS, 1979:XI)

2.4.5.3. Hayvancılığa Dayalı Meslek ve Ünvan Adları:

Hayvancılığa Dayalı Meslek ve Ünvan Adları başlığımızda hayvan yetiştiriciliğine yardımcı olan, hayvanların sağlık durumlarıyla ilgilenen meslek ve ünvan adları bulunmaktadır. Bu kapsamda 52 adlandırma tespit edilmiştir. Yaşam tarzımız ve geleneksel geçim kaynağımız olması sebebiyle en fazla örnek barındıran başlıklardan biridir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime çoban anlamına gelen “güddebci”dir.

- ❖ *abıla* ‘Koyunların sağım zamanlarında, süt sağan kadınlara çobanların hitabı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baytar* ‘baytar, veteriner’ (DA, 1994)
- ❖ *bekâr* ‘Para ile tutulmuş özel sığirtmaç’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bölükdeş* ‘Usta çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *burucu* ‘Tosun ve boğaları burma işini yapan’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *buruculuk* ‘Tosun ve boğaları burma işi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çaşut* ‘Koyun sağıcı kadın’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeltek* ‘Çoban yardımcısı’ (KYA, 2000)
- ❖ *çelten* ‘Deveyi çeken kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çevirgen* ‘Damızlık eşiğini dişi eşiğe çekerek para alan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çoramık* ‘Çoban, deveci yamağı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *davarcılık* ‘Hayvan gütmeye işi’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *davaryancı* ‘Hergün davar sağmaya giden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dejo* ‘Çoban yardımcısı’ (AKD, 1988)
- ❖ *dutma* ‘Sığirtmaç’ (THADS, 1969:IV)

- ❖ *emlikci* ‘Kuzu ya da oğlakları annelerine emdiren adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *enekçi* ‘Hayvanları eneleyen, iğdiş eden adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gezekçi* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gölükcü* ‘Hayvancılıkla uğraşan’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddebci* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *güddecı* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI); *güdekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güdücü* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *gütlekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *güttekçi* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI); *gütteycı* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güddek* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güdücülük* ‘Çobanlık’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *hadah* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII); *hadak* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmanda* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII); *harmandal* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hodah* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Sığır çobanı’ (THADS, 1974:VII); *hodak* ‘Hayvanlara bakan uşak, sığirtmaç’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *katıncı* ‘Oğlaklara bakan kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kesici* ‘Kurban kesen’ (UİA, 2002)
- ❖ *kızır* ‘Çığirtmaç’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *köm* ‘Çoban, sığirtmaç’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köstege* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII); *kösteğe* ‘Çoban’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *malcılık* ‘Hayvancılık’ (KYA, 2000); *malcılık* ‘Hayvancılık’ (AOİA, 2006)
- ❖ *meşeci* ‘Arıları kovanlara çekmeye çalışan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mırtık* ‘Güvercinle uğraşan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mızdur* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *muzdur* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahıl* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahır* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Yabanıl at çobanı, hergeleci’ (THADS, 1977:IX); *nahırcı* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII); *nahırcı* ‘Büyükbaş hayvanları otlatan çoban’ (EİA, 1995); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nahırçı* ‘Sığır çobanı’ (KİA, 2002); *nehırçı* ‘Sığirtmaç’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX); *nakırtmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otaran* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *otlakçı* ‘Sürüsü için başka köyün dağım kiralayan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pernekçi* ‘Az sayıdaki koyun ve keçilerini büyük sürüye katan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pisbor* ‘Hayvanların hastalık vb. durumlarından anlayan görmüş geçirmiş bilgili çoban’ (EİA, 1995)
- ❖ *sağancı* ‘İnek ve koyunları sağan kimse’ (THADS, 1978:X); *sağancı* ‘İnek, koyun sağan’ (THADS, 1982:XII); *sağinci* ‘Bir ücret veya hak karşılığı sağmal hayvanları sağmak görevini yüklenmiş kimse, kadın’ (EİA, 1995)
- ❖ *salak* ‘Hayvan kesen adam, kasap’ (THADS, 1978:X); *sallağ* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1982:XII); *sallah* ‘Kasap çırağı’ çırağı; kıyafetsiz kimse (EİA, 1995); *sallak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X); *sallak* ‘Kasapların hayvanlarını kesen adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sarvan* ‘Deve süren, deveci’ (THADS, 1978:X); *savran* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X); *savran* ‘Deveci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savranbaşı* ‘Deveci, devecibaşı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayımcı* ‘Nüfus ya da hayvan sayımı yapan memur’ (THADS, 1978:X); *sayımcı* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayucular* ‘Hayvan sayımı yapan görevliler’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *semzen* ‘Mezbahada hayvan kesen adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sığirtmeç* ‘Sığır çobanı, sığirtmaç’ (THADS, 1978:X); *sırmaç* ‘Hayvan güden kimse, çoban’ (THADS, 1978:X); *sırtmaç* ‘Sığır otlatan, güden’ (EİA, 1998)
- ❖ *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X); *sırgat* ‘Hayvan sayımı yapan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *subaşı* ‘Çiftlik kâhyası, çiftlik yöneticisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutmaç* ‘Çoban’ (THADS, 1982:XII)

2.4.6. Tarım ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tarım, tarımcılık en köklü olan meslek kollarımızdan biridir. Günümüzde de önemi devam etmektedir. Çalışmamız kapsamında en fazla örnek içeren tasnif başlıklarından biridir.

2.4.6.1. Tarım Araç-Gereçlerinden Hareketle Oluşturulan Meslek ve Ünvan Adları:

Tarım araç-gereçlerinden hareketle oluşan meslek ve ünvan adları üç farklı adlandırma olarak tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların hepsi tek şekilde kullanılmıştır.

- ❖ *aşefçi* 'Çapacı' (DA, 1994)
- ❖ *belci* 'Bel ile toprak kazan işçi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *orakçı* 'Orakçı' (DTYA, 1995)

2.4.6.2. Tarımla İlgili Diğer Meslek ve Ünvan Adları:

Günlük hayatta en çok karşımıza çıkan meslek ve ünvan adlarını bu başlık altında görmektediriz. Tarımla ilgili meslek ve ünvan adlarının kapsamı oldukça geniştir. Bu kapsamda 73 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime çifti anlamına gelen "erişber"dir.

- ❖ *atıcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atımcı* 'Hallaç' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avarca* 'Sebze bahçıvanı (kadın)' (THADS, 1963:I)
- ❖ *avarculuk* 'Sebzecilik' (THADS, 1963:I)
- ❖ *bağcı* 'Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi' (THADS, 1965:II); *bagcı* 'Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi' (THADS, 1965:II); *bağji* 'Bağcı' (GBAA, 1994)
- ❖ *bagcılığ* 'Üzüm yetiştiriciliği' (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *bağman* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II); *bağman* 'Bahçıvan' (THADS, 1965:II); *bahmant* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağmançı* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II); *bağvancı* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bağvand* 'Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahcivannih* 'bahçıvanlık' (EİA, 1995); *bahcivannuh* 'bahcivannih' (EİA, 1995)
- ❖ *bahçıvancı* 'Bahçıvan, bahçe işleriyle uğraşan kimse' (KBAYA, 1997); *bakçıvancı* 'Bahçıvan' (THADS, 1965:II)
- ❖ *başakçı* 'Başak toplayan ve bununla geçinen kimse' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekâr* 'Çiftlik işlerinde çalışan işçi, rençber' (THADS, 1965:II)
- ❖ *biderci* 'Para karşılığında tarlalara tohum serpen kimse' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bikas* 'Toprağı az olan, yahut hiç olmayan fakir çiftçi' (THADS, 1965:II)

- ❖ *cıva* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvan* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cıvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III); *cuvar* ‘Tarlalara su dağıtan bekçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cumru* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cütkâr* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *cütkar* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çibıkçı* ‘Bağ kütüklerinin dibi kazılırken budamaları tutup, kırılmaktan koruyan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırban* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çifci* ‘Çiftçi’ (EİA, 1995); *çifci* ‘Çiftçi’ (UİA, 2002); *çifçi* ‘Çiftçi, rençper’ (KYA, 2000); *çivçi* ‘Çiftçi’ (ZBKİA, 1997); *çüççü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III); *çütçü* ‘Çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çilbant* ‘Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çömrü* ‘Fakir çiftçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dalbaz* ‘Meyve toplamak için dalları gezen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *derici* ‘Kestane toplayan işçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dokuyucu* ‘Ağaçtan sırkla kestaneleri döken’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dulup* ‘Hallaç’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *düğenci* ‘Yalnız harman zamanı döven sürmek için tutulan çocuk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Döven yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ekinceliğ* ‘Ekim işiyle uğraşmak, çiftçilik’ (MİA, 2000)
- ❖ *ekinci* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V); *ekinçi* ‘Ekinci, çiftçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elci* ‘İrgatın biçeceği ekin parçasını işaretleyen, ayıran kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emici* ‘Yemişçi, sebze’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *erişber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *ileşber* ‘Çiftçi, rençper’ (THADS, 1974:VII); *ileşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *ileşber* ‘Rençper’ (UİA, 2002); *ileşper* ‘Çiftçi, rençperlik’ (THADS, 1974:VII); *ireşber* ‘Rençper, çiftçi’ (KYA, 2000); *lenşber* ‘Rençper’ (KÜYA, 1988); *leşber* ‘Rençper’ (GBAA, 1994); *leşber* ‘Rençper’ (EİA, 1995); *leşber* ‘Rençper’ (RİA, 2002); *reşber* ‘İrgat, rençper’ (MİA, 2000); *reşber* ‘Çiftçi’ (DİÇÇYA, 2002); *reşber* ‘Çiftçi’ (THADS,

1982:XII); *reşber* ‘Rençber, çiftçi’ (EYA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EA, 1995); *reşber* ‘Rençper’ (EİA, 1995)

- ❖ *evlekçi* ‘Tarlayı evleklere ayıran işçilerin başında duran adam’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *eynelci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V); *eynerci* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *güz yiğiti* ‘Harman işini bitirmiş çiftçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hadah* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII); *hadak* ‘Çiftçilerin yanındaki yardımcı çocuk, yamak, çoban’ (THADS, 1974:VII); *hedak* ‘Çiftçi yardımcısı, hodak’ (RİA, 2002); *hodak* ‘Çiftçi yamağı, erkek hizmetçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hallakç* ‘Hallaç’ (UİA, 2002); *hellec* ‘Pamuk atan, hallaç’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *havalacı* ‘Bağ, bahçe ve tarlalara gelen suyu yöneten adam’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *honcu* ‘Ekin biçen kimse’ (THADS, 1974:VII); *honcu* ‘Ekin biçenlerin başı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ileçbêlik* ‘Rençperlik, çiftçilik’ (UİA, 2002); *ileşbellik* ‘Rençperlik, toprağı işleme’ (AA, 2002); *ileşbellig* ‘Rençperlik’ (ZBKİA, 1997); *ileşbellik* ‘Çiftçilik’ (OİYA, 2001); *ileşberlik* ‘Rençperlik’ (GBAA, 1994); *ireçberlig* ‘Çiftçilik’ (DİÇÇYA); *ireçbernig* ‘Rençper, çiftçi’ (DİÇÇYA, 2002); *leşberlih* ‘Rençperlik’ (EİA, 1995); *leşberlik* ‘Rençperlik’ (KÜYA, 1988)
- ❖ *imral* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII); *imro* ‘Su dağıtma işlerine bakan bekçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kabalci* ‘Tarla işlerinde götürü olarak çalışan, götürü alış veriş yapan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kelete* ‘Toprağı az olan çiftçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıskacı* ‘Kıska alıp yetiştiren’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *macgal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçigel* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *maçkal* ‘Sabanı, pulluğu yöneten kimse’ (THADS, 1977:IX); *majgal* ‘Arazi sürülürken kotanın ‘maj’ını tutan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *manav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *maraba* ‘Çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftlik kahyası’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Çiftçilikte, toprağı işleyerek ürüne ortak olan kimse, ortakçı’

(THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla toprağı işleyen kimse’ (THADS, 1982:XII); *maraba* ‘Ortakçı’ (EA, 1995)

- ❖ *marabaci* ‘Ortakçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *menav* ‘Bahçeleri sulama işini yöneten su dağıtma görevlisi’ (THADS, 1977:IX); *merav* ‘Bahçecilerin yazın kirayla tuttıkları, suyu bahçelere sırayla ve düzenle dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX); *merav* ‘Köylerde su ve sulama işlerine bakan görevli kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *meyvacılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995); *meyvaçılıh* ‘Meyvecilik’ (EİA, 1995)
- ❖ *muşut* ‘Bahçe ve tarlalara suyu dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mürbe* ‘Toprağı olmayan çiftçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortah* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortak* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortahçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII); *ortakcı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi’ (THADS, 1977:IX); *ortakçı* ‘Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savıcı* ‘Değirmen suyunu yöneten kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *savurucu* ‘Harman savuran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1978:X); *sucu* ‘Arkı izlemekle görevli kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şaşort* ‘Yayla işleriyle uğraşan, kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şikaracı* ‘Küçük çiftçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şirvan* ‘Çeltik tarlalarının su dağıtım işine bakan kişi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tarancı* ‘Çiftçi’ (THADS, 1978:X); *tıracı* ‘Pamuk atıcı, hallaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tirantis* ‘Pamuk atıcı, hallaç’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutma* ‘Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *yabacılık* ‘İrgatlık, reñçperlik’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamah* ‘Bağ, bahçe, tarlaların sulama işlerine bakan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaylaciloh* ‘Yaylacılık’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *yeyleci* ‘Yaylacı, yaylaya çıkan kimse’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zarzavatci* ‘Sebze yetiştiren ve satan’ (EİA, 1995)

- ❖ *zevzeci* ‘Küçük soğan, ıska yetiştiricisi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ziratci* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995); *zireetci* ‘Ziraatçı; çiftçi; ziraat memuru’ (EİA, 1995)
- ❖ *zireetçiliyh* ‘Ziraatçılık; çiftçilik’ (EİA, 1995); *zireetculuh* ‘Ziraatçılık; çiftçilik’ (EİA, 1995)

2.4.7. Yeme İçme Kültürü ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Yaşamımızı sürdürmemizin en önemli parçası olan yeme içme kültürünün sosyal bir yanı da vardır. Sosyal hayatta iletişimi, insanlar arasındaki ilişkiyi de desteklemektedir.

2.4.7.1. Yemek Yapma İşini Üstlenen Meslek ve Ünvan Adları:

Yemek yapma işini üstlenen meslek ve ünvan adları ile ilgili 15 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime aşçı anlamına gelen “keyfeni”dir.

- ❖ *açgıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I); *açkıcı* ‘Yufka açan, yufkacı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ahçı* ‘Aşçı’ (DA, 1994); *aşçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşbaz* ‘Aşçı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşcı* ‘Aşçı’ (UİA, 2002); *aşçı* ‘Aşçı’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *aşganacı* ‘Aşçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *atkıcı* ‘Yufka ekmeği pişiren, çeviren kadın’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bazlamacı* ‘Bazlama yapıp satan (kimse)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çapan* ‘Düğün yemeği yapan ahçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *evdeci* ‘Çiftliklerde işçilere yemek hazırlayan ahçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *höke* ‘Aşçı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kayıtçı* ‘Aşçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kenen* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keyfeni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyfeni* ‘Düğün yemeği yapan kimse, aşçı’ (THADS, 1982:XII); *keyvani* ‘Aşçı kadın’ (EİA, 1995); *keyvene* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Aşçı kadın’ (THADS, 1975:VIII); *keyveni* ‘Düğün yemeği yapan kimse, aşçı (genellikle kadın için)’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *koçira* ‘Aşçı kadın’ (EİA, 1995)
- ❖ *yemekçi* ‘Aşçı’ (KYA, 2000)

2.4.7.2. Yemek Sunma İşini Üstlenen Meslek ve Ünvan Adları:

Yapılan yemeği sunan, hizmet sektöründe insanlarla birebir iletişimde bulunan meslek ve ünvan adları bu başlık altında toplanmıştır. Bu kapsamda altı farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime garson anlamına gelen “karsın”dır.

- ❖ *ayakçı* ‘Ayakta çalışan işçi, garson’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *deşi* ‘Meyhaneci’ (EİA, 1995)
- ❖ *karsın* ‘Garson’ (AKD, 1988); *karson* ‘Garson’ (EİA, 1995); *karson* ‘Garson’ (RİA, 2002)
- ❖ *kotaran* ‘İçki dağıtan erkek ya da kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *meydancı* ‘Çay ve kahveyi kahve dışındakilere dağıtan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *şemsi* ‘İçki dağıtan’ (THADS, 1978:X)

2.4.7.3. Gıda Ürünleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Gıda ürünleri ile ilgili meslek ve ünvan adları ile ilgili 22 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar daha çok +CI eki ile türetilmiştir.

- ❖ *aşvan* ‘Değirmenci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baskıcı* ‘Zeytinyağı fabrikalarında preseyi idare eden kimse’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çekelez* ‘Kasap’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çetmi* ‘Yağ, yoğurt yaparak geçinen köylü’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *deymenci* ‘Değirmenci’ (GBAA, 1994)
- ❖ *dinkçi* ‘Değirmenci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *fırıncı* ‘Fırıncı’ (UMA, 1997)
- ❖ *fırınçılıh* ‘Fırıncılık’ (DA, 1994)
- ❖ *gedayıfçı* ‘Kadayıfçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *heneyci* ‘Herkesin buğdayını değirmende öğütüp getiren kimse’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kaametçi* ‘Ekmek, sebze vb. şeyler toptancısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keyveni* ‘Ekmek yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *odlayıcı* ‘Tandır yakmakla görevli kimse’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *şatır* ‘Fırının önünde çalışan, pişirici’ (THADS, 1978:X); *şatır* ‘Tandırda yufka ekmek pişiren kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tapçı* ‘Fırınlarda, ekmek topağını yassıltan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tozcu* ‘Değirmenlerde unu çıkaran işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *tozevlekçi* ‘Değirmenlerde un boşaltan adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *uncu* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *ütücü* ‘Koyun kelle ve ayaklarını ateşe tutup, tüylerini yakarak temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorakçı* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yöreci* ‘Değirmenci’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yuğurucu* ‘Hamur yoğurma işini yapan’ (THADS, 1979:XI)

2.4.8. Giyim Kuşam ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Çalışmamız kapsamında giyim kuşam ile ilgili bir adet örnek tespit edilmiştir.

- ❖ *pusatçı* ‘Çingenelerin giyeceklerini taşıyan kadın’ (THADS, 1977:IX)

2.4.9. Çeşitli Üretim Alanlarıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tıpkı avcılık, tarımcılık gibi üreticilik de tarihin en eski dönemlerinden bu yana varlığını sürdürmüştür.

2.4.9.1. Deri Ürünleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Deri ürünleri ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında dört adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan üçü +CI eki ile türetilmiştir. Deri işleyen anlamına gelen “daba” kelimesi dışında diğerleri tek şekilde kullanılmıştır.

- ❖ *daba* ‘Deri terbiye eden kimse, ham deriyi işleyen’ (MİA, 2000); *dabak* ‘Ham deriyi işleyen kimse’ (THADS, 1969:IV); *dabıh* ‘Ham deriyi işleyen kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *fadlacı* ‘Deri tüccarı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *göncü* ‘Ham ya da işlenmiş deri satıcısı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kevelci* ‘Deri, kürk satan’ (THADS, 1975:VIII)

2.4.9.2. Maden ve Madencilik ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Madencilik kültürümüzün en eski meslek adlarından biridir. Maden ve madencilikle ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında sekiz farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların tamamı tek şekilde kullanılmıştır.

- ❖ *dorakçılık* ‘Yoğurt süzmek için taştan süzgeç yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *galaycılıh* ‘Kalaycılık’ (AA, 2002)
- ❖ *galeyçi* ‘Kalaycı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kapçı* ‘Bakırcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kazanağardan* ‘Kalaycı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *salman* ‘Demirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taslakçı* ‘Taş ocağında taşları kıran kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yeygel* ‘Demirci’ (THADS, 1979:XI)

2.4.9.3. Ağaç İşleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Ağaç işleri ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında dokuz farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların tamamı tek şekilde kullanılmıştır.

- ❖ *amarak* ‘Dülger, marangoz’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *caplak* ‘Dağda yaşayan ve odun satarak geçinen kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dağcı* ‘Oduncu’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *kodikçi* ‘Yontulmuş tomruklar yapıp taşıyan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *maranci* ‘Kağnı arabası yapan usta; marangoz’ (EİA, 1995)
- ❖ *nacer* ‘Marangoz’ (MİA, 2000)
- ❖ *oduncu* ‘Oduncu’ (DTYA, 1995)
- ❖ *odunçılıh* ‘Odunculuk’ (DA, 1994)
- ❖ *üdürgücü* ‘Dülger’ (THADS, 1979:XI)

2.4.9.4. Üretim ile İlgili Diğer Meslek ve Ünvan Adları:

Üretim ile ilgili diğer meslek ve ünvan adları bünyesinde sanat icra eden adlandırmaları da barındırmaktadır. Bu kapsamda 14 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Dokumacı anlamına gelen “culfa” kelimesi kullanım çeşitliliği en fazla olan adlandırmadır.

- ❖ *cilcilik* ‘Sepet ve hasır dokuma sanatı’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *culfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *culfa* ‘Çulha, el tezgâhında bez dokuyan kimse, dokumacı’ (THADS, 1968:III); *culha* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III); *çulfa* ‘Dokumacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapılacı* ‘Çarık, yemeni yapıp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorakçılık* ‘Topraktan, kaynatılıp süzülerek barut güherçilesi çıkarma işi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dikici ustalığı* ‘Ayakkabıcılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *gabbar* ‘Demet yapan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kazzaz* ‘İpek işleyen, ipekçi’ (UMA, 1997)
- ❖ *keçeçilîh* ‘Keçecilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *kürtüncülük* ‘Semer ve palan yapma işi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mazman* ‘Kıldan ip büken, çuval dokuyan, keçe yapan kimse’ (THADS, 1977:IX); *mazman* ‘Kendirden ip, yular, urgan yapan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *poşa* ‘Kalbur, elek yapan ve satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *purutcu* ‘Güveç ve tandır yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sandıkçı* ‘Sandık denilen kerpiçle duvar ören adam’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taslakçı* ‘Model yapan kimse’ (THADS, 1978:X)

2.4.10. İnşaat ve Yapı Sektörü ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

2.4.10.1. İnşaat ve Yapı İşleriyle Uğraşan Meslek ve Ünvan Adları:

İnşaat ve yapı işleriyle uğraşan meslek ve ünvan adları kapsamında dokuz farklı adlandırma tespit edilmiştir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren adlandırma “müteahhit” kelimesidir.

- ❖ *berne* ‘Duvarcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *galıpcı* ‘İnşaatta kalıpcı ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *mühreci* ‘Duvarcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mütahet* Müteahhit, mütahet, mütayit’ (EİA, 1995); *mütahid* ‘Müteahhit, mütahet, mütayit’ (EİA, 1995); *mütayit* Müteahhit, mütahet, mütayit’ (EİA, 1995); *mütayit* ‘Müteahhit’ (AOİA, 2006)
- ❖ *müteddid* ‘Mütaaddit’ (EİA, 1995)
- ❖ *ören* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *örücü* ‘Mimar’ (THADS, 1977:IX); *örücü* ‘Yapı ustası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *yapıcı* ‘Yapı yapan’ (THADS, 1979:XI); *yapıcı* ‘Duvarcı’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yapıcılıh* ‘Yapı ustalığı, inşaat ustalığı’ (KYA, 2000)

2.4.10.2. İnşaatla Kullanılan Malzemelerle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

İnşaatla Kullanılan Malzemelerle İlgili Meslek ve Ünvan Adları kapsamında yedi farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların çoğu +CI eki ile türetilmiştir.

- ❖ *bastacı* ‘Duvar harçcısı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beneci* ‘Sıvacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *benne* ‘Sıvacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *boyacı* ‘Boyacı’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *boyanacı* ‘Boyacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *moçu* ‘Yapı işlerinde harç karan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *suwahcılıh* ‘Sıvacılık’ (EİA, 1995)

2.4.11. Maliyeyle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Maliyeyle ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 24 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalarda +CI eki ile türetilen meslek ve ünvan adlarının sıklığı dikkat çekmektedir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime öşür toplayan anlamına gelen “şahana”dır.

- ❖ *atgıcı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baççı* ‘Tahsildar, vergici’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çelıklilik* ‘Hububat faizciliği’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *defterder* ‘Defterdar’ (UMA, 1997)
- ❖ *fayızçılıh* ‘Fâizcilik’ (AA, 2002)
- ❖ *firdeci* ‘Vergi alımcısı, tahsildar’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ıspa* ‘Toprak ürünlerinden vergi alan’ (THADS, 1974:VII); *ıspaha* ‘Toprak ürünlerinden vergi alan’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *kabakçı* ‘Vergi toplayan görevli’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kasadar* ‘Muhasebeci’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kırtılcı* ‘Vergi toplayan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kizir* ‘Vergi toplayan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *muhtemit* ‘Sayman, mutemet’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *paççı* ‘Vergi alımcısı, vergici’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salgıncı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1982:XII); *salguncu* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salmacı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *salyan* ‘Tahsildar’ (KİA, 2002)
- ❖ *salyancı* ‘Tahsildar’ (THADS, 1978:X); *salyancı* ‘Vergi toplayan görevli, tahsildar’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayıcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayılancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayımcı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sayıncı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *saylancı* ‘Hayvan vergisi toplayan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şahana* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Öşür toplayıcı’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1978:X); *şahna* ‘Tahıl vergisi toplayan görevli (eskiden)’ (THADS, 1982:XII); *şânacı* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tesildar* ‘Tahsîl-dâr: tahsildar’ (EİA, 1995)
- ❖ *zahna* ‘Öşür toplayan’ (THADS, 1979:XI)

2.4.11.1. Satış, Ticaret, Aracılık İşleriyle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tüccarlık çok eski dönemlerden itibaren önemli geçim kaynaklarından biri olmuştur. Günümüzde de önemini korumaktadır. Satış, ticaret, aracılık işleriyle ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 151 farklı adlandırma tespit edilmiştir. En fazla örneğe sahip olan alanlarımızdan biridir. En fazla kullanım çeşitliliğine sahip olan kelime “bakkal” dır.

- ❖ *afiyancı* ‘Haşhaş işi ya da alım satımı ile uğraşan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alaftar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I); *alaftar* ‘hayvan yemi taciri’ (EİA, 1995); *alaftar* ‘Her çeşit hububat satıcısı, zahireci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alıcı* ‘Gezgin tecimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *alır satır* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alverci* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I); *alverçi* ‘Tüccar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *arabulan* ‘Hakem, uzlaştırmacı’ (THADS, 1963:I)

- ❖ *araç* 'Ara bulucu, aracı, uzlaştırıcı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *arvan* 'Deveci, develeri götüren adam' (THADS, 1963:I)
- ❖ *attarya* 'Bakkaliye' (THADS, 1963:I)
- ❖ *atter* 'Köylerde hayvanla gezici satıcılık yapan' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayağ işi* 'Gezici satıcılık' (THADS, 1982:XII); *ayak işi* 'Gezici satıcılık' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayak alışverişi* 'Çerçilik, gezilerek yapılan satış' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayakçı* 'Seyyar satıcı, çerçi' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacı* 'Kaçak tütün satıcısı' (THADS, 1963:I); *ayankacı* 'Kaçak tütün satıcısı' (THADS, 1963:I); *ayınkacı* 'Tütün kaçakçısı' (THADS, 1963:I)
- ❖ *ayangacılık* 'Tütün kaçakçılığı' (THADS, 1963:I); *ayangacılık* 'Alışveriş, ticaret' (THADS, 1963:I)
- ❖ *babışcı* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuccu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II); *babuşcu* 'Ayakkabıcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakal* 'Manav, sebzeci' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakal' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakal' (THADS, 1982:XII); *bakgal* 'Bakal' (UİA, 2002); *bakkal* 'Manav, sebzeci' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakal' (THADS, 1965:II); *bakul* *bakkal* 'Manav, sebzeci' (THADS, 1965:II); *bakgal* 'Bakal' (THADS, 1965:II); *bokal* 'bakkal' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakgalcı* 'Bakal' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakkalılı* 'Bakallık' (DA, 1994)
- ❖ *balıh çi* 'Balıkçı' (DA, 1994)
- ❖ *basmacı* 'Bohçacı, bohça ile köylerde eşya satan kadın' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bastacı* 'İşportacı, seyyar tuhafiyeci' (THADS, 1965:II); *bastacı* 'Sebzeci, manav, sebze satan sergici' (THADS, 1965:II)
- ❖ *başmahcı* 'Kunduracı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bayık* 'Satıcı' (THADS, 1965:II)
- ❖ *behi* 'Satıcı, tekel malı satan' (THADS, 1965:II)
- ❖ *behiyeci* 'Satıcı' (THADS, 1982:XII)
- ❖ *besicilik* 'Ucuz zamanda davar alıp besledikten sonra satmak işi' (THADS, 1965:II)
- ❖ *bezirgân* 'Ticarette uğraşan' (DA, 1994)
- ❖ *biderci* 'Tohumcu, tohum veren' (THADS, 1965:II)
- ❖ *cambaz* 'Cambaz, hayvan tüccarı' (KBAYA, 1997)

- ❖ *canbar* ‘Alış verişte ara bulan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *caplak* ‘Dağda yaşayan ve odun satarak geçinen kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celebci* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III); *celebçi* ‘Hayvan ticareti yapan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cıncıkçı* ‘Züccacıyeci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çâçici* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III); *çerçici* ‘Köylerde kapı kapı dolaşıp alış veriş yapan kimse, çerçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalpatur* ‘Katırcı, kervancı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapılacı* ‘Çarık, yemeni yapıp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1968:III); *çerçi* ‘Köy, mahalle ve pazar yerlerinde dolaşarak ufak tefek tuhafıye eşyası satan gezginci satıcı’ (MİA, 2000)
- ❖ *çaruhcu* ‘Çarıkçı’ (AA, 2002)
- ❖ *çece* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çেকেlez* ‘Kasap’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çelebi* ‘Hıristiyan tüccar’
- ❖ *çengelci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeteci* ‘Zahire tüccarının, bir bölgedeki köylerden alım yapmak üzere görevlendirdiği kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çeteleci* ‘Ormandan kesilen odunları bir tüccar adına teslim alan, alım ve satım hesaplarını tutan memur’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çetmi* ‘Yağ, yoğurt yaparak geçinen köylü’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çevirgen* ‘Damızlık eşeğini dişi eşeğe çekerek para alan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çiyci* ‘Üzerine tarhana serilen hasırları örüp satan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çorbacı* ‘Tüccara verilen ad’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çöşger* ‘Yemenici’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çulcu* ‘Gezici satıcı, çerçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *daşçı* ‘Taşçı’ (UMA, 1997)
- ❖ *devecik* ‘Devecilik’ (KYA, 2000)
- ❖ *dökmeci* ‘Sergici, işportacı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğencilik* ‘Dükkâncılık’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *emici* ‘Yemişçi, sebze’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emlikci* ‘Çam kabuğu toplayıp satan kimse’ (THADS, 1972:V)

- ❖ *eskiçi* ‘Eskici’ (UMA, 1997)
- ❖ *esnaf* ‘Esnaf’ (DA, 1994); *esnav* ‘Esnaf’ (DA, 1994)
- ❖ *etdar* ‘Aktar; dükkânında iğne, iplik, baharat, zarf, kağıt tütün, kuru yiyecek maddeleri vb. satan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *etdâreci* ‘Çerçi, zerzevatçı’ (AA, 2002)
- ❖ *fadlacı* ‘Deri tüccarı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *garıcı* ‘Kar satan adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gasap* ‘Kasap’ (AA, 2002); *gesseb* ‘Kasap’ (AKD, 1988); *kasab* ‘Kasap’ (DTYA, 1995)
- ❖ *gavaf* ‘Ucuz ayakkabı satan, kavaf’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gayıhçı* ‘Kayıkçı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gazılçı* ‘İplikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *geçginci* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gedayıfçı* ‘Kadayıfçı’ (EİA, 1995)
- ❖ *gezekçi* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gezgin* ‘Seyyar satıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gırcı* ‘Eskici’ (OİYA, 2001)
- ❖ *gol uşağı* ‘Bir tüccar adına mal ya da eşya satın alan’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gonduracı* ‘Kunduracı, ayakkabıcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gölükcü* ‘Hayvancılıkla uğraşan’ (THADS, 1972:VI); *gölükcü* ‘Katırcı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göncü* ‘Ham ya da işlenmiş deri satıcısı’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hampa* ‘Toptancı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hapapçı* ‘Nalıncı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *helebici* ‘Tezgâhdar’ (EİA, 1995)
- ❖ *helvacı* ‘Helvacı’ (UMA, 1997)
- ❖ *hırıççı* ‘İğne iplik satan gezgin satıcı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *işbortacı* ‘İşportacı’ (EİA, 1995)
- ❖ *kaametçi* ‘Ekmek, sebze vb. şeyler toptancısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kabalçı* ‘Tarla işlerinde götürü olarak çalışan, götürü alış veriş yapan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kamat* ‘Toptan mal alıp perakende satan tüccar’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaneci* ‘Kiremitçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kapçı* ‘Bakırcı’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *kayaf* ‘Gezginci satıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayakçı* ‘Meşe kömürü satan, kömürcü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayihçi* ‘Kayıkçı’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *kazancı* ‘Kazancı’ (UMA, 1997); *kazancı* ‘Kazancı’ (UMA, 1997)
- ❖ *kazançılık* ‘Kazancılık’ (UMA, 1997)
- ❖ *keçeçilih* ‘Keçecilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *kelikçi* ‘Ayakkabıcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kerimtiçi* ‘Tırpancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kervancı* ‘Kervancı’ (AA, 2002); *kervancı* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kervançi* ‘Kervancı’ (DA, 1994); *kevrancı* ‘Kervancı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kevelci* ‘Deri, kürk satan’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırgın* ‘Dağarcık satan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırııcı* ‘Hayvan ve başka şeyler alıp satan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırkımcı* ‘Kumaş tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırlı* ‘Testici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıymalıcı* ‘Lahmacun satan’ (UMA, 1997)
- ❖ *kilci* ‘Kil satan kimse’ (AA, 2002)
- ❖ *koçaş* ‘Arabacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kondıraçı* ‘Kunduracı’ (UMA, 1997)
- ❖ *koşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Ayakkabıcı’ (EYAD, 1994); *köşkel* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997); *köşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşger* ‘Ayakkabıcı’ (EYAD, 1994); *köşkel* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997)
- ❖ *köşkerlik* ‘Eskicilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkürcü* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köycülük* ‘Çerçilik’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kudamacı* ‘Leblebici’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuşçu* ‘Kuşçu’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kuyumçi* ‘Kuyumcu’ (DA, 1995); *kuyumci* (AİYİUKA, 2006); *kuyumçi* (DA, 1995)
- ❖ *kükçü* ‘Kürkçü, tabak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *küreci* ‘Demirci’ (MİA, 2000)
- ❖ *kürtüncü* ‘Semerci’ (THADS, 1975:VIII)

- ❖ *kütükçü* ‘Kereste tüccarı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kütükçülük* ‘Kereste alım satımı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *manav* ‘Tahıl satıcısı’ (THADS, 1977:IX); *menef* ‘Manav’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mitilci* ‘Yorgancı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otrağçı* ‘Yatak, yorgan vb. eşyaları satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oturahci* ‘Kullanılmış ev eşyası alıp satan kimse’ (EİA, 1995); *oturahçi* ‘Kullanılmış kıymetli ev eşyası alıp satan’ (EA, 1995); *oturakçı* ‘Eski eşya satan, bitpazarı tüccarı’ (THADS, 1977:IX); *oturakçı* ‘Gezgin satıcı, çerçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ödekci* ‘Ördekçi’ (GBAA, 1994)
- ❖ *partal* ‘Kumaş alıp satan’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pirtici* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1977:IX); *pirtici* ‘Kumaş alım satımı yapan, manifaturacı’ (THADS, 1982:XII); *pirtici* ‘Manifaturacı, bezazcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *postalci* ‘Ayakkabıcı’ (UMA, 1997)
- ❖ *poşa* ‘Kalbur, elek yapan ve satan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *purutci* ‘Çömlekçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *saraf* ‘Sarrâf’ (EİA, 1995); *serraf* ‘Kuyumcu’ (UMA, 1997)
- ❖ *sart* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *satıkçı* ‘Tüccar’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *satlık* ‘Satıcılık’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sayir* ‘Tüccar, ticaret yapan kimse’ (KYA, 2000)
- ❖ *sergücü* ‘Pazarcı, çerçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *şarvan* ‘Kervancı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tazarcı* ‘Pazar yerindeki satıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tecir* ‘Tacir; Belli bir yere bağlı olmayan tüccar’ (EİA, 1995)
- ❖ *ticârat* ‘Ticaret’ (UİA, 2002)
- ❖ *ticeret* ‘Ticaret’ (EİA, 1995)
- ❖ *topçi* ‘Topçu’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *tüccar* ‘Tüccar’ (EİA, 1995); *tuccar* ‘Satıcı, tüccar’ (AİYİUKA, 2006); *tüccar* ‘Tüccar’ (DA, 1994); *tüccar* ‘Tüccâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *tufacı* ‘Kelepirci’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tükanci* ‘Esnaflık; dükkân işleten’ (EİA, 1995)
- ❖ *tükkencilik* ‘Dükkâncılık’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *yaygıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)

- ❖ *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI); *yayımıcı* ‘Bohçacı, gezici kumaş satıcısı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yaymacı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI); *yaymancı* ‘Gezgin satıcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI); *yırtımcı* ‘Manifaturacı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yolcu* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yükçü* ‘Çerçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zarraf* ‘Sarraf’ (GBAA, 1994)

2.4.12. Ulaşım ve İletişim ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Sosyal hayatta, savaşta ve barışta, geçmişten günümüze ulaşım ve iletişim insan yaşamı için oldukça önemlidir.

2.4.12.1. Ulaşım ve Taşıma İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Ulaşım ve iletişim ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 17 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Kılavuz dışında diğer adlandırmalar tek şekilli kullanılmıştır.

- ❖ *cebeli* ‘Silâhlı kılavuz’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *delil* ‘1. Yol gösteren. 2. Kılavuz, rehber’ (MİA, 2000)
- ❖ *gılavız* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1972:VI); *gılavuz* ‘Kılavuz’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gondohdor* ‘Kondüktör; tren bilet kontrolcüsü’ (EİA, 1995)
- ❖ *kamber* ‘Kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kıvcı* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kösemen* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağuz* ‘Yol gösteren, kılavuz’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *makenes* ‘Makinist’ (EİA, 1995)
- ❖ *mehmandar* ‘Rehber’ (EİA, 1995)
- ❖ *önayak* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öncü* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndaş* ‘Kılavuz, önder’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *paytonçı* ‘Faytoncu’ (DA, 1994)
- ❖ *salıcı* ‘Kendi hayvan ve eşyalarıyla taşıyıcılık yapan’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *savran* ‘Yük taşıtan’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şelekçi* ‘Yük taşıyıcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *vasda* ‘Vasıta, rehber’ (ZBKİA, 1997)

2.4.12.2. İletişim ve Haberleşme İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

İletişim ve haberleşme ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 23 farklı adlandırma tespit edilmiştir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime “ulak”tır.

- ❖ *aytar* ‘Haberci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *carcı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *carçı* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *celbci* ‘Postacı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çağırgan* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çaşut* ‘Muhabir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çığırtmaç* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III); *çığırtmaç* ‘Tellâl’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çuğul* ‘Haberci’ (AKD, 1988)
- ❖ *dallal* ‘Tellal’ (KBAYA, 1997); *delal* ‘Tellal’ (DİÇÇYA, 2002); *dellâl* ‘Tellal’ (ZBKİA, 1997); *dellal* ‘delal’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *değme* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *duyukçu* ‘Haberci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *elce* ‘Elçi’ (EİA, 1995); *elçi* ‘Elçi’ (DA, 1994); *ilçi* ‘Elçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *karakulak* ‘Ulak, elçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kebiçi* ‘Elçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *mömasil* ‘Mümasil’ (EİA, 1995)
- ❖ *oruntak* ‘Delege, elçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sahk* ‘Haberci’ (THADS, 1978:X); *salıt* ‘Elçi, haberci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *say* ‘Elçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *seğel* ‘Elçi, haberci, postacı’ (THADS, 1982:XII); *seyel* ‘Elçi, haberci, postacı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *süüyümcü* ‘Muştucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şuğul* ‘Haberci’ (AKD, 1988)
- ❖ *tatar* ‘Postacı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *ulah* ‘< ET ulag: haberci; hizmetçi’ (EİA, 1995); *ulak* ‘Postacı, haberci’ (THADS, 1979:XI); *ulak* ‘Aracı’ (THADS, 1982:XII); *ulak* ‘Haberci’ (UİA, 2002)

2.4.13. Hukuk ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Hukuk ile ilgili meslek ve ünvan adları üç alt başlığa ayrılmıştır. Bu kapsamda altı farklı adlandırma tespit edilmiştir. En fazla kullanım çeşitliliği gösteren adlandırma “avukat” kelimesidir.

2.4.13.1. Yargılama İşini Gerçekleştiren Meslek ve Ünvan Adları:

- ❖ *akim* ‘Hâkim’ (EDİA, 1998); *hagim* ‘Hakim’ (OİYA, 2001); *hâkim* ‘Hakim’ (DA, 1994)

2.4.13.2. Kişi Hakkını Savunan Meslek ve Ünvan Adları:

- ❖ *abıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abıkat* ‘avukat’ (DA, 1994); *ablakat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abogat* ‘Avukat’ (EİA, 1995); *abugat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *abugat* ‘Avukat’ (AA, 2002); *abugat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *aflagat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘Avukat’ (OİYA, 2001); *agubat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *agubat* ‘avukat’ (EİA, 1995); *agubat* ‘Avukat’ (MİA, 2000); *ağubat* ‘Avukat’ (EA, 1995); *akıbat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *apukat* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *apukot* ‘Avukat’ (THADS, 1963:I); *avugat* ‘Avukat’ (UİA, 2002); *ebıgat* ‘Avukat’ (THADS, 1972:V)

2.4.13.3. Hukuk İle İlgili Diğer Meslek ve Ünvan Adları:

- ❖ *çağırgan* ‘Mübaşir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *darğa* ‘Mübaşir’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *mössür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1982:XII); *mösür* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *öndeç* ‘Mübaşir’ (THADS, 1977:IX)

2.4.14. Tıp Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tıp alanıyla ilgili meslek ve ünvan adları üç alt başlığa ayrılmıştır. Bu kapsamda yirmi farklı adlandırma tespit edilmiştir.

2.4.14.1. Tıbbî Müdahalelerle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tıbbî müdahalelerle ilgili meslek ve ünvan adları daha çok tıp uzmanlığına destek olan meslek ve ünvan adlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda altı farklı

adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan sünnetçi anlamına gelen “mırık” ve “abdal” kelimeleri üç farklı kullanım çeşitliliği göstermektedir.

- ❖ *abdal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bülükçü* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çentici* ‘Hastanın şişip sızlayan yerini, bıçağın ağzıyla yontuyormuş gibi yavaş yavaş vurarak iyileştirmeye çalışan kimse’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *etik* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *mırık* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1977:IX); *mırrig* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1977:IX); *mırrık* ‘Sünnetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sünetçi* ‘Sünnetçi’ (KYA, 2000); *sünnetçi* ‘Sünnetçi’ (DA, 1994)

2.4.14.2. Tıp Uzmanlığı ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Tıp uzmanlığı ile ilgili meslek ve ünvan adları doktorluk ve doktorluğun uzmanlık alanlarını kapsamaktadır. Bu kapsamda 14 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime “doktor”dur.

- ❖ *atçu* ‘Doktor’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *baş ekim* ‘Başhekim’ (AA, 2002)
- ❖ *ceryah* ‘Cerrah’ (KYA, 2000)
- ❖ *dayiliyeci* ‘iç hastalıkları doktoru; dahiliyeci’ (EİA, 1995)
- ❖ *dohdor* ‘Doktor’ (EİA, 1995); *dohdur* ‘Doktor’ (KYA, 2000); *dohtor* ‘Doktor, tabip’ (DA, 1994); *dohtur* ‘Doktor’ (OİYA, 2000); *dokdur* ‘Doktor, hekim’ (UİA, 2002); *doktor* ‘Doktor, tabip’ (DA, 1994); *doktur* ‘Doktor’ (KÜYA, 1988) *tohdor* ‘Doktor’ (EA, 1995); *tohdur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohdur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohdur* ‘Doktor’ (EİA, 1995); *tohtor* ‘Doktor’ (DİÇÇYA, 2002); *tohtor* ‘Doktor’ (RİA, 2002); *tohtur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohtur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tohtür* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (THADS, 1982:XII); *tokdur* ‘Doktor’ (GBAA, 1994); *toktur* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X); *toktur* ‘Doktor’ (KÜYA, 1988); *toktur* ‘Doktor’ (OİYA, 2001); *toktur* ‘Doktor’ (UİA, 2002)
- ❖ *ebee* ‘Doktor, hekim’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emcin* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V); *emici* ‘Doktor, operatör, ebe’ (THADS, 1972:V)

- ❖ *hâkim* ‘Hekim’ (DA, 1994); *hekim* ‘Tabip, hekim’ (AİYİUKA, 2006); *hikim* ‘Doktor’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *olçum* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *ölçüm* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *parator* ‘Operatör; cerrah’ (EİA, 1995)
- ❖ *otacı* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX); *otacı* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *otçu* ‘Ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru’ (THADS, 1977:IX); *otçu* ‘Doktor’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sagan* ‘Doktor’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tebib* ‘Tabip; doktor’ (EİA, 1995)

2.4.14.3. Sağlık Sektöründe Yardımcı Olan Meslek ve Ünvan Adları:

Sağlık sektöründe yardımcı olan meslek ve ünvan adları kapsamında 19 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime kırık, çıkık bağlayan kimse anlamına gelen “sılehce”dir.

- ❖ *aşıcı* ‘Sağlık memuru’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aşlakçı* ‘Sağlık memuru’ (THADS, 1963:I); *aşlakçı* ‘Aşı yapan görevli’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ayvaz* ‘Gemilerde hasta bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *çayana* ‘Ebe’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *demreği* ‘Temriye, egzama hastalığını tedavi eden kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *ebe* ‘Doğum yaptıran yaşlı kadın’ (AİYİUKA, 2006); *ebede* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *ebu* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *edee* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V); *eppe* ‘Ebe’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *garranguç* ‘Göz hastalıklarını tedavi eden gezici kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gallenguş uşağı* ‘Gezici sağlık memuru’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göbek anası* ‘Çocuk doğurtan, ebe’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *inneci* ‘Aşı yapan’ (THADS, 1974:VII); *inneçi* ‘İğne yapan, sağlıkçı’ (MİA, 2000)
- ❖ *kavuk* ‘Çıkıkçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kol doğurlıyan* ‘Kırıkçı, çıkıkçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kol döğen* ‘Çiçek aşısı yapan kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *oğocu* ‘Kızıl, karın şişmesi gibi hastalıkları ovarak iyileştiren kimse’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *sıgıçı* ‘Ağrıları, ağrıyan yere elini koyarak iyileştiren kimse; masör’ (EİA, 1995)
- ❖ *sıhiye* ‘Siniye; sıhhiye memuru’ (EİA, 1995); *sıhya* ‘Sağlık memuru’ (OİYA, 2001)
- ❖ *sılehce* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıhçı* ‘Sınuk: kırıkçı’ (EİA, 1995); *sınıhçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıhçı* ‘Çıkıkçı, kırıkçı’ (EA, 1995); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1978:X); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (THADS, 1982:XII); *sınıkçı* ‘Kırık çıkıkçı’ (MİA, 2000); *sıyığçı* ‘Sınıkçı, kırıkçı çıkıkçı’ (KYA, 2000)
- ❖ *sinehceci* ‘Kırık, çıkık bağlayan kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *sınıhcılıh* ‘Kırık ve çıkıkları tedavi etme işi’ (AOİY, 2006); *sınıkçılık* ‘Kırık ve çıkık kemikleri yerine getirip sarma, bağlama becerisi’ (THADS, 1978:X)

2.4.15. İlaç Sektörü İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

İlaç sektörü ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında üç farklı adlandırma tespit edilmiştir.

- ❖ *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V); *emci* ‘Eczacı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ezvacı* ‘Eczacı’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *ispiçer* ‘Eczacı’ (THADS, 1974:VII)

2.4.16. Eğitim Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Eğitim alanıyla ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında sekiz farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım sıklığı gösteren kelime “öğretmen”dir.

- ❖ *asar* ‘Eğitmen’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *eyitmen* ‘Eğitmen, eğitici’ (KYA, 2000)
- ❖ *hoca* ‘Hoca, muallim’ (AİYİUKA, 2006); *hocu* ‘Hoca’ (GBAA, 1994)
- ❖ *hocalıh* ‘Hocalık’ (AA, 2002)
- ❖ *mallim* ‘Muallim’ (GBAA, 1994); *mellim* ‘Muallim’ (EİA, 1995)
- ❖ *öğretmen* ‘Öğretmen’ (DA, 1994); *öratman* ‘Öğretmen’ (KBAYA, 1997); *öremen* ‘Öğretmen, bk. öradmen, öretmen Öredmen, bk. öretmen vb.’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘Öğretmen’ (GBAA, 1994); *öretmen* ‘Öğretmen’ (KYA, 2000);

örgetmen ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *örtmen* ‘Öğretmen’ (THADS, 1977:IX); *üretmen* ‘Öğretmen’ (EDİA, 1998)

- ❖ *uz* ‘Öğretmen’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yanrağı* ‘Efendi, öğretmen’ (THADS, 1979:XI)

2.4.17. Dil Bilimi ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Dil bilimi ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında çevirmenlik, tercümanlık anlamları dışında kullanılan bir adlandırma tespit edilmemiştir. Ağızlarda bu kapsamda kullanılan üç farklı adlandırmadan ikisi ‘çevirmen’ anlamında kullanılmıştır. Diğeri ise ‘tercüman’ anlamında kullanılan “diltar” kelimesidir.

- ❖ *dilmaç* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV); *dilmanç* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *diltar* ‘Çevirmen’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *éllik* ‘Tercüman’ (THADS, 1972:V)

2.4.18. Yazı İşleri, Basım ve Yayınla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Yazı işleri, basımve yayın olarak ikiye ayrılan bu başlığımız yedi farklı adlandırmayı içermektedir.

2.4.18.1. Yazı İşleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Yazı işleri ile ilgili meslek ve ünvan adları ile ilgili beş farklı adlandırma tespit edilmiştir.

- ❖ *bitikci* ‘Yazman’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *katip* ‘Katip’ (EİA, 1995); *katip* ‘Kâtib: kâtip; sekreter’ (EİA, 1995)
- ❖ *savcı* ‘Sözcü, mektupçu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tamgacı* ‘Yazman, kâtip’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yazıcı* ‘Dilekçe yazan’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Yazman’ (THADS, 1979:XI); *yazıcı* ‘Kâtip’ (UİA, 2002)

2.4.18.2. Basım İşleri ile İlgili Yazı İşleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Basım işleri ile ilgili iki meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan ikisi de Arapça kökenlidir.

- ❖ *citci* ‘Ciltçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *mücellid* ‘Ciltçi; tenekeci’ (EİA, 1995)

2.4.19. İnanç, Din, Metafizik Konularındaki Meslek ve Ünvan Adları:

İnanç, din, metafizik konularındaki meslek ve ünvan adları dört alt başlığa ayrılmıştır. Bu kapsamda kırk bir farklı adlandırma tespit edilmiştir.

2.4.19.1. İslam Dinine Ait Meslek ve Ünvan Adları:

İslam dinine ait meslek ve ünvan adları kapsamında 23 farklı adlandırma tespit edilmiştir. İnanç, din metafizik konularındaki meslek ve ünvan adları ile ilgili en fazla örnek içeren alt başlığımızdır. Bu kapsamda en fazla kullanım çeşitliliği gösteren adlandırma “müftü” kelimesidir.

- ❖ *ahunt* ‘Acemlerin din adamı, bilgini’ (THADS, 1963:I); *ahunt* ‘Hoca’ (KİA,2002)
- ❖ *balkal* ‘İmam’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bancı* ‘Müezzin’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *carcı* ‘Kuran okuyup para kazanan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *fahı* ‘Hoca, imam’ (THADS, 1972:V); *fakı* ‘Hoca’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *faraş* ‘Cem'deki on iki hizmet sıralamasında yer alan temizlik işlerini yürüten süpüren, düzenleyen kimse (Alevilik töresince)’ (MİA, 2000)
- ❖ *haca* ‘Softa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hâfız* ‘Hafız’ (DA, 1994); *hafız* ‘Hafız’ (DTYA, 1995); *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII); *havuz* ‘Hafız’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hoca* ‘Hoca’ (DA, 1994); *hoca* ‘Hoca; köy imamı’ (EİA, 1995); *hocu* ‘Hoca’ (GBAA, 1994)
- ❖ *hocalıh* ‘Hocalık’ (AA, 2002)
- ❖ *imam* ‘İmam’ (DA, 1994); *imam* ‘İmam’ (AİYİUKA, 2006); *iman* ‘İmam, hoca’ (ZBKİA, 1997)
- ❖ *maazin* ‘Müezzin’ (THADS, 1977:IX); *mezin* ‘Ezan okuyan’ (THADS, 1977:IX); *mezin* ‘Müezzin’ (EİA, 1995); *müezzin* ‘Müezzin’ (DA, 1994)
- ❖ *maldar* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX); *maldır* ‘Medrese hocası, din hocası’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *malle* ‘İmam’ (THADS, 1977:IX); *malle* ‘Molla’ (THADS, 1977:IX); *mulla* ‘Molla’ (KYA, 2000); *mulle* ‘Molla, hoca’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *möftü* ‘Müftü’ (KYA, 2000); *muhtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *muvtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *müfdü* ‘Müftü’ (UİA,

2002); *müfti* ‘Müftü’ (DA, 1994); *mühdü* ‘Müftü’ (AA, 2002); *mühtü* ‘Müftü’ (THADS, 1977:IX); *mütü* ‘Müftü’ (GBAA, 1994)

- ❖ *mörşid* ‘Mürşit’ (EİA, 1995)
- ❖ *müezinnik* ‘Müezzinlik’ (AA, 2002)
- ❖ *müftilîh* ‘Müftülük’ (DA, 1994)
- ❖ *peşnamaz* ‘Topluluğa namaz kıldırın, imam’ (THADS, 1982:XII); *peşnamaz* ‘İmam’ (KİA, 2002)
- ❖ *şeyhulislam* ‘Şeyhülislam’ (DA, 1994); *şih islam* ‘Şeyhül-islam’ (KYA, 2000)
- ❖ *şeh* ‘Şeyh’ (KBAYA, 1997); *şeyh* ‘Şeyh’ (DA, 1994); *şeyih* ‘Şeyh’ (EİA, 1995); *şih* ‘Şeyh’ (DA, 1994)
- ❖ *ünlen* ‘Müezzin’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yarım hafız* ‘Kuran’ın yirmişer yapraklı otuz bölümünün sonlarından onar sayfasını ezberlemiş olan kişi’ (THADS, 1979:XI)

2.4.19.2. Diğer Dinlere Ait İslam Dinine Ait Meslek ve Ünvan Adları:

Diğer dinlere ait meslek ve ünvan adı olarak iki adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir.

- ❖ *keğiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII); *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1975:VIII); *keyiş* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *popaz* ‘Papaz’ (THADS, 1982:XII); *popaz* ‘Papaz’ (KÜYA, 1988)

2.4.19.3. Batıl İnançlarla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Batıl inançlarla ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 11 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Toplumumuzda batıl inançlar hala varlığını sürdürmektedir. Dolayısıyla bu kapsamda kullanılan adlandırmalar da varlığını sürdürmektedir.

- ❖ *ağşarlı* ‘Hastalık veya nazar gibi şeylere okumaya yetkili kimse’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *alcı* ‘Al basanların gittikleri hoca’ (OİYA, 2001)
- ❖ *arpağcı* ‘Üfürükçü, büyücü’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bakıcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakımcı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *baklacı* ‘Falcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cinci* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cinci* ‘Falcı’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *cindar* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cindar* ‘Falci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dökücü* ‘Kurşun döken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *üfürükçü* ‘Hastayı okuyup üfleyerek sağaltacağına inanılan, bu işi sürekli ve çıkar sağlayarak yapan kişi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yazıcı* ‘Muska yazan’ (THADS, 1982:XII)

2.4.19.4. Cenaze İşleriyle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Cenaze işleri ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında beş farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar hem ahiret inancının hem de sosyal hayatın izlerini taşımaktadır.

- ❖ *ağatçı* ‘ağıtçı, mersiyeçi’ (THADS, 1963:I); *ağıtçı* ‘Ağıt söyleyen, ağıt söyleyerek cenaze sahiplerini ağlatan’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *ölü muhbiri* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ölü yucu* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sağıcı* ‘Parayla tutulan ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlayan kadın, ağıtçı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *ücü* ‘Ölü yıkayıcı’ (THADS, 1979:XI)

2.4.19.5. Büyü, Fal ve Astroloji İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Büyü, fal ve astroloji ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 28 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların çoğu gelecekte bilgi veren meslek ve ünvan adlarıdır.

- ❖ *açu bakan* ‘Falci’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bahıcı* ‘Falci’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bayıcı* ‘< ET bakı: bağıcı, göz bayıcı: sihirbaz’ (EİA, 1995)
- ❖ *bahımcı* ‘Falci’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahta bakan* ‘Falci’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bahtcı* ‘Falci’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bilaççın* ‘Gökbilimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *böyici* ‘Büyücü’ (ERYA, 1995); *büğücü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *büglükcü* ‘Büyücü’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cinci* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cinci* ‘Falci’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *cindar* ‘Büyücü, üfürükçü’ (THADS, 1968:III); *cindar* ‘Falcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *cinderen* ‘Cinleri toplayıp konuşan, geleceğe dair bilgiler ortaya atan adam’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *ırıkçı* ‘Ağrıları nefesle ya da büyü ile iyileştirdiğine inanılan kimse, büyücü’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *ıldıznama* ‘Yıldızbilimcilik’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *iremdar* ‘Remilci, falcı’ (KİA, 2002)
- ❖ *kayin* ‘Kahin’ (EİA, 1995)
- ❖ *kirkele* ‘Falcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mığribi* ‘Bilinmeyen geçmişten, olacaktan haber veren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *möneccim* ‘Müneccim’ (EİA, 1995); *münecim* ‘Müneccim’ (UMA, 1997)
- ❖ *naşal* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *naşallık* ‘Büyücülük’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *orçumcu* ‘Bilinmeyen olmuştan ya da olacaktan haber veren kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *peşdamaz* ‘Yıldızbilimci’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *perilikari* ‘Falcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sırkınılıç* ‘Fala bakan kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şaman* ‘Büyücü’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *yazıcı* ‘Büyücü’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *yorucu* ‘Fal bakan, düş yorumlayan, gelecekte olacak şeyleri söyleyen kişi’ (THADS, 1979:XI)

2.4.20. Temizlik ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Temizlik ile ilgili meslek ve ünvan adları kişisel temizlik ve bakımla ilgili olanlar ve genel temizlikle ilgili olanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

2.4.20.1. Kişisel Temizlik ve Bakım İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Kişisel temizlik ve bakımla ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 13 farklı adlandırma tespit edilmiştir.

- ❖ *belber* ‘Berber’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bezekçi* ‘Gelin süsleyen kadın’ (THADS, 1965:II)

- ❖ *camadar* ‘Tellâk’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *delek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Tellak’ (THADS, 1969:IV); *dellek* ‘Hamamda çalışan kimse, natır’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *düzenci* ‘Gelin olacak kızı süsleyen kadın’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *hamamçı* ‘Hamamcı’ (DA, 1994)
- ❖ *kayme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII); *keyme* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *natır* ‘Kadınlar hamamında yıkayıcı kadın’ (EİA, 1995); *natır* ‘Kadınlar hamamında müşteriyi yıkayan kadın’ (MİA, 2000)
- ❖ *ondeleci* ‘Kadın berberi’ (EİA, 1995); *ondüleci* ‘Bayan kuaförü’ (UİA, 2002)
- ❖ *talek* ‘Gelini süsleyen kadın’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tarlak* ‘Berber’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *telek* ‘Hamamlardaki erkek yıkayıcı’ (THADS, 1978:X); *telek* ‘Hamamda kadın yıkayıcı, tellak’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *yünçü* ‘Kadın tellak’ (THADS, 1979:XI)

2.4.20.2. Genel Temizlik ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Genel temizlikle ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 10 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar genel itibariyle sosyal hayatın düzeni ve tezmiliği ile ilgilidir.

- ❖ *cevahirci* ‘Kuyumcu; alay sözü olarak: lağımıcı; foseptik çukurları temizleyen kimse’ (EİA, 1995)
- ❖ *çırakman* ‘Tekke ve türbelerde kandil yakıp temizliğe bakan’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çırpıcı* ‘Çamaşırcı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *damcı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağın kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV); *damçı* ‘Toprak damlı evlerin üstüne yağın kar ve yağmuru süpüren ve yuvak taşını çeken kimse’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *donlukçu* ‘Çamaşır yıkayan, çamaşırcı’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *goga* ‘Lağım temizleyen kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kümgeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII); *kümgeci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *örümcekçi* ‘Evlerde temizlik işlerine bakan’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *yunakçı* ‘Çamaşırcı, çamaşır yıkayan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1979:XI); *zibilci* ‘Çöpçü’ (THADS, 1978:XII); *zibilci* ‘Çöpçü’ (EİA, 1995)

2.4.21. Edebiyat ve Sanatla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Edebiyat ve sanat ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında dokuz farklı adlandırma tespit edilmiştir. Edebiyat ve sanat kültürümüz için önemli ve köklü alanlardır. Sosyal hayatta çok eski dönemlerden itibaren edebiyat ve sanata çok önem verilmiştir. Bu durum kültürümüze de zenginlik katmıştır.

- ❖ *aşıklıh* ‘Âşıklık, saz şairliği; saz çalıp, şiir söyleyip köy köy gezme’ (EİA, 1995)
- ❖ *aşsıh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I); *aşuh* ‘Saz şairi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bedizci* ‘Heykeltraş’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *erbabidesdan* ‘Destan bilen ve anlatan’ (EİA, 1995)
- ❖ *hatıp* ‘Hatip’ (UİA, 2002); *hetib* ‘Hâtip’ (EİA, 1995)
- ❖ *hatıplık* ‘Hatiplik’ (UİA, 2002)
- ❖ *lçum* ‘Mesleğinde ustalaşmamış sanatçı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *senetger* ‘Sanatçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *cilcilik* ‘Sepet ve hasır dokuma sanatı’ (THADS, 1968:III)

2.4.22. Sanat Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Sanat alanıyla ilgili meslek ve ünvan adları üç alt başlığa ayrılmıştır. Bu kapsam 26 farklı adlandırmayı içermektedir.

2.4.22.1. Sahne Sanatlarıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Sahne sanatlarıyla ilgili meslek ve ünvan adları beş farklı adlandırmayı içermektedir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime sihirbaz anlamına gelen “göz bâcı”dır.

- ❖ *çalkazan* ‘Taklitçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *enikli* ‘Oyuncu’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *göz bâcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz bağcı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz baycı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI); *göz boyacı* ‘Göz boyayıcı, sihirbaz’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *koçek* ‘Köçek, kadın kılığına girmiş erkek oyuncu’ (ZBKİA, 1997); *koçek* ‘Köçek’ (KYA, 2000); *koçek* ‘Köçek’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *köçekçi* ‘Köçek oynatan kimse’ (THADS, 1982:XII)

2.4.22.2. Görsel Sanatlarla İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Görsel sanatlarla ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında dört farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalar, resimcilik ve fotoğrafçılıkla ilgilidir.

- ❖ *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1975:VIII); *kılıkçı* ‘Fotoğrafçı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *nağğış* ‘Nakkaş’ (KYA, 2000)
- ❖ *resimçi* ‘Resimci, fotoğrafçı’ (DA, 1994)
- ❖ *şekilci* ‘Ressam, fotoğrafçı’ (AKD, 1988); *şikilci* ‘Ressam’ (THADS, 1978:X)

2.4.22.3. Çalgı Aletleri ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Çalgı aletleri ile ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında 17 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren “davulcu” kelimesidir.

- ❖ *abdal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *apdal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I); *aptal* ‘Davul, zurna çalan, çalgıcı (çokça çingene)’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *borucu* ‘Çalgıcı, mızıkacı’ (KYA, 2000)
- ❖ *çalgıcı* ‘Çalgı çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *davılçı* ‘Davulcu’ (UİA, 2002); *davılçı* ‘Davul çalan’ (GBAA, 1994); *davılçı* ‘Davulcu’ (KYA, 2000); *davulcu* ‘Davulcu’ (DTYA, 1995); *davılçı* ‘Davulcu’ (DA, 1994)
- ❖ *göçer* ‘Kına gecelerinde, kadınları çalgısıyla eğlendiren kadın’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güiden* ‘Bandoyu yöneten adam’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kındımcı* ‘Çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *nühürcü* ‘Zurnacı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *poça* ‘Dümbelek çalan kadın çalgıcı’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *sasçı* ‘Sazcı saz çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *soytarı* ‘Davul, zurna vb. çalgı çalan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *şapbancı* ‘Düğünlerde, karnına dümbelek bağlayarak çalan kimse’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *tefçi* ‘Tef çalan’ (UİA, 2002)
- ❖ *tenikeci* ‘Tenekeci, davulcu’ (KYA, 2000)
- ❖ *toyçu* ‘Davulcu, çalgıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *usda* ‘Davul, zurna çalan kişi’ (KYA, 2000)
- ❖ *zurnaçi* ‘Zurnacı’ (EİA, 1995)

2.4.23. Denizcilik İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Denizcilik bizim toplulumuzun hiçbir döneminde gelişmemiş, tüm dönemlerde geri planda kalmıştır. Bunun neticesinde denizcilikle ilgili meslek ve ünvan adı örneği oldukça azdır. Bu kapsamda sadece üç farklı kullanım tespit edilmiştir.

- ❖ *bâriye* ‘Bahriye, denizci’ (RİA, 2002)
- ❖ *denişçi* ‘Denizci’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *direkçi* ‘Alamana kayıklarında direğe çıkarak gözcülük yapan kimse’ (THADS, 1969:IV)

2.4.24. Spor Dalları ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Spor bizim kültürümüz için geçmişten itibaren çok önemli bir yere sahiptir. Tespit ettiğimiz adlandırmalar da çeşitli kullanım şekillerinin olduğunu göstermektedir. Spor dalları ile ilgili 14 farklı adlandırma tespit edilmiştir.

- ❖ *antıranor* ‘antrenör’ (EİA, 1995)
- ❖ *cınga* ‘Güreşçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çarhacı* ‘Güreş kızıştıran, yöneten’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *dalmacı* ‘Oyun bilmeyen, sadece kuvvet ve çeviklikle rakibinin bacaklarına dalarak onu yenmeye çalışan pehlivan’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *guleşçi* ‘Güreşçi’ (KYA, 2000)
- ❖ *hakkem* ‘Hakem’ (OİYA, 2001)
- ❖ *karakeleş* ‘Ayağa güreşen küçük güreşçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *maşat* ‘Güreşçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *peylavan* ‘Güreşçi’ (THADS, 1977:IX); *peylavan* ‘Pehlivan’ (RİA, 2002)
- ❖ *seğirden* ‘Koşucu’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *seyirdici* ‘Koşucu’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *topçi* ‘Topçu’ (KBAYA, 1997)

- ❖ *yüzek* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yüzgen* ‘Yüzücü’ (THADS, 1979:XI)

2.4.25. İşçi, Köle, Hizmetçi Adlandırmaları:

Çalışmamızın en fazla örnek içeren başlıklarından biridir. Bizim kültürümüzde kölelik adlandırmaları yok denecek kadar azdır fakat işçi adlandırmaları bu tasnif başlığımızın örnek sayısını artırmaktadır. Bu kapsamda 194 farklı adlandırma tespit edilmiştir.

2.4.25.1. Çeşitli İşçi Adlandırmaları:

İşçi adlandırmaları kapsamında 100 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime “şoför”dür.

- ❖ *acamı* ‘Çırak’ (THADS, 1963)
- ❖ *aç boğaz* ‘Yiyip içmesi kendine ait, yemeksiz tutulan gündelikçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *adam* ‘adam; ahbap; yardımcı, çırak, uşak’ (EİA, 1995)
- ❖ *afaracı* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Bağ, bahçe ve zeytinliklerde kalan döküntüyü toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afaracı* ‘Harman işçisi’ (THADS, 1963:I); *affaraca* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I); *afarozcu* ‘Harman yerlerindeki hububat döküntülerini toplıyan adam’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *amele* ‘Amele’ (DA, 1994); *amele* ‘İşçi’ (OİYA, 2001)
- ❖ *ameleliğ* ‘İşçilik’ (UMA, 1997)
- ❖ *ayakçı* ‘İşçi başı’ (THADS, 1963:I); *ayakçı* ‘Ekin işi bitinceye kadar çalışan tarla işçisi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylak* ‘Bir aylığına tutulan işçi, hizmetçi’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *azab* ‘Bir yıllık tutulan erkek hizmetçi, uşak’ (THADS, 1963:I); *azab* ‘Köle, hizmetkar’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bağcı* ‘Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *başcıl* ‘Başkan, amele başı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *becen* ‘İşçi, amele’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekâr* ‘Çiftlik işlerinde çalışan işçi, rençber’ (THADS, 1965:II)

- ❖ *belci* ‘Bel ile toprak kazan işçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bullak* ‘Kalaycı çırağı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *celep* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *civelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III); *cüvelek* ‘Toprağı ve hayvanı olmayan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalavan* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalavanlık* ‘İşçilik’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çece* ‘Ova köylerinden çalışmağa inen işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çibıkçı* ‘Bağ kütüklerinin dibi kazılırken budamaları tutup, kırılmaktan koruyan işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çirah* ‘Çırak’ (DİÇÇYA); *çirak* ‘Terzilik gibi işleri öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse’ (MİA, 2000)
- ❖ *çırpıcı* ‘Zeytin toplama işçisi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çiftçi* ‘Çırak, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çoramık* ‘Çoban, deveci yamağı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dayıbaşı* ‘Fındık toplamaya amele götüren kişi’ (AA, 2002)
- ❖ *derici* ‘Kestane toplayan işçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Yalnız harman zamanı döven sürmek için tutulan çocuk’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *eğnelbaşı* ‘Ekin biçilen tarlada işçiyi idare eden kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *el altı* ‘Bina yapılırken yardım eden gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *elci* ‘Amele başı’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Yapı ustasının yamaklığını yapan amele’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘Çiftliklerde çalıştırmak için amele toplayan kimse’ (THADS, 1972:V); *elci* ‘İrgatın biçeceği ekin parçasını işaretleyen, ayıran kimse’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeci* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emele* ‘Amele, işçi’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *faraş* ‘Cem'deki on iki hizmet sıralamasında yer alan temizlik işlerini yürüten süpüren, düzenleyen kimse (Alevilik töresince)’ (MİA, 2000)
- ❖ *fehle* ‘Amele, işçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gara torbalı* ‘İşçi, usta’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gıribci* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göble* ‘Yanaşma, ırgat’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göçer* ‘Tarlada çalışan işçiler’ (THADS, 1972:VI)

- ❖ *gunnükçülük* ‘Gündelikçilik, yövmiyecilik’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *günlükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI); *günnükçü* ‘Gündelikçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *güylekçi* ‘Pazarda tahıl ölçmekle görevli kimse’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *hırgat* ‘Amele’ (THADS, 1974:VII); *ırgal* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII); *ırgat* ‘Amele, ırgat’ (MİA, 2000); *ırğat* ‘İşçi, tarım işçisi (KBAYA, 1997); *ırhat* ‘İşçi’ (THADS, 1974:VII); *irğat* ‘İrgat’ (EİA, 1995)
- ❖ *honcu* ‘İrgat, işçi takımı’ (MİA, 2000)
- ❖ *ırgatlıh* ‘Amele, ırgat’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *honcu* ‘Ekin biçenlerin başı’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *işçi* ‘İşçi’ (DA, 1994); *işşi* ‘İşçi’ (EİA, 1995)
- ❖ *kabış* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kaley* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karagullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII); *karakullukçu* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karaişçi* ‘Gündelikçi, amele’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakulluk* ‘İşçi, gündelikçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *karakuyruk* ‘İmeceyle çalışan işçilerden en sondaki işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *katıncı* ‘Oğlaklara bakan kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kayvan* ‘Ev işleri yapan kadın’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *kırlı* ‘İşçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırnak* ‘Güzel kız ya da kadın işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçek* ‘Evlerde ağır işlerde çalıştırılan işçi kadın’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kökçü* ‘İşçi, ırgat’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kormutcu* ‘Arabacı yamağı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kulağı tozlu* ‘Çiftçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kullığçı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘İşçi, besleme’ (THADS, 1982:XII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *lohçı* ‘İşçi, emekçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *majgal* ‘Güçlü işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *mâvin* ‘Muavin’ (KÜYA, 1988); *mâvin* ‘Şoför yamağı’ (EİA, 1995); *mâvin* ‘Muavin, yardımcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *mikere* ‘Hademe’ (THADS, 1977:IX)

- ❖ *muçu* ‘Emekçi, işçi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Hela temizleyicisi’ (THADS, 1977:IX); *muçu* ‘Yapı işlerinde çalışan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *murçu* ‘Lağım temizleyicisi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *natır* ‘Efeye yardım eden kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ortahci* ‘Ortakçı; bk. ayrıca maraba’ (EİA, 1995)
- ❖ *pedi* ‘Dadı’ (THADS, 1977:IX); *pedi* ‘Tarım işlerinde kullanılan hayvanlara bakan adam, yanaşma’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pençik* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *pulcu* ‘Maden ocağından çıkan arabaları sayan işçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pullama* ‘Para karşılığında eşekle odun taşıyan kimse’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sallağ* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1982:XII); *sallah* ‘Kasap çırağı’ çırağı; kıyafetsiz kimse (EİA, 1995); *sallak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *subaşı* ‘Çiftlik kâhyası, çiftlik yöneticisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sucu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *sürücü* ‘Posta arabası süren kimse’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şak* ‘Uşak’ (GBAA, 1994)
- ❖ *şatlak* ‘Kasap çırağı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şegird* ‘Çırak’ (ERYA, 1995); *şegird* ‘Şâkird: şâkird; çırak’ (EİA, 1995); *şegirt* ‘Şakirt’ (EA, 1995); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X); *şegirt* ‘Çırak’ (THADS, 1982:XII); *şeirt* ‘Çırak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şeltek* ‘Yardımcı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şifer* ‘Sürücü, şoför’ (THADS, 1978:X); *şifer* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şofer* ‘Şoför’ (KBAYA, 1997); *şofor* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şofor* ‘Şoför, krş. şifer, şufar’ (KYA, 2000); *şoför* ‘Şoför’ (DA, 1994); *şöfür* ‘Şoför’ (EİA, 1995); *şufor* ‘Şoför’ (KYA, 2000); *şüfer* ‘Şoför’ (EİA, 1995)
- ❖ *şöforlug* ‘Şoförlük’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *tefeci* ‘Dokuma tezgâhını kullanan işçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tırnakçı* ‘Fırında pideleri açıp tırnak süsü yapan işçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *toscu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tosçu* ‘Değirmen işçisi’ (THADS, 1978:X); *tozcu* ‘Değirmenlerde unu çıkaran işçi’ (THADS, 1982:XII); *tozcu* ‘Değirmen işçisi, bekçisi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tutma* ‘Hizmetçi, uşak, işçi’ (THADS, 1978:X); *tutma* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII); *tutma* ‘Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi’ (THADS, 1982:XII)

- ❖ *yamah* ‘Kalaycı çırağı’ (THADS, 1979:XI); *yamah* ‘Hizmetçi, işçi, çırak’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *yamahçılıh* ‘Çıraklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *yancı* ‘Halı dokurken yanda çalışan yardımcı kadın’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yıllıkçı* ‘Yıllık ücretle çalışan’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yimekli* ‘Yemeği, işi gördürünce verilmek üzere tutulan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçu* ‘Hayvanla yapacağı her sefer için belli bir ücretle çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yollukçuluk* ‘Her seferi için belirtilen ücret karşılığı, hayvanıyla yük taşıma işi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yorakçı* ‘Değirmen taşlarının çevresindeki kovanları temizleyen adam’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yöreci* ‘Değirmende çalışan işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yörecilik* ‘Değirmen işçiliği’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zubara* ‘Parasız çalıştırılan işçi’ (THADS, 1979:XI)

2.4.25.2. Hizmetçilik Vasfındaki Meslek ve Ünvan Adları:

Hizmetçilik vasfındaki meslek ve ünvan adları ile ilgili 74 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime hizmetçi anlamında kullanılan “hızmakar” kelimesidir.

- ❖ *arıyıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *aylakçı* ‘İş sahibinin, aile başkanının ücretsiz yardımcısı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bağap* ‘Hizmetçi, odacı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedel* ‘Uşak, hizmetçi, çoban (bir ücret karşılığı çalışan)’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bedelci* ‘Uşak, hizmetçi, çoban’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bekâr* ‘Uşak, hizmetçi’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *beslek* ‘Besleme, hizmetçi, evlâtlık’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *besleme* ‘Hizmetçi kız. Küçük yaşlardan itibaren ailesinden alınarak büyütülen hizmetçi kız. Evlatlık’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *beslemeliyh* ‘Hizmetçilik; uşaklık’ (EİA, 1995)
- ❖ *boluşçu* ‘Yardımcı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *cariye* ‘Cariye hizmetçi’ (AİYİUKA, 2006); *câyide* ‘Hizmetçi’ (DİÇÇYA, 2002)
- ❖ *celep* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çalavan* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *çıtak* ‘Erkek hizmetçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çöne* ‘Çoban yamağı, küçük erkek hizmetçi’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *dadana* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dişi galek* ‘Kadın işçi, kadın hizmetçi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dudma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *duhma* ‘Uşak’ (THADS, 1969:IV); *dutma* ‘Uşak, yanaşma, hizmetçi’ (THADS, 1969:IV); *tutma* ‘Hizmetçi, uşak, işçi’ (THADS, 1978:X); *tutma* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ekdi* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V); *ekti* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *el uşağı* ‘Hizmetçi çocuk’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *emeksiz* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:V)
- ❖ *gabış* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gale* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *galek* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *gelek* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *galuş* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gapıkızı* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *garabaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002); *garavaş* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *garavaş* ‘Hizmetçi’ (KİA, 2002)
- ❖ *gizir* ‘Köy odası hizmetçisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *göbele* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI); *göble* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *görme* ‘Hizmetçi kız’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *gulluhcu* ‘Hizmetçi’ (AKD, 1988); *gulluhçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *harmanda* ‘Hizmetçi, uşak’ (THADS, 1974:VII); *harmanda* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *harmandal* ‘At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hınbıl* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hızan* ‘Hizmetçi, uşak’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmakar* ‘Hizmetçi’ (GBAA, 1994); *hızmeker* ‘Hizmetçi’ (EA, 1995); *hızmekger* ‘Hizmetkâr’ (EYA, 1995); *hızmeker* ‘Hizmetkâr’ (EİA, 1995)
- ❖ *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (ZBKİA, 1997); *hızmatçı* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002); *hızmecci* ‘Hizmetçi’ (EİA, 1995);
- ❖ *hizmetkârloh* ‘Hizmetçilik’ (AİYİUKA, 2006)
- ❖ *hodak* ‘Çiftçi yamağı, erkek hizmetçi’ (THADS, 1974:VII)

- ❖ *izmetçi* ‘Hizmetçi’ (EDİA, 1998)
- ❖ *kabış* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII); *kaboş* ‘Erkek ya da kadın hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kapıkızı* ‘Besleme, hizmetçi kız’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *keniscilih* ‘Hizmetçilik’ (KİA, 2002)
- ❖ *keniz* ‘Hizmetçi kadın’ (KİA, 2002)
- ❖ *keveni* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kırnak* ‘Buyrukaltı, uşak, hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kole* ‘Hizmetkar’ (AA, 2002)
- ❖ *kormutcu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köfteci* ‘Düğünlerde koruyucu baş hizmetçi, yasakçı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kullığçı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII); *kullukçu* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *maraba* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *maraba* ‘Hizmetçi’ (KBAYA, 1997)
- ❖ *meyter* ‘Hizmetkâr, seyis, çoban, sığirtmacı’ (AKD, 1988)
- ❖ *millihçi* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *morbed* ‘8 - 10 yaşlarında hizmetçi kız; dadı’ (EİA, 1995)
- ❖ *muçu* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mulak* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *nöker* ‘Erkek hizmetçi, uşak’ (THADS, 1982:XII); *nöker* ‘Erkek hizmetçi’ (AKD, 1988); *nöker* ‘Hizmetkâr; emireri’ (EİA, 1995); *nöker* ‘Hizmetkâr’ (KİA, 2002)
- ❖ *orfala* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX); *orfana* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pençik* ‘İşçi, hizmetçi’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sığınç* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şadak* ‘Yardımcı kadın, hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tabaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *tabaş* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X); *tapaç* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tataba* ‘Hizmetçi kadın’ (THADS, 1978:X); *totaba* ‘Hizmetçi kadın’ (THADS, 1978:X); *tutuba* ‘Kadın hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *taya* ‘Hizmetçi’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *tellak* ‘Hizmetçi’ (UİA, 2002)
- ❖ *teroğlan* ‘Uşak’ (THADS, 1978:X)

- ❖ *tutamık* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII); *tutanak* ‘Yardımcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *ulah* ‘< ET ulag: haberci; hizmetçi’ (EİA, 1995); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1979:XI); *ulak* ‘Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *uşah* ‘Uşak, çocuk, hizmetçi’ (KBAYA, 1997); *uşak* ‘Uşak, hizmetçi’ (DA, 1994)
- ❖ *ümece* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *vesek* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yamantı* ‘Hizmetçi, işçi’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *yantiri* ‘Yaver, yardımcı, akıl verici’ (THADS, 1979:XI)

2.4.25.3. Diğer Hizmet Sektöründeki Meslek ve Ünvan Adları:

Diğer hizmet sektörü kapsamında 17 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan en fazla kullanım çeşitliliği gösteren kelime “hamal”dır.

- ❖ *arıyıcı* ‘Bakıcı’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avara* ‘Hamal’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *avaralılıh* ‘Hamallık’ (THADS, 1963:I)
- ❖ *bakıcı* ‘dadı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *dikicibaşı* ‘Dikici esnafın kâhyası’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *gerbeci* ‘Tenteli araba sürücüsü’ (EİA, 1995)
- ❖ *halife* ‘Kalfa’ (THADS, 1974:VII)
- ❖ *hamal* ‘Hamal’ (DA, 1994); *hambal* ‘Hamal’ (THADS, 1974:VII); *hambal* ‘Hamal’ (UMA, 1997); *hambal* ‘Hamal’ (KYA, 2000); *hammal* ‘Hamal’ (EİA, 1995); *hammal* ‘Hamal’ (DA, 1994)
- ❖ *hamallılıh* ‘Hamallık’ (DA, 1994); *hamballığı* ‘Hamallık’ (UMA, 1997)
- ❖ *koçaş* ‘Arabacı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kizir* ‘Kahya’ (EİA, 1995)
- ❖ *kömekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *sıtara* ‘Yardımcı’ (KYA, 2000)
- ❖ *taya-nene* ‘Dadı, çocuk bakıcısı’ (AKD, 1988)
- ❖ *yardımcı* ‘Yardımcı’ (DA, 1994)
- ❖ *yerdekçi* ‘Yardımcı’ (THADS, 1979:XI)
- ❖ *zeppekeçi* ‘Yardakçı’ (THADS, 1979:XI)

2.4.25.4. Kölelik Vasfındaki Meslek ve Ünvan Adları:

Bizim kültürümüzde kölelik, tarihin hiçbir döneminde olmamıştır. Bu nedenle de bu kapsamda kullanım örneği yok denecek kadar azdır.

- ❖ *helayıh* ‘Halayık’ (EİA, 1995)
- ❖ *kırnak* ‘Cariye’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *kola* ‘Köle’ (AİYİUKA, 2006); *kole* ‘Köle’ (KYA, 2000)
- ❖ *karaevle* ‘Cariye, odalık’ (THADS, 1975:VIII)

2.4.26. Madencilikle İlgili Meslek ve Ünvan Adları:

Madencilikle ilgili meslek ve ünvan adları kapsamında altı farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmaların tamamı tek şekilde kullanılmıştır.

- ❖ *çilenger* ‘Kaynak işi yapmayan soğuk demirci’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *daşçı* ‘Taşçı’ (UMA, 1997)
- ❖ *geygel* ‘Demirci’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kayakçı* ‘Meşe kömürü satan, kömürcü’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *küreci* ‘Demirci’ (MİA, 2000)
- ❖ *pakırçılığ* ‘Bakırcılık’ (UMA, 1997)

2.4.27. Teknik Beceri İsteyen Meslek ve Ünvan Adları:

Teknik beceri isteyen meslek ve ünvan adları kapsamında 29 farklı adlandırma tespit edilmiştir. Bu adlandırmalardan +CI eki ile türetilenlerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir.

- ❖ *bakıcı* ‘Bakım ustası’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *bakımcı* ‘Bakım ustası’ (UİA, 2002)
- ❖ *baskıcı* ‘Özel kalıplarla motifleri kumaşa basan kimse’ (THADS, 1965:II);
baskıcı ‘Zeytinyağı fabrikalarında preseyi idare eden kimse’ (THADS, 1965:II);
baskıcı ‘Makasçı’ (THADS, 1965:II)
- ❖ *çakmakçı* ‘Makine onarımı yapan adam, tüfekçi, çilingir’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çapacı* ‘Mezar kazıcı’ (UİA, 2002)
- ❖ *çekem* ‘Su yollarını yapan ve su işlerinden anlayan kimse’ (THADS, 1968:III);
çekem ‘Kuyucu’ (THADS, 1968:III); *çekem* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çekemci* ‘Lağımçı’ (THADS, 1968:III)
- ❖ *çiyci* ‘Üzerine tarhana serilen hasırları örüp satan adam’ (THADS, 1968:III)

- ❖ *dolapçı* ‘Su dolabı yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *dorakçılık* ‘Yoğurt süzmek için taştan süzgeç yapma işi’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *düğenci* ‘Döven yapan usta’ (THADS, 1969:IV)
- ❖ *gaynahçı* ‘Kaynakçı’ (AA, 2002)
- ❖ *göncü* ‘Ayakkabı tamircisi’ (THADS, 1972:VI)
- ❖ *kanevetçi* ‘Su yollarını yapan adam’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *korudoğurlıyan* ‘Kırılmış şişe ya da camdan yapılmış herhangi bir şeyi iyi onaran kimse’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşger* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII); *köşker* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *köşkürücü* ‘Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı’ (THADS, 1975:VIII)
- ❖ *lâmcı* ‘Lâğımçı’ (GBAA, 1994)
- ❖ *marancı* ‘Kağnı arabası yapan usta; marangoz’ (EİA, 1995)
- ❖ *mazıcılık* ‘Kağnı dingili yapma işi’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *mirav* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX); *miraw* ‘Su yolları ustası;sucu’ (EİA, 1995); *mirov* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX); *murav* ‘Su yollarına bakan kimse, su yolcu’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *oğarman* ‘Usta, onarıcı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *oturakçı* ‘Sandalye, merdiven parmaklığı vb. tahta işlerini yapan usta’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *ören* ‘Bir aracı yapan kimse’ (THADS, 1977:IX)
- ❖ *pineçi* ‘Eski ayakkabı onarıcısı’ (THADS, 1982:XII)
- ❖ *sayacı* ‘Ayakkabı yüzlerini dikip kabba koyan, kunduracı’ (THADS, 1978:X)
- ❖ *şamdancılık* ‘Şamdancılık; saraylarda aydınlatma görevi’ (EİA, 1995)
- ❖ *tayyareci* ‘Tayyareci’ (DTYA, 1995)
- ❖ *uvarıcı* ‘Onarıcı, tamirci’ (THADS, 1979:XI)

Kavram alanlarına göre meslek ve ünvan adları ile ilgili bulguları şöyle bir tabloda göstermek mümkündür:

Tablo 2.4. Kavram Alanlarına Göre Meslek Ve Ünvan Adları

Kavram Alanları	Sayı
1. Yönetimle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	6
2. Sosyal, Siyasî ve Dinî Meslek ve Ünvan Adları	57
3. Güvenlik Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	126
4. Toplumca Olumsuz Algıya Sahip Meslek ve Ünvan Adları	69
5. Kaynağını Hayvanların Oluşturduğu Meslek ve Ünvan Adları	90
6. Tarımla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	76
7. Yeme İçme Kültürü İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	43
8. Giyim Kuşam ile İlgili Meslek ve Ünvan Adları	1
9. Çeşitli Üretim Alanlarıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	35
10. İnşaat ve Yapı Sektörü İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	16
11. Maliyeyle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	175
12. Ulaşım ve İletişim İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	39
13. Hukuk İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	6
14. Tıp Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	39
15. İlaç Sektörü İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	3
16. Eğitim Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	8
17. Dil Bilimi İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	3
18. Yazı İşleri, Basım ve Yayınla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	7
19. İnanç, Din, Metafizik Konularındaki Meslek ve Ünvan Adları	69
20. Temizlik İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	24
21. Edebiyat ve Sanat İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	9
22. Sanat Alanıyla İlgili Meslek ve Ünvan Adları	26
23. Denizcilikle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	3
24. Spor Dalları İle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	14
25. İşçi, Köle, Hizmetçi Adlandırmaları	195
26. Madencilikle İlgili Meslek ve Ünvan Adları	6
27. Teknik Beceri İsteyen Meslek ve Ünvan Adları	29

3. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

Meslek kavramı, geçmişten günümüze insanların geçimini sağladıkları iş adlarını karşılamak için kullanılmıştır. Meslekler geçim sağlamanın yanında sosyal hayattaki dayanışma, hizmet ve toplumsal düzen ile ilgili izler taşımaktadır. Bir toplumda var olan meslek çeşitliliği, hem kültürel zenginliği hem de gelişmişlik düzeyini gösterir.

Ünvan adları, kimi zaman bir meslek adını karşılamak kimi zaman ise bir rütbe, makam veya mevki belirtmek amacıyla kullanılmıştır.

Derleme Sözlüğü veri tabanındaki meslek ve ünvan adları taranarak çalışmamız kapsamındaki tüm adlandırmalar fişlenmiştir. Bu adlandırmaların ağızlardaki farklı kullanım şekilleri, kökenleri ve kavram alanları tespit edilmiştir. Böylece hem meslek adı hem de ünvan adı bakımından dilimizin ve kültürümüzün ne kadar zengin olduğu ortaya konmuştur.

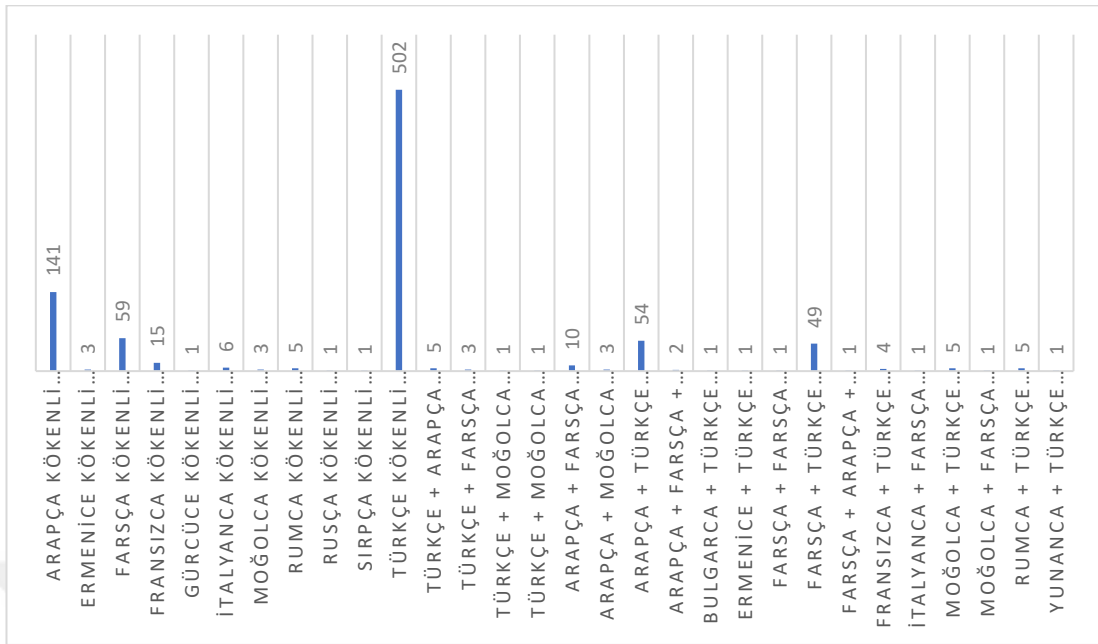
Meslek ve ünvan adları öncelikle yapısındaki sözcük sayısına göre Tek Sözcükten Oluşanlar ve Birden Fazla Sözcükten Oluşanlar olmak üzere iki farklı başlık altında tasnif edilmiştir. Bu iki başlık çalışmamız kapsamında yer alan bütün meslek ve ünvan adlarını kapsamaktadır. Derleme Sözlüğü veri tabanında yer alan meslek ve ünvan adlarının büyük çoğunluğunun tek sözcükten oluştuğu görülmektedir. 1002 adet tek sözcüklü meslek ve ünvan adına karşılık, yalnızca 96 adet birden fazla sözcükten oluşan meslek adı bulunması, Türkçede meslek adlarının genellikle yalın ve kısa tutulduğunu göstermektedir. Bu durum, halk arasında kullanılan meslek ve ünvan adlarının doğrudan mesleği tanımlayan kelimelerle ifade edilme eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan, birden fazla sözcükten oluşan meslek ve ünvan adlarının sayısının oldukça düşük olması, Türkçede birleşik veya tamlamalı meslek adlarının daha az yaygın olduğunu göstermektedir. Bu durum, mesleklerin halk arasında genellikle tek bir kelime ile adlandırıldığını, daha karmaşık ünvan ve meslek isimlerinin ise resmî ya da kurumsal belgelerde daha fazla kullanıldığını düşündürülebilir. Bu dağılım, aynı zamanda halk dilinin pratik ve sade yapısını da yansıtmaktadır. Tek sözcüklü meslek adlarının yaygın olması, konuşma dilinde kısa ve öz ifadelere olan eğilimin bir göstergesidir. Ancak teknolojik gelişmeler ve iş dünyasındaki değişimlerle birlikte, zamanla daha fazla birleşik ya da tamlamalı meslek

adının ortaya çıkabileceği düşünülebilir. Özellikle yeni mesleklerin ve uzmanlık alanlarının gelişmesiyle, birden fazla kelimeden oluşan meslek adlarının artış göstermesi olasıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalar, bu değişimi takip ederek meslek adlarının evrimini daha ayrıntılı bir şekilde ortaya koyabilir.

İkinci adım olarak meslek ve ünvan adları yapısındaki eklere göre İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri ve Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir. Bu sınıflandırma, kelimelerin hangi kök veya gövdeden türediğine ve hangi eklerle oluşturulduğuna göre yapılmıştır. İsimden isim yapan ekler, mevcut bir isme eklenerek yeni bir isim türetirken fiilden isim yapan ekler ise bir fiil köküne eklenerek meslek veya ünvan adı oluşturur. Bu ekler, dilin zengin yapısını ve kelime türetme kapasitesini gösterir. En fazla meslek ve ünvan adı türeten ek, "+CI" ekidir. "+CI" eki, meslek adlarının oluşturulmasında merkezi bir rol oynar ve dildeki işlevselliği nedeniyle sıkça tercih edilir. Bu durum, Türkçenin eklemeli yapısının ve anlam üretme kabiliyetinin bir göstergesidir.

Meslek ve ünvan adlarının kullanımında Türkçe ile birlikte 11 farklı dilden örnekler tespit edilmiştir. Köken tasnifinde en fazla sayıda örnek içeren dil Türkçedir. Türkçe kökenli 502 adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. İkinci sırada ise 141 adet meslek ve ünvan adı örneği ile Arapça yer almaktadır. Arapça kökenli örnek sayısının fazla olmasındaki en önemli etken kuşkusuz dini inancımızdır. 59 adet Farsça kökenli; 15 adet Fransızca kökenli; altı adet İtalyanca kökenli; beş adet Rumca; üç adet Moğolca; üç adet Ermenice; Gürcüce, Sırpça ve Rusça kökenli ise birer adet meslek ve ünvan adı tespit edilmiştir. Bunların dışında kalan 154 adet meslek ve ünvan adı ise kelime kökeni ve kelimenin aldığı ekin kökeninin farklı olduğu adlandırmalardır.

Şekil 1. Kökenlerine Göre Meslek ve Ünvan Adları

Grafikte açıkça görüldüğü gibi, 502 meslek ve ünvan adı Türkçe kökenlidir. Bu sayı, diğer tüm dillerden gelen meslek ve ünvan adlarının toplamından çok daha fazladır. Bu durum, halk arasında kullanılan meslek adlarının büyük ölçüde Türkçenin kendi kelime dağarcığından türediğini ve yerleşik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, meslek adlarının büyük oranda yerli unsurlar taşıması, Türkçenin üretkenliğini ve halkın geleneksel meslek isimlerini koruma eğilimini de ortaya koymaktadır.

Arapça ve Farsça kökenli meslek ve ünvan adları, Türkçeden sonra en yaygın kullanılan dil grupları olarak dikkat çekmektedir. Arapça kökenli 141, Farsça kökenli 59 ve her iki dilin etkisini taşıyan 120 meslek ve ünvan adı bulunmaktadır. Osmanlı dönemi boyunca Arapça ve Farsçanın bürokrasi, bilim ve dini alanlardaki etkisi göz önüne alındığında, bu yüksek sayı şaşırtıcı değildir. Bu dillerden gelen kelimeler genellikle resmi, akademik ve dini ünvanlarla ilişkilidir.

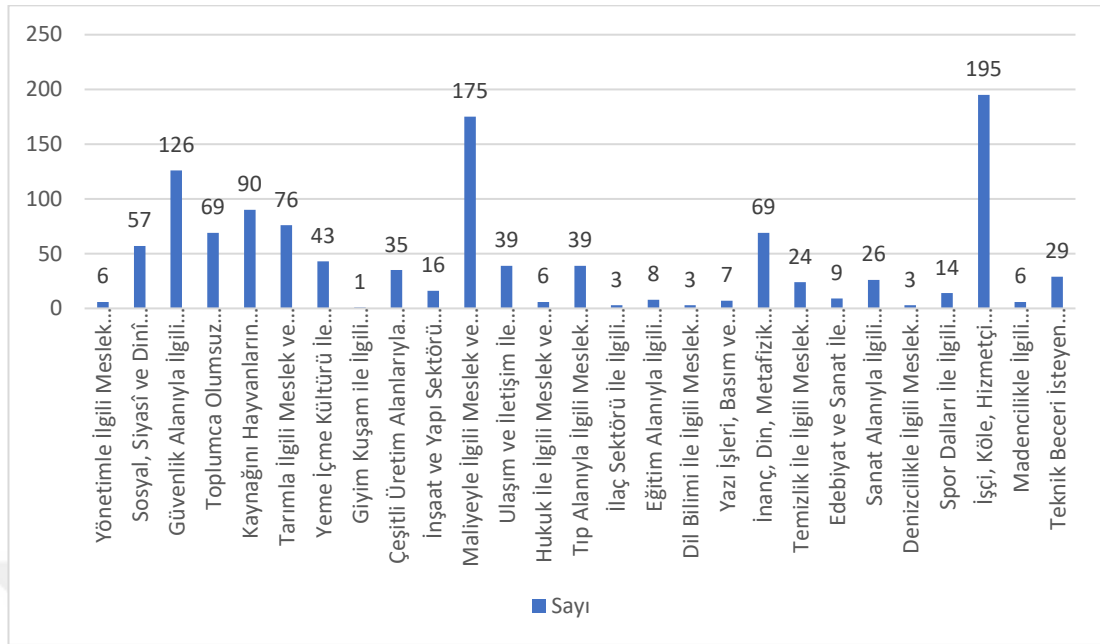
Fransızca (15), İtalyanca (6) ve Rumca (5) gibi Batı dillerinden türemiş meslek ve ünvan adları görece daha az sayıdadır. Fransızcanın diğer Batı dillerine göre daha yüksek bir etkiye sahip olması, Osmanlı'nın son döneminde ve Cumhuriyet'in ilk

yıllarında eğitim, hukuk ve sanayi alanlarında Fransızcadan alınan kelimelerin yaygınlaşmasıyla açıklanabilir. İtalyanca ve Rumca kökenli meslek adları ise daha çok ticaret ve zanaatkârlıkla ilişkili olabilir.

Grafikte Gürcüce (1), Moğolca (3), Sırpça (1) gibi dillerin meslek ve ünvan adlarına çok sınırlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Moğolca, Türkçenin tarihsel süreçte etkileşimde bulunduğu önemli dillerden biri olmasına rağmen, meslek adlarında büyük bir iz bırakmamıştır. Balkan dillerinden gelen meslek adlarının da sınırlı olması, bu dillerin daha çok yerel ya da belirli meslek gruplarında kullanıldığını düşündürmektedir.

Grafikte bazı meslek ve ünvan adlarının birden fazla dilin etkisini taşıdığı görülmektedir. Özellikle “Türkçe + Arapça” (5), “Türkçe + Farsça” (3), “Arapça + Farsça” (10) gibi kombinasyonlar, bu dillerin tarihsel süreçte birbirleriyle etkileşim hâlinde olduğunu göstermektedir. Osmanlı döneminde yoğun bir şekilde kullanılan Arapça ve Farsça kökenli kelimeler, Türkçeyle birleşerek yeni meslek adlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, diller arası etkileşimin meslek ve ünvan adlarına da yansıdığını göstermektedir.

Çalışmada, kavram alanlarına göre meslek ve ünvan adları 27 başlık altında tasnif edilmiştir. Bazı başlıklar da kendi içinde alt başlıklara ayrılmıştır. Derleme Sözlüğü veri tabanında meslek ve ünvan adlarının kavram alanlarına göre sayısal dağılımı şöyle gösterilebilir:

Şekil 2. Meslek ve Ünvan Adlarının Kavram Alanlarına Göre Sayısal Dağılımı

Grafikte, Derleme Sözlüğü veri tabanında meslek ve ünvan adlarının kavram alanlarına göre nasıl dağıldığı gösterilmektedir. En fazla meslek ve ünvan adının yer aldığı kavram alanları "Maliye ile İlgili Meslek ve Sektörler" (175) ile "İşçi, Köle, Hizmetçi Adlandırmaları" (195) olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, ekonomi, finans ve hizmet sektörlerinin toplumda köklü ve geniş bir yer kapladığını göstermektedir. Özellikle hizmet sektörünün Türkiye'deki önemini göz önünde bulundurursak, bu alandaki meslek çeşitliliğinin fazla olması beklenen bir sonuçtur.

Bununla birlikte, "Güvenlik Alanıyla İlgili" meslek ve ünvanlarının 126 gibi yüksek bir sayıya sahip olması, tarih boyunca bu alanların toplumda etkin roller üstlendiğini göstermektedir. Ayrıca "Tarımla İlgili Meslek ve Ünvan Adları" (76) ve "Kaynağını Hayvanların Oluşturduğu Meslek ve Ünvan Adları" (90) gibi alanlarda da yüksek sayılara rastlanmaktadır. Bu meslek gruplarının varlığı, tarımla ilgili iş kollarının ve hayvancılık sektörlerinin önemini vurgulamaktadır.

Diğer yandan, "Tıp Alanıyla İlgili Meslekler" (39) ve "Dil Bilimi ile İlgili Meslekler" (3) gibi bazı alanlarda meslek ve ünvan adlarının görece düşük olması dikkat çekicidir. Tıp alanının geniş ve köklü bir disiplin olmasına rağmen, burada

düşük bir sayı görülmesi, halk arasında kullanılan ünvanların belirli birkaç terim etrafında şekillendiğini gösterebilir. Benzer şekilde, dil bilimi mesleklerinin akademik ve uzmanlaşmış bir alan olması, halk arasında fazla meslek adı üretilmemesine neden olmuş olabilir.

"Denizcilik ile İlgili Meslekler" (3) ve "İlaç Sektörü ile İlgili Meslekler" (3) gibi alanlarda en düşük sayılar görülmektedir. Bu durum, denizcilik ve ilaç sektörü gibi spesifik alanlardaki mesleklerin sınırlı sayıda adlandırıldığını göstermektedir. Buna karşın "Teknik Beceri İsteyen Meslekler" kategorisinin 29 meslek adı içermesi, geleneksel ve zanaat temelli mesleklerin halk arasında önemli bir yer tuttuğunu düşündürmektedir. Genel olarak, yukarıdaki grafik, toplumun meslek ve ünvanları nasıl kavramsallaştırdığına dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Gelecekte yapılacak çalışmalar, Derleme Sözlüğü veri tabanındaki meslek ve ünvan adlarının daha ayrıntılı analizini içerebilir. Öncelikle, bu meslek adlarının bölgesel ve kültürel farklılıklarını belirlemek amacıyla coğrafi dağılım analizi yapılabilir. Böylece, belirli meslek adlarının hangi bölgelerde daha yaygın olduğu tespit edilerek mesleklerin yerel bağlamdaki kullanımı ortaya konabilir. Bu tür bir analiz, Türkiye'nin farklı yörelerinde kullanılan geleneksel meslek ünvanlarının korunmasına da katkı sağlayacaktır.

Bunun yanı sıra, meslek ve ünvan adlarının tarihsel değişimi incelenerek, zaman içinde nasıl bir dönüşüm geçirdikleri ortaya çıkarılabilir. Geleneksel mesleklerin günümüzde ne ölçüde varlığını sürdürdüğü ve yeni mesleklerin sözlü kültüre nasıl dahil olduğu üzerine karşılaştırmalı bir çalışma yapılabilir. Ayrıca, sanayileşme ve teknolojik gelişmelerin meslek isimleri üzerindeki etkisi değerlendirilerek, yeni iş alanlarının nasıl adlandırıldığı incelenebilir.

Bir diğer önemli çalışma konusu, meslek ve ünvan adlarının dilbilimsel yönüdür. Bu bağlamda, halk arasında kullanılan meslek adlarının kökeni, etimolojisi ve sözdizimsel yapısı ayrıntılı şekilde analiz edilebilir. Özellikle yabancı kökenli

kelimelerin meslek adlarına nasıl entegre olduğu ve halk arasında nasıl benimsendiği araştırılabilir. Aynı zamanda, aynı meslek için farklı bölgelerde kullanılan varyasyonlar tespit edilerek, Türkiye'nin mesleki adlandırma açısından gösterdiği dilsel çeşitlilik vurgulanabilir.

Son olarak, Derleme Sözlüğü veri tabanındaki meslek ve ünvan adları, çağdaş sözlükbilim çalışmalarına entegre edilerek daha geniş bir veri setiyle karşılaştırılabilir. Günümüz meslek adlarının resmi belgelerde ve halk arasında kullanım farkları incelenerek, bu alanda bir standart oluşturulabilir. Ayrıca, meslek adlarının anlam kaymaları veya yeni çağrışımlarla kullanım biçimleri analiz edilerek, günümüz Türkçesinde meslek adlandırmalarının nasıl evrildiği gösterilebilir. Bu tür çalışmalar, hem halk bilimi hem de dil bilimi açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akar, A. (2013). *Muğla ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akça, H. (2012). *Ankara İli Ağızları*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Alkaya, Y. (2004). *Derleme Sözlüğü'ndeki Bitki Adları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Boz, E. (2006). *Afyonkarahisar Merkez Ağzı*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çakır, A. (2020). *İzmir İli Ödemiş-Kiraz-Beydağ İlçeleri Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çeçen, E. (2020). *Derleme Sözlüğü'ndeki Mekân Adları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çevik, G. (2021). Babürname'de Meslek Adları. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*. 128-153
- Demir, N. (2022). *Ordu İli ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Demir, N. & Şen, Ü. (2006). *Sivas İli ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Demirbağ, İ. (1996). *Türk Geleneksel Giyiminde Takı ve Aksesuarlar*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dursunoğlu, H. (2006). Türkiye Türkçesinde Konuşma Dili ile Yazı Dili Arasındaki İlişki. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. (30), 1-22.
- Ercilasun, A. B. (2020). *Kars İli Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Erdem, M. D., & Bölük, R. (2014). *Antalya ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım-Yayım-Tanıtım.
- Erol, H. (2007). *Eski Asurca Metinlerde Meslek Adları ve Ünvanlarla Geçen Şahıs İsimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gülensoy, T. (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gülensoy, T. ve Buran, A. (1994). *Elazığ Yöresi Ağızlarından Derlemeler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Güler, M. (2022). *Modern Uygurcadaki Ünvan ve Meslek Adlarının Tarihsel Karşılaştırılmalı İncelenmesi*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülseren, C. (2021). *Malatya İli Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. (2002). *Uşak İli Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güner, G. (2010). Kıpçak Türkçesindeki Meslek Adları Üzerine İçerik ve Yapı Bakımından Bir Sınıflandırma Denemesi. *Turkish Studies*, 5(3), 1417-1448.
- Günşen, A. (2019). *Kırşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İlker, A. (2017). *Manisa Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karadavut, A. (2023). Mukaddimetü'l Edeb'in Yozgat Nüshasında Meslek Adları. *Türkbilig*, 2023(45), 1-15.
- Korkmaz, Z. (1977) *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ankara.
- Korkmaz, Z. (1994) *Güney-Batı Anadolu Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mutlu, E. (2013). *Derleme Sözlüğü'ndeki Kuş Adları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Özçelik, S. (1997). *Urfa Merkez Ağzı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Özek, F. (2016). *Kemaliye Ağzı*. Ankara: Kesit Yayınları.
- Özgan, M. (2018). *Evliya Çelebi Seyehatnamesi'ndeki (1.cilt) Meslek Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Sağır, M. (1995). *Erzincan ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Sert, G. (2020). *Eskişehir İli Yörük Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Zülfikar, H. (2010). Meslek Adları ve -CI Ekinin Türkçedeki İşlevleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 55(2007/1), 173-218.